

II. Realizacja zadań przez podmioty administracji rządowej

W ramach programu „Razem bezpieczniej” podjęto zróżnicowane działania, zapoczątkowano inicjatywy, nawiązano kontakty i współpracę na szczeblu centralnym i lokalnym.

Poniżej zaprezentowano *Przykłady działań i inicjatyw* formacji nadzorowanych przez MSWiA, naczelnej oraz terenowej administracji rządowej w odniesieniu do poszczególnych obszarów działania programu „Razem bezpieczniej”:

- Bezpieczeństwo w miejscach publicznych i w miejscu zamieszkania
- Przemoc w rodzinie
- Bezpieczeństwo w szkole
- Bezpieczeństwo w środkach komunikacji publicznej
- Bezpieczeństwo w ruchu drogowym
- Bezpieczeństwo w działalności gospodarczej
- Ochrona dziedzictwa narodowego

Bezpieczeństwo w miejscach publicznych i w miejscu zamieszkania

SŁUŻBY NADZOROWANE PRZEZ MSWiA

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

W marcu 2007 roku, zgodnie z załącznikiem nr 1 do programu „Razem bezpieczniej” – pn. *Zestaw zadań wspierających realizację głównych zadań programu* – w Komendzie Głównej Policji dokonano analizy i przedstawiono ocenę funkcjonowania służby prewencyjnej Policji za 2006 rok ze szczególnym uwzględnieniem:

- oceny spójności, jakości (skuteczności) i dyslokacji patroli interwencyjnych,
- jakości (skuteczności) organizacji służby dzielnicowych, z uwzględnieniem tworzenia rejonów i rewirów dzielnicowych ze wskazaniem słabych stron, problemów, a także harmonogramu i propozycji działań na rzecz poprawy w tym zakresie.

W ramach analizy opracowano także *Informację o stanie funkcjonowania służby prewencyjnej za I półrocze 2007 roku*, a następnie przekazano ją do komend wojewódzkich/stołecznej celem realizacji wniosków. Opracowano również *Informację dotyczącą działalności straży gminnych (miejskich) oraz ocenę współpracy tych straży z Policją w 2006 r.*, która po zaakceptowaniu przez Pierwszego Zastępcę KGP przesłana została m.in. do jednostek organizacyjnych Policji oraz Prefekta Krajowej Rady Komendantów Straży Miejskich i Gminnych w celu realizacji zawartych w niej wniosków.

Biuro Prewencji i Ruchu Drogowego KGP w ramach rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem Bezpieczniej” opracowało standardy realizacji zadań prewencyjnych, opierające się na monitorowaniu i ocenie obowiązujących dotychczas rozwiązań organizacyjnych oraz precyzyjnej identyfikacji występujących trudności. Podejmowane przedsięwzięcia polegały na wprowadzaniu wielokierunkowych i systemowych rozwiązań, współpracy z podmiotami pozapolicyjnymi, organizowaniu działań służących podnoszeniu kwalifikacji zawodowych kadry pionu prewencji.

W ramach tych działań w 2007 roku opracowano *„Policyjny program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań w małych i średnich miastach pn. „BEZPIECZNE MIASTA”*. Program ten, wychodząc naprzeciw wieloletnim dążeniom Policji do integracji działań podejmowanych w obszarze zapobiegania przestępczości, zawiera wiele elementów istotnych dla szeroko rozumianego bezpieczeństwa, a jego założenia są zbieżne z oczekiwaniami społecznymi.

Celami programu są:

- odczuwalny wzrost realnego bezpieczeństwa na poziomie lokalnym, szczególnie na terenie małych i średnich miast,

- ograniczanie w szczególności przestępczości pospolitej oraz zjawisk chuligaństwa i wandalizmu,
- wzrost poczucia bezpieczeństwa oraz ograniczenie ciemnej liczby przestępstw, wykroczeń oraz zachowań nieakceptowanych społecznie,
- poprawa bezpieczeństwa w miejscach publicznych szczególnie takich jak: ulice, przystanki komunikacyjne, targowiska, rejony lokali rozrywkowych, dyskotek,
- poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym,
- zaktywizowanie i zdynamizowanie współpracy z administracją samorządową, podmiotami pozapolicyjnymi działającymi na rzecz bezpieczeństwa oraz społecznością lokalną,
- poprawa wizerunku Policji oraz wzrost zaufania społecznego do Policji.

Wstępnie założono, iż osiągnięcie tych celów będzie możliwe poprzez:

- intensywne działania prewencyjne wspierane działaniami operacyjnymi,
- współdziałanie pomiędzy poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi Policji (KMP/KRP/KPP/KP), a zwłaszcza sąsiadującymi, w zakresie realizacji wspólnych działań, szczególnie o charakterze prewencyjnym, pozwalających na kumulację oraz dynamiczne przemieszczanie znacznych sił i środków policyjnych,
- dokonywanie analiz przestępczości oraz uzyskiwanie informacji pod kątem ujawniania nie odnotowanych dotąd przestępstw oraz ustalania tożsamości ich sprawców, którzy znani są społecznościom lokalnym, a ich działalność nie znalazła odzwierciedlenia dowodowego,
- prowadzenie dynamicznych, koncentrycznych działań prewencyjnych i operacyjnych przez grupy składające się z policjantów różnych komórek organizacyjnych Policji, głównie służby prewencyjnej np. dzielnicowych, policjantów komórek patrolowo-interwencyjnych, ruchu drogowego, ds. nieletnich i prewencji kryminalnej, aktywnie wspieranych przez policjantów służby kryminalnej,
- podejmowanie intensywnych działań w stosunku do osób wytypowanych w oparciu o wymienione wyżej kryteria w celu weryfikacji posiadanej wiedzy oraz wdrożenie ich do przestrzegania obowiązującego porządku prawnego.

Miasta objęte programem zostały wytypowane w oparciu m.in. o statystykę policyjną, jednak przede wszystkim o informacje:

- pochodzące od społeczności lokalnych, w tym pozyskiwane podczas wszelkiego rodzaju spotkaniach np. rad osiedli, wspólnot mieszkaniowych, komisji bezpieczeństwa,
- uzyskiwane za pomocą mediów lokalnych, oraz interaktywnych stron internetowych,
- przekazane podczas spotkań z przedstawicielami samorządów terytorialnych,
- z badań i sondaży opinii publicznej na szczeblu lokalnym (badania ankietowe, sondaże internetowe),
- pozyskane z komórek kontrolnych Policji w ramach prowadzonych postępowań skargowych i rozpatrywanych wniosków,
- uzyskane podczas współpracy z regionalnymi ośrodkami naukowymi, zwłaszcza w zakresie badania zagrożenia przestępczością i potrzeb społecznych w dziedzinie ochrony bezpieczeństwa.

Inauguracja programu nastąpiła w dniu 30 marca 2007 r. podczas narady Kierownictwa KGP z Zastępcami Komendantów Wojewódzkich/Stołecznego Policji. W pierwszej kolejności w skali kraju wytypowano do objęcia programem 110 miast. Działania wspierane są intensywną kampanią medialną z wykorzystaniem rzeczników prasowych KWP/KSP (Internet, prasa lokalna, telewizja lokalna).

W drugiej połowie 2007 roku dokonywano okresowych, syntetycznych analiz informacji dotyczących realizacji programu. Zgodnie z pismem Zastępcy Dyrektora BPiRD KGP adresowanym do KWP/KSP, jednostki przesyłały do BPiRD:

- miesięczne sprawozdania z działań przeprowadzonych w ramach *Policyjnego programu „Bezpieczne Miasta”*,
- plany działań na kolejny miesiąc.

Na podstawie powyższych sprawozdań sporządzano zbiorczą informację dotyczącą przeprowadzonych i planowanych działań, którą przedstawiano Pierwszemu Zastępcy Komendanta Głównego Policji.

Zgodnie z zatwierdzonym przez Pierwszego Zastępcę Komendanta Głównego Policji *Planu czynności badawczych* dotyczących:

- stopnia realizacji zarządzenia nr 528 Komendanta Głównego Policji z dnia 6 czerwca 2007 r. w sprawie form i metod wykonywania zadań przez dzielnicowego i kierownika rewiru dzielnicowych;
- poziomu realizacji zadań wynikających z *Policyjnego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań i w małych i średnich miastach „Bezpieczne Miasta”* w okresie od 19 października do 6 grudnia 2007 r. przeprowadzone zostały czynności badawcze w wybranych jednostkach Policji na obszarze działania KSP, KWP Lublin, KWP Poznań, KWP Gorzów Wlkp., KWP Kraków. Informacje z *czynności badawczych* po akceptacji przez Pierwszego Zastępcę Komendanta Głównego Policji przekazywane są do właściwych KWP/KSP celem realizacji wniosków.

W ramach realizacji wynikających z zatwierdzonego przez Pierwszego Zastępcę Komendanta Głównego Policji *Planu czynności badawczych dotyczących poziomu odpraw do służby, rozliczeń po jej przebiegu oraz stosowanych systemów (przyjętych kryteriów) oceny efektywności służby prewencyjnej*, w okresie od 30.05. do 15.06.2007 r. przeprowadzono czynności badawcze na terenie KSP, KWP w Białymstoku, KWP w Gorzowie Wielkopolskim oraz KWP we Wrocławiu, które miały na celu monitorowanie realizacji postanowień decyzji nr 152/06 Komendanta Głównego Policji w sprawie wprowadzenia zintegrowanego systemu organizacji i dyslokacji służby oraz koordynacji działań zewnętrznych o charakterze prewencyjnym (z późn. zm.). Wnioski z przedmiotowych czynności zostały uwzględnione w projekcie zarządzenia Komendanta Głównego Policji w sprawie form i metod wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową.

Podstawowym założeniem opracowanego projektu zarządzenia było wprowadzenie takich uregulowań, które przez swoją elastyczność pozwolą wykazać kreatywność i inicjatywę kierowników jednostek wykonawczych Policji w kształtowaniu rozwiązań organizacyjnych, optymalnych w określonych warunkach funkcjonowania jednostki, przy jednoczesnym zapewnieniu standardów realizacji zadań na właściwym poziomie.

W projekcie przedmiotowego zarządzenia uwzględnione zostały sugestie i uwagi zgłaszane przez przedstawicieli służby prewencyjnej, w tym WSPol. w Szczycinie oraz szkół policyjnych. Do głównych kierunków zmian proponowanych do wprowadzenia projektem zarządzenia, zaliczyć należy:

1. Położenie nacisku na szeroko pojętą współpracę z podmiotami pozapolicyjnymi działającymi na rzecz zapobiegania popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz innym zjawiskom patologii społecznej, przy jednoczesnym zachowaniu integralności poszczególnych podmiotów funkcjonujących w tym obszarze.
2. Doprecyzowanie szeregu obszarów i pojęć, które wykształciły się w policyjnej praktyce, a nie posiadały jednolitego w skali kraju nazewnictwa, czego przykładem są pojęcia takie jak: działania zewnętrzne, „mapa zagrożeń”.
3. Dopuszczenie stosowania nowych form dokumentowania organizacji i przebiegu służby.
4. Dostosowanie zapisów dotyczących umundurowania oraz wyposażenia do służby patrolowej pozwalające optymalnie dostosować je do realizacji zadań w specyficznych warunkach konkretnej jednostki.
5. Powrót do ceduły patrolowej, która w nowej formie pozwoli na podniesienie jakości przekazu informacji przy jednoczesnym skróceniu czasu odpraw do służby, wyeliminuje konieczność ręcznego powielania przekazywanych treści.
6. Usystematyzowanie i ujednolicenie dokumentacji w zakresie gromadzenia niezbędnych danych statystycznych - wprowadzenie karty pracy policjanta.
7. Doprecyzowanie szeregu zapisów dotyczących nadzoru nad przebiegiem służby.
8. Uzupełnienie katalogu podstawowych zadań policjantów w celu kształtowania postaw prospołecznych.

9. Określenie wymagań niezbędnych dla wdrożenia możliwości pełnienia służby w patrolu jednoosobowym.

Na podstawie tego projektu opracowano i wdrożono Zarządzenie nr 768 KGP z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie form i metod wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym, w którym kompleksowo uregulowano problematykę realizacji zadań prewencyjnych, a równocześnie zawarto postanowienia decyzji 152/06 KGP co skutkowało jej uchyleniem.

W omawianym obszarze opracowano wymagania funkcjonalne i podjęto prace w celu wdrożenia *Systemu Elektronicznej Sprawozdawczości w Policji (SESPOL)*, pozwalającego na usprawnienie zarządzania służbą prewencyjną, ograniczając jednocześnie nakłady czasowe niezbędne do prowadzenia sprawozdawczości w Policji, a także umożliwiającego obiektywną ocenę realizacji zadań przez policjantów.

Opracowano również *Wytoczne w sprawie zasad ewidencjonowania, wypełniania oraz przechowywania notatników służbowych*.

Zwiększenie liczby patroli Policji i innych formacji w tych miejscach i czasie, gdzie są najbardziej potrzebne stworzyła decyzja nr 107 Komendanta Głównego Policji w sprawie *wzmocnienia komórek patrolowych i patrolowo-interwencyjnych w jednostkach organizacyjnych Policji*. Zgodnie z założeniami decyzji zmiany w strukturze etatowej i zatrudnieniu w komórkach patrolowo-interwencyjnych mają następować etapowo. Pierwszym z nich było przesunięcie stanowisk policyjnych ze służby wspomagającej na rzecz komórek patrolowo-interwencyjnych. W celu wprowadzenia niezbędnych zmian strukturalnych dokonano przeglądu struktur organizacyjnych jednostek oraz poszczególnych stanowisk służbowych dla zbadania obciążenia realizacją zadań służbowych oraz skutków wiążących się z likwidacją określonego stanowiska w służbie wspomagającej.

Kolejnymi założeniami decyzji jest przekazanie etatów wakujących ze służby kryminalnej i prewencyjnej do komórek patrolowo-interwencyjnych oraz utrzymanie dyscypliny kadrowej poprzez wprowadzenie zakazu delegowania policjantów komórek PI do innych czynności i wprowadzenie założenia, iż służba przygotowawcza (okres 3 lat) pełniona będzie przez nowoprzyjętych policjantów w komórkach PI.

Biuro Prewencji i Ruchu Drogowego KGP wspólnie z Biurem Kadr i Szkolenia, Biurem Kontroli oraz Biurem Prawnym Komendy Głównej Policji określiło, zaakceptowane przez Pierwszego Zastępcę Komendanta Głównego Policji, dalsze kierunki działań zmierzające do:

- konsekwentnej realizacji postanowień decyzji nr 107/06 KGP,
- przekazania wybranych zadań konwojowych resortowi sprawiedliwości i Straży Granicznej (pełna realizacja *Koncepcji konwojowej*),
- wdrożenia rozwiązań organizacyjnych pozwalających na wykorzystanie policjantów realizujących obecnie zadania ochronne do służby patrolowo-interwencyjnej (ochrona sądów, obiektów policyjnych),
- ucywilnienia części etatów policyjnych w Policyjnych Izbach Dziecka,
- przegląd struktur organizacyjnych WPA, szkół policyjnych pod kątem możliwości przekazania części zadań pracownikom Korpusu Służby Cywilnej,
- wprowadzenie rozwiązań prawnych mających na celu ograniczenie absencji chorobowej,
- wdrożenie rozwiązań organizacyjno-prawnych pozwalających na ograniczenie fluktuacji kadr oraz skuteczny dobór do służby w Policji.

Ze względu na etapowy charakter uregulowań decyzji nr 107/06 KGP Biuro Kadr i Szkolenia KGP podjęło prace nad nowelizacją przedmiotowej decyzji przewidującej dalsze ucywilnianie stanowisk policyjnych w służbach wspomagających, głównie na rzecz służby prewencyjnej. Efektem tych prac jest decyzja nr 498 Komendanta Głównego Policji z dnia 19 lipca 2007 r. w sprawie *wzmocnienia komórek patrolowych, interwencyjnych i patrolowo-interwencyjnych w jednostkach organizacyjnych Policji*. Realizacji powyższych założeń niewątpliwie sprzyjają uregulowania płynące z *Ustawy z dnia 12 stycznia 2007 r. o ustanowieniu „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Biura Ochrony Rządu w latach 2007-2009”*, która gwarantuje nie tylko wzmocnienie finansowe, ale również osobowe w postaci około 3 tys. etatów KSC.

W ramach realizacji szeroko rozumianej współpracy z podmiotami pozapolicyjnymi z inicjatywy Komendanta Głównego Policji, Prezes Rady Ministrów dwukrotnie wydał zarządzenia dotyczące wsparcia działań policyjnych w okresie od 15 grudnia 2006 r. do 15 stycznia 2007 r. oraz od 05 kwietnia do 7 maja 2007r. siłami **Żandarmerii Wojskowej**. Zgodnie z propozycją wspólne działania Policji z Żandarmerią Wojskową prowadzone były w trybie art. 18a Ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. *o Policji* oraz zgodnie z porozumieniem zawartym pomiędzy Komendantem Głównym Policji i Komendantem Głównym Żandarmerii Wojskowej z dnia 16 stycznia 2002 r. *o współpracy Policji i Żandarmerii*.

Zarządzeniem nr 82 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 października 2007 roku został powołany „Zespół do spraw opracowania i wdrożenia systemu przekazania Straży Granicznej zadań związanych z funkcjonowaniem Strzeżonego Ośrodka dla Cudzoziemców w Lesznowoli oraz realizacji doprowadzeń do granicy Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemców, wobec których podjęto decyzję o wydaleniu”. Pierwsze posiedzenie zespołu odbyło się 13 grudnia 2007 roku, podczas którego Przewodniczący Zespołu - Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji polecił utworzenie grupy roboczej: ds. legislacji, ds. kadrowych i ds. logistyki.

Zgodnie z ustaleniami w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, realizacją zagadnienia związanego z przekazaniem Służbie Więziennej zadań związanych z konwojowaniem osób pozbawionych wolności pomiędzy jednostkami penitencjarnymi zajmie się powołany decyzją Prezesa Rady Ministrów „międzyresortowy zespół”, w skład którego wchodzić będą przedstawiciele MS, MSWiA oraz Policji. Realizacja powyższych przedsięwzięć umożliwi pozyskanie około 500 policjantów obecnie angażowanych do realizacji wyżej wymienionych zadań, a mogących być docelowo skierowanymi do służby patrolowej. W grudniu 2007 roku (na wniosek KGP) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji skierowało kolejne wystąpienie do Ministra Sprawiedliwości o powołanie przedmiotowego zespołu międzyresortowego.

W ramach pozostałych działań należy zaznaczyć, iż w Wydziale Prewencji BPiRD KGP opracowano projekt Zarządzenia KGP dotyczącego metodyki wykonywania przez Policję czynności związanych z zapobieganiem i zwalczaniem wykroczeń, prowadzeniem czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia oraz występowaniem przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego, które pozwoli na optymalizację realizacji czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego poprzez ograniczenie nakładów czasowych oraz będzie skutkować podniesieniem jakości realizowanych zadań.

Opracowano również nowy system oceny służby prewencyjnej bazujący na: ocenie stanu wykorzystania policjantów podstawowych komórek służby prewencyjnej w oparciu o procentowy udział w służbie patrolowej policjantów wykonujących zadania o charakterze patrolowo–interwencyjnym oraz liczbę bezwzględną policjantów skierowanych do służby patrolowej i obchodowej wybranych komórek organizacyjnych.

Kolejnym zadaniem było opracowanie systemu oceny efektywności policjantów służby prewencyjnej (standaryzowana karta pracy, która stanowi załącznik do Zarządzenia 768/07 KGP).

Realizacją wychodzącą naprzeciw **wzmocnieniu roli dyżurnego jednostek organizacyjnych Policji** oraz położeniu szczególnego nacisku na profesjonalne przyjmowanie zawiadomień o przestępstwach i wykroczeniach było wypracowanie i wdrożenie zasad doboru na stanowisko dyżurnego jednostki organizacyjnej Policji. W wydziale Służby Dyżurnej Głównego Sztabu Policji KGP wspólnie z przedstawicielami wybranych jednostek i komórek organizacyjnych Policji, opracowano projekt zasad doboru na stanowisko dyżurnego w jednostkach organizacyjnych Policji. W styczniu 2007 roku uczestniczono w pilotażu a po jego przeprowadzeniu oraz zebraniu opinii z jednostek organizacyjnych Policji przygotowano ostateczną wersję projektu, która miała zostać przedłożona do akceptacji kierownictwu KGP. Realizacja przedsięwzięcia została zawieszona z uwagi na fakt, że w dniu 24 lipca 2007 r. weszło w życie *rozporządzenia MSWiA z dnia 19 czerwca 2007 r. w sprawie wymagań w zakresie wykształcenia, kwalifikacji zawodowych i stażu służby, jakim powinni odpowiadać policjanci na stanowiskach komendantów Policji i innych stanowiskach służbowych oraz warunków ich mianowania na wyższe stanowiska służbowe*. Znacząco podniesiono w nim wymagania dotyczące wykształcenia i kwalifikacji zawodowych zastępcy dyżurnego KWP/KSP, dyżurnych KMP/KPP/KRP oraz KP o stanie etatowym powyżej 60 osób. Wprowadzenie

zasad doboru uznano za niewskazane, ponieważ podniesienie wymagań w zakresie kwalifikacji i wykształcenia dotyczące dyżurnych, może rodzić poważne zagrożenie w możliwościach obsadzania stanowisk dyżurnych w przyszłości oraz poważne trudności lub brak możliwości mianowania na te stanowiska.

W I półroczu 2007 r. w Wydziale Służby Dyżurnej GSP KGP opracowano sprawozdanie zawierające wyniki badań sondażowych dotyczących realizowanego w WSPol. w Szczycie szkolenia, w ramach doskonalenia zawodowego dyżurnych KGP, KWP i KSP, wprowadzonego Decyzją nr 13 KGP z dnia 20 stycznia 2004 r. Zebrane opinie pozwoliły na złożenie w styczniu 2007 r. wniosku o opracowanie **programu szkolenia doskonalenia zawodowego dla dyżurnych KGP, KWP i KSP**. Komendant Główny Policji, Decyzją nr 164 z dnia 8 marca 2007 r. powołał zespół do opracowania wnioskowanego programu. Szkolenie to przeznaczone jest dla służby dyżurnej KPP, KMP, KRP i KP. Po przeprowadzonych pilotażach jednostki szkoleniowe Policji przekazały do Biura Kadr i Szkolenia KGP opinie dotyczące aktualnie realizowanego doskonalenia zawodowego, które pozwolą na ewentualne modyfikacje obu programów szkolenia dla służby dyżurnej jednostek organizacyjnych Policji. W II półroczu 2007 r. Wydział Służby Dyżurnej GSP KGP opracował wspólnie z WSPol. w Szczycie oraz jednostkami organizacyjnymi Policji **program szkolenia doskonalenia zawodowego dla dyżurnych KGP, KWP i KSP**, który Decyzją nr 782 z dnia 26 października 2007 r. Komendanta Głównego Policji został powierzony do realizacji WSPol. w Szczycie. Do jednostek szkoleniowych Policji wprowadzono program doskonalenia zawodowego dla służby dyżurnej jednostek organizacyjnych Policji szczebla KMP i KPP, którego program Decyzją nr 880 z dnia 5 grudnia 2007 r. Komendanta Głównego Policji został powierzony do realizacji Szkołom Policji w Słupsku, Katowicach i Legionowie. Ponadto Wydział Służby Dyżurnej GSP KGP był współorganizatorem cyklicznie odbywających się pod Patronatem Komendanta Głównego Policji „Turnieju Służby Dyżurnej Jednostek Organizacyjnych Policji”. IV Edycja Turnieju odbyła się w listopadzie 2007 r. w KWP w Białymstoku. Celem turnieju było:

- sprawdzenie i poszerzenie wiedzy z zakresu służby dyżurnej,
- doskonalenie nabytych umiejętności,
- podniesienie rangi służby dyżurnej,
- wyłonienie najlepszych dyżurnych.

W dniu 16 stycznia 2007 r. zgodnie z zarządzeniem nr 7 Prezesa Rady Ministrów został utworzony **Międzyresortowy Zespół do spraw numeru alarmowego „112”** oraz wdrożenia systemu eCall. W trakcie posiedzeń Międzyresortowego Zespołu do spraw numeru alarmowego „112”i wdrażania systemu eCall oraz spotkań grup roboczych, wypracowywana została m.in. koncepcja prac nad rozporządzeniem w sprawie liczby, rozmieszczenia i sposobu organizacji CPR-ów w ramach istniejącego stanu prawnego wraz z jednoczesnym wdrażaniem modelu CPR-ów i systemu numeru alarmowego „112” oraz koncepcja stopniowego wdrażania modelu CPR-ów i systemu numeru alarmowego „112” na podstawie koncepcji opracowanej przez Wielkopolski Urząd Wojewódzki. Efektem prac zespołu było:

- opracowanie rozporządzenia MSWiA z dnia 17 września 2007 roku w sprawie szczegółowej organizacji centrów powiadamiania ratunkowego;
- opracowanie „Koncepcji systemu 112” na podstawie opracowania Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego;
- przyjęcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo telekomunikacyjne (dotyczącej zmiany art. 77 i 78) oraz ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym;
- przyjęcie w dniu 30 sierpnia 2007 r. tzw. „Rozwiązania tymczasowego” zapewniającego dostęp Policji i PSP do danych lokalizacyjnych abonenta dzwoniącego na numer alarmowy „112”.

W ramach **działań ukierunkowanych na eliminowanie** przypadków patologii, bierności i braku reakcji na zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego, wprowadzony został w ramach szybkiego reagowania na zaistniałe wydarzenia z udziałem policjantów, system całodobowych dyżurów *pod telefonem* policjantów Biura Kontroli KGP. Jednostki wojewódzkie Policji, zgodnie z zaleceniem KGP, przyjęły podobne formy dyżurów „*pod telefonem*” i na bieżąco

(przez 24 godziny) przyjmują informacje o zdarzeniach, w których występują wątpliwości odnośnie działań policjantów. W związku z uzyskiwaniem na bieżąco informacji o nieprawidłowościach lub nagłymi wydarzeniami nadzwyczajnymi, z polecenia kierownictwa KGP przeprowadzonych zostało 9 kontroli doraźnych i podjęto 20 czynności sprawdzająco-wyjaśniających.

Realizując założenia programu „Razem bezpieczniej” w Wydziale Prewencji Biura Prewencji i Ruchu Drogowego KGP opracowano zarządzenie nr 528 Komendanta Głównego Policji z dnia 6 czerwca 2007 r. w sprawie form i metod wykonywania zadań przez dzielnicowego i kierownika rewiru dzielnicowych. Wprowadzenie nowego zarządzenia miało na celu podniesienie jakości i efektywności wykonywania zadań przez dzielnicowego w podległym mu rejonie służbowym, a także zwiększenie znaczenia jego pozycji w strukturach Policji. W przedmiotowym zarządzeniu uwzględniono **w znacznej części sugestie i uwagi zgłaszane** przez jednostki organizacyjne Policji, które w opinii Komendanta Głównego Policji **zostały uznane za zasadne**. Zarządzenie wprowadza istotne zmiany w zakresie zadań dzielnicowego i organizacji jego służby. Do ważniejszych zmian należy zaliczyć:

- Zniesienie obowiązku przebywania dzielnicowego przez co najmniej 60% czasu służby w obchodzie - rezygnacja z powyższego zapisu umożliwi dzielnicowemu planowanie sobie służby z uwzględnieniem potrzeb i aktualnego stanu zagrożenia w rejonie służbowym. Takie rozwiązanie przyczyni się do zwiększenia efektywności realizowanych zadań i racjonalnego wykorzystania czasu pracy.
- Wprowadzenie wyraźnego zakazu kierowania dzielnicowych pełniących służbę na terenach miejskich do takich form służby jak: konwojowa, ochronna, dyżurna, dochodzeniowo – śledcza, w dyspozycji dyżurnego jednostki organizacyjnej Policji - zapis ten umożliwi dzielnicowemu zwiększenie aktywności we współpracy ze społeczeństwem. Przystanie on być wykorzystywany do realizacji zadań nie związanych z zakresem jego obowiązków na rzecz innych komórek organizacyjnych Policji.
- Rozszerzenie zakresu zadań dla dzielnicowych pełniących służbę na terenach pozamiejskich poprzez dopuszczenie możliwości: prowadzenia przez nich postępowań sprawdzających i przygotowawczych w sprawach o przestępstwa zaistniałe w jego rejonie służbowym oraz realizowania innych form pełnienia służby prewencyjnej aniżeli obchód. Rozwiązanie to ma na celu poprawę organizacji służby szczególnie w mniejszych jednostkach organizacyjnych Policji oraz urealnienie obecnie istniejącej sytuacji. Dzielnicowy pełniący służbę na terenach pozamiejskich będzie mógł załatwić w sposób kompleksowy zaistniałe na jego terenie zdarzenie.
- Zmodyfikowanie i znaczne ograniczenie zakresu prowadzonej dokumentacji i gromadzonych informacji w Teczce Rejonu oraz wprowadzenie możliwości prowadzenia jej w formie elektronicznej. Dzielnicowy będzie zbierał i gromadził tylko niezbędne dla Policji informacje dotyczące jego rejonu służbowego. Natomiast możliwość prowadzenia Teczki Rejonu w formie elektronicznej, w znacznym stopniu ograniczy biurokrację oraz ułatwi dostęp do potrzebnych informacji w niej zawartych policjantom innych komórek organizacyjnych, np. policjantom służby kryminalnej.

W ramach realizacji zadania dot. **skutecznych mechanizmów zapewnienia bezpieczeństwa imprez masowych** Główny Sztab Policji KGP opracował i wdrożył **zarządzenie nr 213 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 lutego 2007 r. w sprawie metod i form przygotowania i realizacji zadań Policji w przypadkach zagrożenia życia i zdrowia ludzi lub ich mienia albo bezpieczeństwa i porządku publicznego**. Praktyczne zastosowanie dokumentu pozwoliło na profesjonalne przygotowanie i realizację działań Policji w ramach akcji/operacji policyjnych. Ponadto uczestniczono w pracach nad nowelizacją ustawy o **bezpieczeństwie imprez masowych**, która wprowadziła szereg zmian mających na celu poprawę bezpieczeństwa w związku z przeprowadzaniem imprez masowych. Do najważniejszych zaliczyć należy:

- nałożono na organizatorów imprez masowych obowiązek zapewnienia identyfikacji osób biorących udział w masowej imprezie sportowej o podwyższonym ryzyku;

- dodano wymóg, w myśl którego wszyscy porządkowi zaangażowani do zabezpieczenia imprezy masowej muszą legitymować się ważną licencją pracownika ochrony;
- zwiększono katalog kar za czyny popełniane w związku z imprezą masową. Między innymi przewidziano kary dla podmiotów zobowiązanych, które nie wywiązują się z obowiązku przekazywania informacji z zakresu bezpieczeństwa imprez masowych, spikerów zawodów sportowych prowokujących swoim zachowaniem do działań zagrażających bezpieczeństwu, organizatorów zawodów, delegatów lub obserwatorów związków sportowych nie wykonujących poleceń porządkowych wydawanych przez Policję;
- zwiększono dotkliwość środka karnego zakazu wstępu na imprezy masowe poprzez wydłużenie wymiaru kary;
- wprowadzono możliwość (a w przypadku czynów popełnionych w związku z masową imprezą sportową obligatoryjnie) połączenia kary zakazu wstępu na imprezę masową z obowiązkiem osobistego stawiennictwa we właściwej ze względu na miejsce zamieszkania jednostce organizacyjnej Policji.

W wyniku analizy przesłanych informacji z zakresu czynności wykonanych przez jednostki organizacyjne Policji, na uwagę zasługują wypracowane wnioski przez KWP w Gorzowie Wielkopolskim:

- prawidłowa analiza będąca zaleceniami Programu doprowadziła do właściwych wniosków, a tym samym planowania i prowadzenia działań adekwatnych do zagrożeń w miejscu i czasie ich występowania,
- zmiany przepisów regulujących służbę patrolową wpłynęły na skrócenie czasu poświęcanego na odprawy i rozliczenia oraz dokumentowanie podejmowanych czynności – policjanci mniej czasu poświęcają na czynności administracyjne, a więcej na efektywną pracę w terenie,
- znaczącej poprawie uległ proces nadzoru nad służbami zewnętrznymi, a formułowane wnioski przyczyniają się do usprawnienia funkcjonowania wszystkich jednostek Policji,
- angażowanie podmiotów zewnętrznych przyczyniło się do podejmowania wspólnych skoordynowanych działań i poprawy ich skuteczności w obszarze bezpieczeństwa publicznego,
- mimo trudnej sytuacji kadrowej do służby skierowano większą ilość policjantów,
- mimo odejścia od sztywnego wyznaczania limitów i progów satysfakcji poszczególnych czynności policyjnych, a w tym interwencji i nałożonych mandatów karnych przeprowadzono więcej interwencji oraz ujawniono więcej wykroczeń zrealizowanych w postępowaniu mandatowym,
- ujawniono mniej drobnych wykroczeń za które stosowano pouczenia, co świadczy o poprawie stanu bezpieczeństwa w miejscach publicznych,
- wiele uwagi poświęcono na budowanie wizerunku policjantów przyjaznych dla społeczeństwa, ale profesjonalnie i bezwzględnie reagujących na przypadki naruszenia porządku prawnego. Społeczeństwo doceniło te starania wystawiając wysokie noty w badaniach opinii publicznej.

Ponadto wskazano, iż **organizując służbę patrolową należy działać w bezwzględny przekonaniu, iż jest ona służbą najtrudniejszą, często wykonywaną przez funkcjonariuszy najmniej doświadczonych, a oczekiwania od niej muszą być najwyższe. Jest to bowiem służba, która ma największy wpływ na wizerunek Policji, w największym stopniu odpowiada za bezpieczeństwo i porządek prawny w miejscach publicznych oraz może dostarczać znakomitą ilość informacji, niezbędnych do poprawy skuteczności procesu wykrywczego, a także to, iż jej realizacja pozostaje pod ciągłym nadzorem społeczeństwa.**

STRAŻ GRANICZNA

W obszarze *Bezpieczeństwo w miejscu publicznym i w miejscu zamieszkania* Straż Graniczna realizowała następujące przedsięwzięcia:

- organizowano wspólne patrole z Policją, Służbą Celną, Żandarmerią Wojskową, Strażą Pożarną, Strażą Ochrony Kolei, Strażą Miejską, Strażą Leśną, Strażą Łowiecką, Strażą Rybacką oraz działania administracyjno-porządkowe w rejonie dworców autobusowych, kolejowych, na szlakach komunikacyjnych;
- przeprowadzono akcje „Bezpieczne wakacje”, „Bezpieczne Ferie”;

- w celu wyeliminowania zagrożeń zintensyfikowano obserwacje osób znajdujących się w terminalu oraz w obrębie lotniska z wykorzystaniem monitoringu wizyjnego;
- realizowano czynności wspólnie z Policją w ramach przeciwdziałania dystrybucji narkotyków np. patrole z psami w szkołach, na imprezach masowych;
- zorganizowano akcję „Dyskotekom Tak – Narkotykom Nie”;
- wspólnie z Policją dokonywano kontroli punktów handlowych pod kątem przestrzegania zakazu sprzedaży napojów alkoholowych i tytoniowych małoletnim;
- organizowano szkolenia dla Policji w zakresie wstępnego rozpoznawania sfałszowanych dokumentów podróży, którymi może posługiwać się cudzoziemiec;
- dokonywano kontroli legalności pobytu i zatrudnienia cudzoziemców z właściwymi organami współdziałającymi (w zależności od zakresu przedmiotowego działania) – z procedurami wydalania ujawnionych cudzoziemców, nielegalnie przebywających w Polsce.

Ponadto w we wskazanym powyżej obszarze prowadzono działania patrolowo – prewencyjne przy współudziale Straży Leśnej, przedstawicieli Kuratorium Oświaty, Sanepidu oraz organizowano spotkania na temat bezpiecznego zachowania i wypoczynku w lesie, korzystania z akwenów i bezpiecznego obchodzenia się z ogniem.

W wyniku realizacji programu „Razem bezpieczniej” Straż Graniczna wymiennie zwiększyła swój udział w zabezpieczeniu bezpieczeństwa i porządku publicznego. Opierając się na swoich uprawnieniach ustawowych Straż Graniczna wykonywała zadania głównie w obszarach przygranicznych oraz w rejonach służbowej odpowiedzialności w głębi kraju.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

- Przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej uczestniczyli w 460 naradach i spotkaniach koordynujących planowanie wspólnych działań patrolowych i profilaktycznych z podmiotami odpowiedzialnymi za porządek publiczny. Uzgodniono prowadzenie działań patrolowych w rejonach szczególnie zagrożonych przestępczością, polegające na wystawianiu wspólnych patroli z Policją, Strażą Ochrony Kolei, Strażą Miejską oraz Strażą Graniczną.
- W ramach działań patrolowych kontynuowano współpracę ze wspólnotami mieszkaniowymi na osiedlach wojskowych, gdzie czynności patrolowe wspólnie z Policją i Strażą Miejską realizowali „dzielnicowi Żandarmerii Wojskowej”. Ogółem jednostki terenowe Żandarmerii Wojskowej wystawiły w miejscach publicznych 35798 patroli, w tym: z Policją – 13342, z innymi służbami – 908.
- Żandarmeria Wojskowa na mocy Zarządzeń Prezesa Rady Ministrów realizowała na terenie całego kraju wzmożone działania prewencyjne mające na celu ochronę bezpieczeństwa i porządku publicznego w związku z natężeniem ruchu osobowego i pojazdów.
- W czasie prowadzonych działań Żandarmeria Wojskowa wystawiła 16663 patroli, używając na zasadzie wielokrotności 28464 żandarmów, którzy służbę pełnili samodzielnie, bądź wspólnie z funkcjonariuszami Policji. W toku działań patrolowych ujawniono 6272 sprawców wykroczeń, 350 sprawców przestępstw, nałożono 5102 mandaty karne.

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI

W Ministerstwie Sprawiedliwości powołany został Zespół ekspertów pod przewodnictwem prof. dr hab. Andrzeja Gaberle celem przygotowania nowego projektu ustawy – *Prawo nieletnich*.

Potrzeba poprawienia w Kodeksie karnym wadliwych instytucji, usunięcia niespójności przepisów w wyniku licznych fragmentarycznych nowelizacji oraz potrzeba wprowadzenia w Kodeksie karnym typów przestępstw stanowiących reakcję ustawodawcy na nowe zagrożenia, to częste głosy praktyków i przedstawicieli nauki prawa karnego w ocenie obowiązujących przepisów prawa karnego materialnego.

MINISTERSTWO ŚRODOWISKA

- Pracownicy Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, jak i wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska prowadzili szkolenia dla funkcjonariuszy Policji, dotyczące przestępczości przeciwko środowisku. Również Policja przeprowadziła szkolenia dla inspektorów ochrony środowiska mające na celu zapoznanie ich ze specyfiką pracy związanej ze ściganiem przestępstw. Część wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska zawarło porozumienia w kwestii zasad i zakresu współpracy z wojewódzkimi komendantami Policji. Wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przekazywali organom Policji ustalenia z przeprowadzonych kontroli, informację o naruszonych przepisach prawnych i podjętych w stosunku do kontrolowanego podmiotu gospodarczego działaniach. Informacje te stanowią materiał pomocniczy w prowadzonych przez Policję sprawach karnych.
- Przykłady współdziałania Inspekcji Ochrony Środowiska i Policji:
 - wspólne kontrole na terenie województwa małopolskiego zlewni rzek: Raby, Rudawy, Sanki i Dłubni, na których znajdują się ujęcia wody pitnej dla Krakowa. Efektem akcji było zlokalizowanie i zinwentaryzowanie źródła zanieczyszczeń dzięki helikopterowi i kamerze termowizyjnej Policji,
 - wspólne działania, które pozwoliły na wykrycie nielegalnie zdeponowanych odpadów azbestowych i niebezpiecznych substancji o właściwościach żrących w miejscowości Stara Oleszna w gminie Bolesławiec, na terenie Borów Dolnośląskich; niezwłoczne udzielenie pomocy przez Inspekcję Ochrony Środowiska przy ustaleniach pozwoliło na skierowanie do prokuratury powiadomienia o popełnieniu przestępstwa.

WOJEWÓDZTWA

Województwo lubelskie

Pełniąc służbę patrolową, strażnicy miejscy regularnie kontrolowali stan czystości ulic, chodników i posesji. W sezonie zimowym egzekwowali obowiązek właściwego utrzymania chodników, a także zapobiegali zagrożeniom związanym z powstającymi sopłami lodu. Oprócz tego, monitorowano tereny budów, ze względu na pojawiające się zgłoszenia o zanieczyszczaniu dróg błotem wywożonym na kołach pojazdów. Innym poważnym problemem dotyczącym utrzymania czystości i porządku jest pojawianie się nielegalnych wysypisk śmieci na słabiej zagospodarowanych terenach miasta.

W przypadku ujawnienia nielegalnego wysypiska, prowadzone były działania w celu ustalenia właściciela nieruchomości, na której ono się znajduje, a następnie wyznaczony był termin na jego zlikwidowanie.

Województwo łódzkie

Wojewódzki Inspektorat Inspekcji Handlowej w Łodzi, w roku ubiegłym przeprowadził ogółem 496 kontroli, w zakresie przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

W toku przeprowadzonych kontroli, które obejmowały placówki detaliczne, gastronomiczne i hurtownie stwierdzono takie nieprawidłowości jak: prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych bez wymaganych zezwoleń, braku dostępnej publicznie informacji o szkodliwości spożywania alkoholu, oferowania do sprzedaży alkoholu niewiadomego pochodzenia.

Województwo małopolskie

W ubiegłym roku rozpoczęto projekt Zintegrowanego Systemu Bieżącego Powiadamiania o Zagrożeniach, wpisującego się w budowanie społeczeństwa obywatelskiego. Naturalnymi partnerami Policji w realizacji tych zadań są podmioty administracji rządowej i samorządowej, służby, inspekcje i straże, jednostki ochrony zdrowia, a także firmy ochrony fizycznej i technicznej. Głównym celem projektu jest zaktywizowanie podmiotów pozapolicyjnych

do działań na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego we własnym otoczeniu. Konstrukcja powyższego projektu (ZBP) – w dużym uproszczeniu – przedstawiała się następująco: po wyborze obszaru, poprzez badania ankietowe, identyfikuje się występujące problemy, następnie dobiera się i zaprasza do współdziałania partnerów spoza Policji, opracowuje się wspólny plan działania i przystępuje się do realizacji. ZPB wyróżnia się tym, iż nie jest to typowy program policyjny, lecz projekt współtworzony przez wszystkich potencjalnych partnerów (w tym Policję), zainteresowanych poprawą poczucia bezpieczeństwa jego beneficjentów. Inną cechą projektu jest kompleksowe podejście do bezpieczeństwa – nie tylko w aspekcie przestępczości. Pośrednim celem projektu jest przełamanie stereotypowych wyobrażeń i opinii na temat bezpieczeństwa i roli Policji.

Województwo warmińsko-mazurskie

Współpracę w przedmiotowym obszarze zadeklarowali przedstawiciele: Straży Miejskiej w Olsztynie, Służby Ochrony Kolei w Olsztynie, Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej w Kętrzynie, Oddziału Żandarmerii Wojskowej w Elblągu, Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie. Ustalono 14-sto osobowy skład grupy zdaniowej, której pierwsze spotkanie robocze odbyło w dniu 19 lutego 2007 roku. Na spotkaniu podmioty poza policyjne zobowiązano do nadesłania propozycji wspólnych działań z Policją, których celem będzie poprawa bezpieczeństwa w miejscach publicznych i miejscu zamieszkania. Powyższe informacje były wykorzystane przez Kierownika I grupy zadaniowej do podejmowania działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Jednym z elementów realizacji przez Policję zadań w obszarze jest zintegrowany system organizacji i dyslokacji służby.

W ramach funkcjonowania tego systemu w kwietniu 2007 roku wprowadzono obowiązek tworzenia na szczeblu Komend Powiatowych/Miejskich Policji tzw. map zagrożeń z udziałem podmiotów pozapolicyjnych w ramach cyklicznych i systematycznych spotkań.

W październiku 2007 roku w związku ze zmianami od 1 września 2007 roku przepisów regulujących formy i metody wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym, na szczeblu Wydziału Prewencji i Ruchu Drogowego KWP w Olsztynie opracowano algorytm dla jednostek Policji woj. warmińsko-mazurskiego w zakresie tworzenia map zagrożeń (w zmienionej formie dostosowanej do obowiązujących przepisów) z udziałem podmiotów pozapolicyjnych odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny w ramach posiadanych kompetencji.

Województwo zachodniopomorskie

Cykliczne organizowano spotkania i narady na szczeblu powiatu/gminy z udziałem innych służb jak: Straże Miejskie/Gminne, Straż Łowiecka, Straż Rybacka, w ramach których uzyskiwano bieżące informacje o zagrożeniach oraz doskonalono sposoby wymiany informacji pomiędzy poszczególnymi podmiotami, jak również prowadzono współpracę z organami samorządów terytorialnych w ramach programów przeciwdziałania lokalnym zagrożeniom „Bezpieczny powiat” i „Bezpieczne miasto/gmina”.

Na terenie województwa realizowano w 2007 roku program pn. „U sąsiada bezpiecznie” – działania zainicjowane przez Wydział Prewencji KWP w Szczecinie, którego nadrzędnym celem jest zapewnienie bezpieczeństwa turystom polskim i niemieckim przebywającym na terenie województwa zachodniopomorskiego i landu Meklemburgia Pomorze Przednie.

Przemoc w rodzinie

SŁUŻBY NADZOROWANE PRZEZ MSWiA

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

Policja w pierwszym roku realizacji Programu podejmowała różnorodne działania ukierunkowane na ułatwienie i usprawnienie pracy Policji w przedmiotowym obszarze, których celem było zwiększenie skuteczności procedury „Niebieskie Karty” oraz zacieśnienie współpracy instytucji i organizacji społecznych świadczących pomoc prawną, psychologiczną i socjalną dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,

Dążąc do zwiększenia skuteczności działań Policji oraz zacieśnienia współpracy z podmiotami pozapolicyjnymi świadczącymi pomoc, opracowano projekt nowego Zarządzenia Komendanta Głównego Policji w sprawie metod i form wykonywania przez Policję zadań w związku z przemocą w rodzinie w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Zmiana dotychczas obowiązujących przepisów była spowodowana przede wszystkim potrzebą rozszerzenia możliwości udzielania wsparcia rodzinom dotkniętym przemocą, u których nie przeprowadzono interwencji. Prowadzone były okresowe analizy zjawiska przemocy w rodzinie, z których wnioski omawiano na spotkaniach i w kontaktach z koordynatorami procedury „Niebieskie Karty”. Bazą dla analiz były ogólnopolskie dane statystyczne z systemu TEMIDA oraz statystyki interwencji domowych podejmowanych wobec przemocy w rodzinie. W trakcie spotkań omawiano zasady prawidłowego nadzoru nad rodzinami objętymi procedurą, przypomniano o obowiązku współpracy z instytucjami pozapolicyjnymi.

Na podstawie analiz i podejmowanych działań, opracowano i skierowano w czerwcu 2007 roku wystąpienie do Dyrektora Biura Łączności i Informatyki KGP, zawierające potrzeby w zakresie dokonania zmian w systemie usprawniających jego obsługę. Opracowano także pismo instruktażowe, skierowane do komendantów wojewódzkich/Stołecznego Policji, dotyczące zasad prawidłowego sporządzania sprawozdań z interwencji dotyczących przemocy w rodzinie i właściwego rozumienia zapisów w nim zawartych.

Komenda Główna Policji jest, obok Rzecznika Praw Obywatelskich, przedstawicieli sądownictwa i Prokuratury oraz wielu instytucji i organizacji, jednym z członków Koalicji na Rzecz Przyjaznego Przesłuchiwania Dzieci, która zawiązała się w lutym 2007 r. z inicjatywy „Fundacji Dzieci Niczyje”. Celem koalicji jest zapewnienie ochrony w postępowaniu karnym dzieciom-ofiarom przestępstw, poprzez propagowanie i wprowadzanie w życie idei przesłuchiwania dzieci w przyjaznych warunkach przez kompetentnych specjalistów. W ramach podejmowanych wspólnie działań, Policja opracowała i przekazała Fundacji w celu rozpropagowania, wykazy (z podziałem na województwa) przyjaznych pokoi przesłuchań, tzw. „Niebieskich pokoi”, wraz z ich adresami, telefonami i wyposażeniem, aby umożliwić korzystanie z tych pomieszczeń (znajdujących się w większości w jednostkach Policji) przedstawicielom organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości, przeprowadzającym czynności z dziećmi, świadkami i ofiarami przestępstw.

Komenda Główna Policji zaangażowała się w kampanię „Kochaj! Nie krzywdź! Pomóż!”, przygotowaną przez Rzecznika Praw Dziecka i „Fundację Mederi – pomóżmy dzieciom”. Przedmiotowa kampania miała charakter informacyjno – prewencyjny. Biuro Prewencji i Ruchu Drogowego KGP służyło organizatorom kampanii, wsparciem w postaci wiedzy merytorycznej odnośnie zapobiegania zjawisku przemocy wobec dzieci. Kampania miała na celu przeciwdziałanie przemocy wobec niemowląt i dzieci w wieku od 0 do 3 lat. Jej celem było zwrócenie uwagi społeczeństwa na rozpowszechniającą się przemoc wobec małych dzieci i ich zaniechanie oraz konsekwencje wynikające dla ich życia i zdrowia. Szczególną grupą, do której skierowana była kampania byli pracownicy ochrony zdrowia: lekarze rodzinni, pediatrzy, położne, pielęgniarki środowiskowe oraz instytucje, zajmujące się rodziną i dziećmi – pracownicy socjalni, centrów pomocy i wsparcia rodzinie, pedagodzy i wychowawcy w żłobkach i przedszkolach.

MINISTERSTWO ZDROWIA

W dniach 22-23 maja 2007 r. w Warszawie przeprowadzono szkolenie dla kuratorów nt. „Praca grupowa z dziećmi i młodzieżą z rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu i przemocy”.

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Działania tego resortu koncentrowały się głównie na zadaniach określonych w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który został ustanowiony Uchwałą Rady Ministrów Nr 162/2006 z dnia 25 września 2006 r. zgodnie z przepisem art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493).

Za okres jego realizacji przyjęto lata 2006 – 2016. Opracowanie i realizacja Krajowego Programu ma na celu skoordynowanie działań i interdyscyplinarne podejście do problemu zwalczania przemocy w rodzinie poprzez:

- 1) systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie;
- 2) podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie;
- 3) podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie;
- 4) udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie;
- 5) oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie.

Monitorowaniem realizacji Krajowego Programu oraz czuwaniem nad prawidłowym wykonywaniem zadań zajmuje się międzyresortowy Zespół Monitorujący Realizację Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który został powołany dnia 16 marca 2007 r. przez Prezesa Rady Ministrów zarządzeniem Nr 27. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele resortów realizujących Krajowy Program, Komendant Główny Policji oraz Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.

Zgodnie z treścią Krajowego Programu, zadania wojewodów w ich imieniu wykonują Wojewódzcy Koordynatorzy Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W 2007 roku zostały podjęte następujące działania:

- 1) uruchomienie środków na utrzymanie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie w wys. 9. 600. 000zł;
- 2) uruchomienie środków na realizację programów korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców w wys. 1. 800. 000 zł.

Ponadto w październiku 2007 r. zostały przeznaczone dodatkowe środki finansowe na programy korekcyjno – edukacyjne w wys. 515 768zł.

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 27 Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 marca 2007 r. został utworzony Zespół Monitorujący.

Do zadań Zespołu należy:

- wypracowanie i ujednolicenie standardów udzielanej pomocy ofiarom, świadkom sprawcom przemocy,
- systematyczne zbieranie danych na temat rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie oraz szczegółowe i bieżące diagnozowanie potrzeb w środowisku lokalnym;
- inicjowanie i wspieranie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- wyrażanie opinii w sprawach dotyczących stosowania ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493) oraz inicjowanie zmian przepisów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- przygotowywanie ekspertyz dotyczących wybranych aspektów zjawiska przemocy w rodzinie.

Najważniejsze działania Zespołu od dnia powołania dotyczą:

- Powołania Grupy Roboczej Zespołu Monitorującego Realizację Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W skład Grupy Roboczej weszli przedstawiciele Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa

Sprawiedliwości, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Komendy Głównej Policji, Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji;

- Przygotowanie sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres od 25 września 2006 roku do 31 grudnia 2006 r., które w dniu 18 lipca 2007 r. zostało przyjęte przez Radę Ministrów;
- Opracowanie założeń do pakietów szkoleniowych w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie. Pismem z dnia 12.10.2007 r. znak: DSR-II-074-5-1-IM/07 założenia do pakietów szkoleniowych zostały przekazane marszałkom województw, odpowiedzialnym za realizację szkoleń dla pracowników pierwszego kontaktu dotyczących tematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ponadto w lipcu 2007 r. zostały przekazane marszałkom województw środki na dofinansowanie szkoleń w wysokości po 15 000zł. – łączna kwota 240 000zł. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w dniu 25 września 2007 r. podpisało umowę na realizację ogólnopolskiej kampanii społecznej dotyczącej przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Kampania dotyczyła wyprodukowania 4 000 sztuk plakatów oraz 400 000 sztuk ulotek. Materiały zostały w miesiącu grudniu 2007 r. przekazane do 16 miast wojewódzkich – Wydziałów Polityki Społecznej Urzędów Wojewódzkich, które zobowiązane były do przekazania ich do miejsc użyteczności publicznej. Na plakatach i ulotkach został udostępniony numer telefonu oraz adres mailowy ogólnopolskiego pogotowia dla ofiar przemocy w rodzinie „Niebieska Linia” (plakat oraz ulotki zostały opublikowane na stronie internetowej MPiPS). W maju 2007 r. MPiPS zleciło firmie TNS OBOP przeprowadzenie diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie oraz uwzględnienia potrzeb szkoleniowych pracowników pierwszego kontaktu.

W październiku 2007 r. zostały przekazane wyniki niniejszych badań. Raporty zamieszczono na stronie internetowej MPiPS.

Działania podejmowane przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej oraz inne resorty w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie mają za zadanie wypracowanie i ujednolicenie standardów udzielanej pomocy ofiarom, świadkom i sprawcom przemocy, systematyczne zbieranie danych na temat rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie oraz szczegółowe i bieżące diagnozowanie potrzeb w środowisku lokalnym.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

W jednostkach terenowych Żandarmerii Wojskowej wyznaczono osoby odpowiedzialne za udzielanie pomocy psychologicznej oraz pomocy w zakresie procedury prawnej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Nawiązano współdziałanie z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i jednostkami samorządu terytorialnego, zajmującymi się problematyką patologii rodzinnej. W trakcie realizacji programu jednostki terenowe Żandarmerii Wojskowej udzieliły łącznie 131 pomocy psychologicznej i prawnej osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy w rodzinie.

WOJEWÓDZTWA

Województwo lubelskie

Wydział Polityki Społecznej Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie na Kolegium Wojewody przedstawił materiał pt. „Interdyscyplinarne działania skierowane na profesjonalną pomoc osobom dotkniętym przemocą domową”. Zidentyfikowano skalę zjawiska przemocy domowej na terenie województwa lubelskiego, zadania poszczególnych służb i instytucji oraz określono główne problemy w zakresie współpracy poszczególnych podmiotów odpowiedzialnych za budowę spójnego programu pomocy ofiarom. Wykonywanie zadań w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest niestety utrudnione ze względu na niską obsadę kadrową Wydziału i brak wojewódzkiego koordynatora ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zagrożenia ze strony osób nietrzeźwych, szczególnie osób spożywających napoje alkoholowe w miejscach publicznych postrzegane są przez mieszkańców Lublina, jako mające

znaczny wpływ na ich poziom poczucia bezpieczeństwa. Jednym z priorytetowych zadań Straży Miejskiej w ramach działań dot. *Przeciwdziałania alkoholizmowi* było więc przeciwdziałanie tym zagrożeniom. Działania strażników w tym zakresie nie ograniczały się tylko do podejmowania czynności wobec osób spożywających napoje alkoholowe, ale również doprowadzenie osób nietrzeźwych do policyjnej izby zatrzymań lub miejsca zamieszkania. Realizowane to było w przypadkach, gdy osoby te zachowaniem swoim dawały powód do zgorszenia w miejscu publicznym lub znajdowały się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażały życiu i zdrowiu innych osób. Przeciwdziałając tym zagrożeniom strażnicy realizowali również kontrole placówek prowadzących obrót napojami alkoholowymi.

Województwo lubuskie

Działania podejmowane przez Wydział Polityki Społecznej LUW związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w ramach programu „Razem bezpieczniej”, wynikały z Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Na terenie województwa lubuskiego przybrały one następujące formy:

1. Na terenie województwa funkcjonuje Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. Dysponuje on 20 miejscami całodobowymi, jak również świadczy pomoc i poradnictwo ambulatoryjne. Świadczy usługi interwencyjne dla osób dotkniętych przemocą domową: mieszkańcy przyjmowani są nieodpłatnie na okres do 3 miesięcy. Przyjęta osoba zostaje objęta opieką pracownika pierwszego kontaktu, sporządzana zostaje diagnoza sytuacji, ustalany plan pomocy. W zależności od potrzeb, klient Ośrodka otrzymuje wsparcie, uczestniczy w zajęciach terapeutycznych, kulturalno – oświatowych indywidualnych i grupowych, zostaje objęty poradnictwem psychologicznym, socjalnym, prawnym, pedagogicznym, otrzymuje też pomoc w załatwianiu swoich spraw. W plan pomocy włączane są instytucje z terenu pochodzenia klienta. W 2007 r. w Ośrodku przebywało łącznie 67 osób. Z pomocy ambulatoryjnej skorzystało 425 osób. Ośrodek otrzymał z budżetu państwa 300 000 zł. na funkcjonowanie w lipcu 2007 r. przekazano dodatkowe środki w wys. 17 000 zł. z przeznaczeniem na zatrudnienie pracownika socjalnego, szkolenie pracowników oraz wyżywienie podopiecznych.
2. Na terenie województwa funkcjonuje 12 Ośrodków i Punktów Interwencji Kryzysowej (z czego 10 posiada miejsca stacjonarne), które łącznie dysponują 78 miejscami całodobowymi, z których skorzystało w 2007 r. 171 osób. Korzystają z nich osoby znajdujące się w sytuacjach kryzysowych, przede wszystkim ofiary przemocy domowej. Placówki te świadczą usługi w zakresie zabezpieczania potrzeb bytowych, jak również terapii, wsparcia, poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, pedagogicznego. Celem tych oddziaływań jest zahamowanie przemocy, przezwyciężenie kryzysu, przywrócenie ofiarom przemocy równowagi psychicznej i zmianę ich sytuacji życiowej. Interwencją kryzysową objęto ogółem 2 915 osób, z czego 1 664 współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, 837 dzieci oraz 414 innych osób w rodzinie. W 2007 r. 9 ośrodków interwencji kryzysowej uzyskało dodatkowe środki z rezerwy celowej przeznaczonej na dofinansowanie sieci ośrodków i punktów interwencji kryzysowej, między innymi z realizującymi zadania wynikające z „Krajowego Programu Zwalczania i Zapobiegania Handłowi Ludźmi na lata 2007 – 2008”. Łączną kwotę 272 500 zł. wykorzystano na sfinansowanie: poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego, socjalnego, konsultacje lekarzy specjalistów np. psychiatry, ginekologa), zakup artykułów spożywczych, leków, środków higieny osobistej, odzieży, zakup materiałów dydaktycznych, biurowych, papierniczych, oraz doposażenie ośrodków w niezbędne meble, drobne sprzęty AGD, a także wydatki związane z bieżącym funkcjonowaniem Ośrodków i Punktów Interwencji Kryzysowej. Osoby znajdujące się w sytuacji kryzysowej, w tym ofiary handlu ludźmi, otrzymały wszechstronną pomoc w postaci zapewnienia bezpieczeństwa, schronienia, wsparcia psychicznego, zabezpieczenia potrzeb bytowych (niezbędną odzież, wyżywienie, artykuły higieny osobistej), poradnictwo prawne, socjalne, medyczne, towarzyszenia w drodze do ośrodka i w podróży docelowej, umożliwienie skorzystania z telefonu, czy pomocy tłumacza.

3. Infrastrukturę instytucji z całodobowymi miejscami uzupełnia Dom Samotnej Matki w Żarach dysponujący 30 miejscami. W roku sprawozdawczym przebywały w nim 62 osoby.
4. Podjęto oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosującą przemoc. W tym celu przekazano powiatowym centrom pomocy rodzinie, odpowiedzialnym za realizację tego zadania, środki finansowe z budżetu państwa w wysokości 90 000 zł., z przeznaczeniem na realizację programów dla 60 osób. W związku z większym zapotrzebowaniem zgłaszanym przez powiaty, Wojewoda Lubuski przeznaczył dodatkowo kwotę 103 500 zł. z własnego budżetu, co umożliwiło objęcie tą formą oddziaływań jeszcze 69 osób. Ogółem 129 osób z 11 powiatów województwa lubuskiego skorzystało z możliwości odbycia programu korekcyjno – edukacyjnego, co pozwoliło zabezpieczyć wszystkie zgłaszane w tym zakresie potrzeby.

Sprawcy przemocy uczestniczyli w sesjach indywidualnych oraz zajęciach grupowych, mających na celu zaniechanie stosowania przemocy wobec bliskich poprzez: korygowanie postaw oraz nabywanie umiejętności kontroli negatywnych zachowań, poznawanie źródeł i mechanizmów powstawania agresji i redukowania jej, zdobywanie umiejętności komunikacyjnych, panowania nad negatywnymi emocjami.

5. W 2007 r. Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień i Współzależnień w Zielonej Górze na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego, przy wsparciu z budżetu państwa kwotą 15 000 zł., przeprowadził 5 edycji szkolenia pt. „Praca z ofiarami przemocy”. W szkoleniu uczestniczyło łącznie 101 osób, wśród których byli: pracownicy socjalni, członkowie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, kuratorzy sądowi i przedstawiciele innych profesji mający potencjalną styczność z ofiarami przemocy w rodzinie. Szkolenia miały charakter warsztatów, podczas których uczestnicy poznali mechanizmy przemocy, charakterystykę zjawiska, jego sprawców i ofiar oraz metody pracy z poszkodowanymi.
6. W październiku br. Wydział Polityki Społecznej zorganizował naradę z dyrektorami i kierownikami powiatowych centrów pomocy rodzinie oraz dyrektorami domów pomocy społecznej z udziałem Wicewojewody Lubuskiego i Sekretarza Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej. Jednym z punktów narady była prezentacja Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w aspekcie jego celów, podstaw prawnych, zadań przydzielonych poszczególnym jednostkom samorządu terytorialnego i wynikających z nich obowiązków. Omówiono infrastrukturę instytucji pomocowych świadczących wsparcie dla ofiar przemocy w rodzinie, a także poruszono zagadnienie realizacji w województwie lubuskim programów korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.
7. Włączono się w 2 kampanie informacyjne dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie:
 - w pierwszym półroczu w kampanię realizowaną przez Departament ds. Kobiet, Rodziny i Przeciwdziałania Dyskryminacji, pt. „Małe jest kruche” dotyczącą uwrażliwiania społeczeństwa na problem przemocy stosowanej wobec dzieci w ich domach rodzinnych,
 - w drugim półroczu w kampanię pt. „Zareaguj! Nie przykładaj do tego ręki!” ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
8. W ramach współdziałania wojewody z podmiotami niepublicznymi realizującymi zadania pomocy społecznej ogłoszono otwarty konkurs dla organizacji pozarządowych. Wśród priorytetów wskazano m.in. podejmowanie inicjatyw w ramach lokalnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz systemów opieki nad dzieckiem i rodziną, w tym tworzenia i rozwoju placówek opiekuńczo - wychowawczych wsparcia dziennego. Na dofinansowanie zadań przeznaczono kwotę 230 000zł. Do konkursu zgłoszono 82 wnioski, z czego dofinansowano przedsięwzięcia 73 stowarzyszeń i organizacji pozarządowych. Przeważały programy dotyczące wspierania dzieci i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, 7 z nich dotyczyło przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie i zostało dofinansowane łączną kwotą 35 000 zł.

Województwo łódzkie

W ramach Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Urząd Marszałkowski w Łodzi sfinansował cykl szkoleń i warsztatów dla policjantów służb patrolowo-interwencyjnych dotyczących problematyki przemocy domowej oraz tworzenia i pracy zespołów

interdyscyplinarnych. Efektem szkoleń było powstanie w ubiegłym roku pięć powiatowych zespołów interdyscyplinarnych, które mają za zadanie budowanie lokalnych systemów wsparcia dla ofiar przemocy.

W grudniu ub. roku odbyła się konferencja pod nazwą „Stop przemocy – Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – Rola lokalnych koalicji”, poświęcona podsumowaniu działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania zjawiskom przemocy na terenie województwa łódzkiego.

Wspierając wszelkie działania na rzecz skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, z inicjatywy Wojewody Łódzkiego zorganizowane zostało posiedzenie zespołu roboczego badającego zjawisko „Przemocy i zaniedbywania dzieci przez pijanych rodziców”. Celem pracy zespołu było:

- prześledzenie barier pomiędzy instytucjami działającymi w tym obszarze m.in.: sądem, Policją, ośrodkami pomocy społecznej, powiatowymi centrami pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi,
- ustalenie sposobów komunikacji w celu skutecznego przeciwdziałania zjawiska przemocy.

Wydział Polityki Społecznej Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi do końca 2007 roku realizował następujące zadania:

- nadzór pedagogiczny nad jakością funkcjonowania placówek opiekuńczo wychowawczych (domów dziecka, pogotowi opiekuńczych, świetlic środowiskowych, ośrodków adopcyjno - opiekuńczych) w zakresie realizacji zadań opiekuńczo - wychowawczych, form pracy środowiskowej oraz pracy z rodziną dziecka, działań podejmowanych na rzecz powrotu dzieci do domów rodzinnych, oceny sytuacji rodzinnej, prawnej, szkolnej i zdrowotnej,
- kontrole doraźne w zakresie prawidłowości i zasadności umieszczania wychowanków całodobowych placówek opiekuńczo - wychowawczych w szpitalach psychiatrycznych,
- kontrola realizacji powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka oraz tworzenia programów współpracy samorządów z organizacjami pozarządowymi,
- kontynuacja programu „Przemocy i zaniedbywania dzieci przez pijanych rodziców”,

Województwo małopolskie

Realizując działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz procedury Niebieskiej Karty, policjanci garnizonu małopolskiego zrealizowali szereg inicjatyw. Kontynuowano budowanie lokalnych koalicji w ramach programu „Przeciw Przemocy”. Zorganizowana została wspólnie z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Krakowie sesja „Pomoc społeczna, wymiar sprawiedliwości i organy ścigania wobec problemu przemocy w rodzinie”, w której udział wzięli przedstawiciele samorządu terytorialnego, wymiaru sprawiedliwości, pomocy społecznej oraz organów ścigania. Celem spotkania było wypracowanie zasad efektywnej współpracy instytucji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie. Zorganizowano także, wspólnie z ROPS IV konferencję poświęconą problemowi przemocy domowej. Ponadto opracowano i rozkolportowano poradnik „Przemoc w rodzinie”.

Wydział Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego koordynował pracę interdyscyplinarnego zespołu ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Gremium to opracowuje materiały instruktażowe, zalecenia, procedury postępowania interwencyjnego w sytuacjach kryzysowych związanych z przemocą w rodzinie, które przeznaczone są dla instytucji realizujących zadania z tego zakresu na terenie województwa małopolskiego.

Województwo mazowieckie

Na terenie województwa prowadzono działania korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, w formie programów ukierunkowanych na zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc, m.in. poprzez:

- informowanie ofiar przemocy w rodzinie o przysługującym im uprawnieniom,
- upowszechnianie wiedzy na temat przejawów przemocy w rodzinie oraz sposobów reagowania na to zjawisko;

- organizację szkoleń personelu medycznego podstawowej opieki zdrowotnej na temat: objawów przemocy w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem zespołu dziecka maltretowanego (diagnostyka medyczna);
- upowszechnianie procedury interwencji Policji wobec przemocy w rodzinie, prawnego obowiązku zgłaszania przez personel medyczny ujawnionych przypadków przemocy stosowanej wobec dzieci i młodzieży.

Województwo pomorskie

W ramach realizacji działań w przedmiotowym obszarze pozyskano środki finansowe ze Starostwa Powiatowego w Tczewie na wydrukowanie 24 tys. ulotek tematycznych m.in. „przemoc domowa”, „alkohol i narkotyki”,

Województwo wielkopolskie

W czerwcu 2007 roku Pełnomocnik Wojewody ds. realizacji na szczeblu województwa Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zorganizował konferencję naukową, podczas której omawiano m.in. profilaktykę zdrowotną jako istotny element funkcjonowania rodziny, propagowano badania profilaktyczne (w ramach realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie).

Województwo zachodniopomorskie

Wojewoda Zachodniopomorski powołał wojewódzkiego koordynatora realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, jednocześnie we współpracy z Urzędem Marszałkowskim powołano Wojewódzki Interdyscyplinarny Zespół ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, który zajął się zdiagnozowaniem zjawiska przemocy w rodzinie na terenie województwa zachodniopomorskiego oraz wyznaczeniem najważniejszych kierunków działania w tym obszarze. Powołani zostali także, przez Starostów koordynatorzy powiatowi, którzy są odpowiedzialni za wdrażanie zadań oraz przedsięwzięć w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie powiatu. Ponadto przeprowadzono szkolenie z wyznaczonymi osobami oraz ustalono zasady współpracy. Prowadzono szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w których uczestniczyli powiatowi koordynatorzy oraz osoby działające w zakresie udzielania pomocy dziecku i rodzinie. Nawiązano współpracę w zakresie udzielania pomocy dziecku i rodzinie pomiędzy różnymi instytucjami: organami samorządu terytorialnego, Policją, sądem, prokuraturą, oświatą, służbą zdrowia oraz pomocą społeczną.

Realizowane były w tym zakresie różne programy prewencyjne, pomocowe oraz edukacyjne, które dofinansowywane były także przez samorząd terytorialny. Powołano powiatowe zespoły międzyinstytucjonalnego realizacji zadań zakresie udzielania pomocy psychospołecznej i prawnej. Jednym z takich przedsięwzięć był program realizowany na obszarze województwa zachodniopomorskiego i dofinansowany przez Zachodniopomorski Urząd Marszałkowski w wysokości 175.000 zł. pn., „**Wspólnie przeciw uzależnieniom i przemocy**”.

Bezpieczeństwo w szkole

SŁUŻBY NADZOROWANE PRZEZ MSWiA

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

Zgodnie z zadaniami wynikającymi z załącznika nr 1 dotyczącego zestawu zadań wspierających realizację głównych zadań programu, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Komenda Główna Policji, zostało zobowiązane we współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej do wypracowania szczegółowych założeń konkursu „*Bezpieczna Szkoła*”, w terminie czterech miesięcy od przyjęcia programu przez Radę Ministrów. W okresie pierwszego kwartału 2007 roku z inicjatywy funkcjonariuszy Wydziału Prewencji

Kryminalnej Biura Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji zorganizowano spotkanie z przedstawicielami Ministerstwa Edukacji Narodowej w celu rozpoczęcia prac nad opracowaniem założeń konkursu. Pierwsze spotkanie odbyło się w siedzibie Komendy Głównej Policji. W okresie marca i kwietnia 2007 r. zorganizowano jeszcze dwa spotkania, w których uczestniczyli przedstawiciele: Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Komendy Głównej Policji, Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli, Centrum Metodycznego Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej. Podczas ww. spotkań przygotowano ogólne założenia ogólnopolskiego konkursu „Bezpieczna Szkoła”. Z uwagi na obszar zagadnienia dotyczącego placówek oświatowych, znajdujących się pod nadzorem Ministerstwa Edukacji Narodowej, przedstawiciele tego resoru, jako „gospodarze” i główni realizatorzy, zobowiązali się do opracowania szczegółów konkursu oraz jego ostatecznej wersji, a następnie przekazania jej do MSWiA i do KGP.

Policjanci Wydziału Prewencji Kryminalnej BPiRD KGP aktywnie uczestniczyli w seminariach i konferencjach dotyczących zagadnień bezpieczeństwa młodego pokolenia organizowanych przez jednostki terenowe Policji oraz przez instytucje i podmioty zajmujące się sprawami opieki i wychowania dzieci i młodzieży. Między innymi prezentowali referaty podczas niżej wymienionych konferencji:

- Konferencji zorganizowanej przez Państwowy Zakład Higieny nt. „Przemoc wobec dzieci jako problem zdrowia publicznego – integracja międzyresortowa w profilaktyce zjawiska” (wystąpienie pt. „Działania podejmowane przez Policję na rzecz zwiększenia poziomu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży oraz w zakresie zapobiegania demoralizacji i przestępczości nieletnich”).
- Konferencji zorganizowanej przez Zarząd Federacji na Rzecz Reintegracji pn. „Sprawiedliwość dla dzieci bez przyszłości”.
- W trakcie odprawy zorganizowanej przez Główny Sztab Policji KGP dla Naczelników Sztabu KWP/KSP w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie w styczniu 2007 roku omówiony został Rządowy program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej” oraz wynikające z niego zadania dla Policji dotyczące obszaru związanego z bezpieczeństwem na terenie placówek oświatowych oraz w ich okolicach.
- W seminarium zorganizowanym w maju 2007 r. przez KWP Szczecin dla specjalistów ds. nieletnich i patologii na temat uzależnień i przemocy wśród dzieci i młodzieży na terenie województwa zachodniopomorskiego – przeprowadzenie wykładu dotyczącego stanu zagrożenia przestępczością wśród nieletnich w 2006 r. oraz działań podejmowanych przez Policję w zakresie zapobiegania przemocy wśród dzieci i młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem realizacji programów rządowych i krajowych.
- VIII Międzynarodowej Konferencji pn. „Bezpieczeństwo Wspólna Sprawa – Przemoc w szkole”, zorganizowanej w dniu czerwca 2007 r. przez KWP Wrocław wspólnie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego. Temat przewodni - „Przemoc w szkole”.
- Konferencji zorganizowanej w dniu 19.06.2007 r. przez KWP w Białymstoku oraz Prokuraturę Okręgową nt. „Przeciwdziałania patologiom wśród dzieci i młodzieży”.
- Aktywne uczestniczenie w konferencji pn. „Zrozumienie podłoża agresji i przemocy – jako sposób jej eliminacji i zapewnienia bezpieczeństwa w placówkach oświatowych” zorganizowanej przez Niepubliczną Placówkę Oświatową Europejski Instytut Socrates Scuola w dniu 28 września 2007 r. w siedzibie Domu Technika w Warszawie,
- Aktywne uczestnictwo w III Forum Resocjalizacji w Toruniu w październiku 2007 r.
- Przygotowanie materiałów na sympozjum pn. „Przemoc rówieśnicza” zorganizowane przez Szkołę Policji w Katowicach w listopadzie ubiegłego roku (wystąpienie oraz prezentacja dotyczyła m. in. programu „Razem bezpieczniej”) oraz w konferencji pn. „Interwencja kryzysowa wobec małoletniej ofiary przestępstwa” zorganizowanej w CSP w Legionowie.
- Aktywny udział w naradzie zorganizowanej w grudniu 2007 r. przez KWP w Krakowie dla specjalistów ds. nieletnich i kierowników Policyjnych Izb Dziecka z terenu województwa małopolskiego – omówienie kierunków działań Policji podejmowanych na rzecz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, w tym na terenie placówek oświatowych.

Policjanci Wydziału Prewencji Kryminalnej BPiRD KGP zorganizowali 2-dniową naradę szkoleniową w Zakopanem w listopadzie 2007 roku dotyczącą wymiany doświadczeń w zakresie realizacji zadań przez Policję na rzecz ograniczania demoralizacji i przestępczości nieletnich, przemocy w rodzinie oraz zapobiegania zjawiskom patologicznym, dla policjantów z Wydziałów Prewencji KWP/KSP tj. koordynatorów komórek ds. nieletnich i patologii, procedury „Niebieskie Karty” oraz specjalistów realizujących zadania zapobiegania zjawiskom patologicznym, a także przedstawicieli Zakładu Służby Prewencyjnej Centrum Szkolenia Policji w Legionowie. Podczas przedmiotowej narady omówiono oraz przekazano uczestnikom materiały dotyczące rządowego programu „Razem bezpieczniej” oraz informacje nt.:

- Programu Daphne III „Programu szczegółowego UE na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy wobec dzieci, młodzieży i kobiet oraz ochrony ofiar i grup ryzyka na lata 2007-2013”,
- stanu zagrożenia przestępczością wśród nieletnich w okresie trzech kwartałów 2007 r., z uwzględnieniem stanu zagrożenia przestępczością na terenie placówek oświatowych,
- projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw oraz ustawy o rodzinnej opiece zastępczej,
- Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2007 roku w sprawie form i zakresu finansowego wspierania organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w publicznych szkołach i placówkach oraz Uchwały Nr 156/2007 Rady Ministrów z dnia 5 września 2007 r. w sprawie Rządowego programu wspierania w latach 2007 – 2009 organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w publicznych szkołach i placówkach „Monitoring wizyjny w szkołach i placówkach”.

Funkcjonariusze ponadto opracowali materiał do Poradnika „Jak unikać zagrożeń”. Współpracowali z MSWiA w sprawie konkursu ofert dla podmiotów pozarządowych nt. „Przeciwdziałania agresji, przemocy wśród dzieci i młodzieży zwłaszcza w środowisku rówieśniczym”. Rozpropagowywano na terenie kraju, wśród wszystkich Komend Wojewódzkich Policji/KSP, inicjatywy w zakresie zapobiegania demoralizacji i przemocy wśród młodzieży szkolnej, a także zapobiegania popełnianiu przestępstw i wykroczeń na terenie szkół, przeciwdziałania zjawiskom kryminogennym oraz współpracy z administracją samorządową, w celu rozważenia możliwości wykorzystania opisywanych praktyk na podległym KWP/KSP terenie. Opracowano i przekazano do wszystkich KWP/KSP materiały dotyczące:

- informacji dotyczącej realizowania przez KWP we Wrocławiu programów prewencyjnych pod nazwą „Grupy Prewencyjnego Wsparcia Szkół” oraz „Letnia Akademia Policyjna”,
- informacji na temat działań podjętych przez KSP wspólnie z Komunikatorem Internetowym Gadu – Gadu, mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży na terenie placówek oświatowych pn. „Stop przemocy w szkołach – uczniowie pod ochroną”.

Warto zaznaczyć, że systematycznie sporządzane były informacje statystyczne dotyczące struktury i rozmiarów przestępczości wśród nieletnich, w tym analizy dotyczącej przestępstw stwierdzonych na terenie placówek oświatowych, w tym:

1. Opracowanie „Informacji dotyczącej stanu zagrożenia przestępczością na terenie placówek oświatowych i wychowawczych (szkół podstawowych i gimnazjów, szkół średnich i zawodowych, internatów i burs szkolnych) w okresie I półrocza 2007 roku” i przekazanie do KWP/KSP wraz z zaleceniami do realizacji.
2. Opracowanie informacji do Naczelników Wydziałów Prewencji KWP/KSP w sprawie współpracy Policji ze szkołami.
3. Sporządzenie analizy statystycznej dotyczącej przestępczości wśród nieletnich oraz przestępczości na terenie placówek oświatowych do zbiorczej odpowiedzi do MSWiA w sprawie określenia wskaźników efektywności działań podejmowanych w ramach rządowego programu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „Razem bezpieczniej”.
4. Sporządzenie informacji statystycznej dotyczącej stanu zagrożenia przestępczością nieletnich w okresie 5 lat (od 2001 roku do 2006 roku), z uwzględnieniem poszczególnych kategorii przestępstw oraz danych dotyczących przestępczości na terenie placówek oświatowych (na potrzeby współpracy międzynarodowej).

5. Sporządzenie informacji statystycznej dotyczącej stanu zagrożenia przestępczością nieletnich w okresie I półrocza 2007 r. (w porównaniu do I półrocza 2006 r.), z uwzględnieniem poszczególnych kategorii przestępstw oraz stanu zagrożenia przestępczością na terenie placówek oświatowych.
6. Opracowanie „Informacji dotyczącej stanu zagrożenia przestępczością wśród nieletnich, z uwzględnieniem przypadków aktów przemocy na terenie placówek oświatowych w latach: 2005 i 2006 oraz I półrocza 2007 r.” dla MSWiA.
7. Opracowanie „Informacji dotyczącej rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie oraz stanu zagrożenia przestępczością wśród nieletnich, z uwzględnieniem przypadków aktów przemocy na terenie placówek oświatowych w latach: 2005 i 2006 oraz I półrocza 2007” dla Departamentu Bezpieczeństwa Publicznego MSWiA.
8. Sporządzenie informacji dotyczącej zadań realizowanych przez Policję w obszarze bezpieczeństwa w szkole (w ramach programu „Razem Bezpieczniej”), na posiedzenie Zespołu koordynującego „Razem Bezpieczniej” w dniu 27.09.2007 r.
9. Sporządzenie informacji dotyczącej stanu zagrożenia przestępczością nieletnich, w tym przestępczości na terenie placówek oświatowych i wychowawczych (szkół podstawowych i gimnazjów, szkół średnich i zawodowych) w okresie trzech kwartałów 2007 roku (w porównaniu do analogicznego okresu 2006 r.).

STRAŻ GRANICZNA

W obszarze *Bezpieczeństwo w szkole* Straż Graniczna brała udział w zabezpieczaniu imprez szkolnych, pod kątem bezpieczeństwa i porządku oraz w zakresie zabezpieczania miejsc gromadzenia się młodzieży w celu przeciwdziałania zażywania środków odurzających (psy służbowe do wykrywania narkotyków). Prowadzono pogadanki w szkołach i przedszkolach na temat bezpieczeństwa podczas zabaw, zachowania się wobec nieznajomych oraz w przypadku ataku psa.

Straż Graniczna sprawuje patronat nad 23 szkołami, a w 4 z nich zostały utworzone klasy o profilu ochrona granicy państwowej. Na mocy porozumienia zawartego między MENiS oraz MSWiA w ramach programu „Bezpieczna Polska - Bezpieczne Dziecko”, organizowane były przeszukania pomieszczeń szkół i ośrodków wychowawczych oraz terenów przyległych pod kątem ujawnienia narkotyków i środków psychotropowych. Ponadto funkcjonariusze placówek SG podczas bieżących patroli kontrolowali otoczenie szkół leżących na terenie gmin pod względem przestępstw i wykroczeń popełnianych przez dorosłych i dzieci przebywających w rejonie obiektów szkolnych. Jednocześnie:

- organizowano pokazy wykorzystania psów służbowych do wykrywania substancji psychotropowych oraz demonstrowano sprzęt techniki specjalnej,
- przeprowadzano wspólnie z innymi przedstawicielami służb mundurowych spotkania z młodzieżą, podczas których prezentowano prelekcje z zakresu rodzajów zagrożeń wynikających z zażywania narkotyków i informowano o sposobie zachowania się,
- w okresie ferii szkolnych dokonywano szczegółowych kontroli pojazdów autobusowych i kierowców przewożących dzieci na wypoczynek.

PAŃSTWOWA STRAŻ POŻARNA

Udział Państwowej Straży Pożarnej w działaniach na rzecz bezpieczeństwa w szkole w 2007 roku realizowany był m.in. przez Komendę Wojewódzką PSP w Olsztynie poprzez:

- uczestnictwo w spotkaniach grupy zadaniowej przedstawiciela KW PSP w Olsztynie,
- uczestnictwo strażaków PSP w akcji edukacyjno-prewencyjnej pod hasłem: „Czujka i gaśnica w każdym domu”, organizowanej w szkołach podstawowych województwa warmińsko-mazurskiego. Akcją tą objęto 522 szkoły i 9710 dzieci,
- prowadzenie kontroli stanu zabezpieczenia przeciwpożarowego w placówkach szkolnych. W roku 2007 skontrolowano 228 szkół podstawowych i średnich w których ujawniono 683 nieprawidłowości,

- organizowanie na wszystkich szczeblach do wojewódzkiego włącznie eliminacji Turnieju Wiedzy Pożarniczej „Młodzież Zapobiega Pożarom” dla młodzieży szkół podstawowych i średnich.

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI

Ministerstwo Sprawiedliwości podejmowało działania w celu pozyskania środków na wyposażenie w monitoring zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich oraz działających przy nich szkół.

Efektom tych działań było uwzględnienie wymienionych placówek w rządowym programie „Monitoring wizyjny w szkołach i placówkach oświatowo-wychowawczych” i pozyskanie środków w wysokości 270.000 PLN. Wpłyne to bezpośrednio na poprawę bezpieczeństwa w szkołach i placówkach oświatowo-wychowawczych.

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ

Zgodnie z uchwałą Rady Ministrów z dnia 7 listopada Nr 186/2006 dokonano przeglądu i oceny wszystkich publicznych i niepublicznych szkół i placówek w całej Polsce pod względem bezpieczeństwa dzieci i młodzieży oraz sprawowania nad nimi prawidłowej opieki. W celu dokonania przeglądu i oceny szkół i placówek wojewodowie utworzyli odpowiednią liczbę zespołów składających się z przedstawicieli kuratorów oświaty, funkcjonariuszy Policji, przedstawicieli Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (w przypadku szkół artystycznych) oraz przedstawicieli organów prokuratury.

Do zadań zespołu należało zorganizowanie w każdej odwiedzanej szkole i placówce spotkania z radą pedagogiczną, odbywanie spotkań i przeprowadzanie rozmów z uczniami, uzyskanie informacji o sytuacjach, w których uczniowie podlegają stałej opresji i zadawaniu cierpień fizycznych i psychicznych, o przestępstwach, wykroczeniach przeciwko zdrowiu i mieniu, a także przypadkach używania narkotyków. Zespoły ustalały sposób stałej współpracy danej szkoły lub placówki z organami ścigania, przedstawiały wojewodzie sprawozdanie z dokonanych ustaleń.

Dokonano kontroli w ponad 94% szkołach i placówkach. W toku przeglądów skontrolowano ogółem 13 320 szkół podstawowych, 6 591 gimnazjów, 8 206 szkół ponadgimnazjalnych i 937 placówek. Nieprawidłowości i zagrożenia związane z agresją, przemocą rówieśniczą, ryzykownymi zachowaniami, wykroczeniami przeciwko zdrowiu i mieniu stwierdzono w ok. 27% szkół podstawowych, 60% gimnazjów, 39% szkół ponadgimnazjalnych, 12% placówek.

Zgodnie z art.34 ustawy z dnia 7 września 1991 r. dyrektorom szkół wydano polecenie opracowania programu poprawy efektywności wychowania. Ponadto, objęto je szczególnym nadzorem pedagogicznym kuratora oświaty, zacieśniono współpracę z lokalnymi służbami prewencji i pomocy społecznej.

Równolegle Ministerstwo Edukacji Narodowej opracowało i wdrożyło Rządowy program poprawy stanu bezpieczeństwa w szkołach i placówkach „Zero tolerancji dla przemocy w szkole”, który pozostawał w ścisłej korelacji z programem „Razem bezpieczniej”, szczególnie w odniesieniu do obszaru *bezpieczeństwa w szkole*.

W ramach programu „Zero tolerancji dla przemocy w szkole” zapoczątkowano szkolenia rad pedagogicznych oraz pracowników niepedagogicznych szkół i placówek w zakresie zapewnienia uczniom prawidłowej opieki i bezpieczeństwa, w tym współpracy dyrektora, nauczycieli i wychowawców z organami Policji i prokuratury w celu przeciwdziałania przejawom patologii w środowisku nauczania i wychowania, zasad i zakresu odpowiedzialności karnej za niedopełnienie obowiązku prawidłowej opieki nad uczniami, podstawowych zasad postępowania w sytuacjach zagrożeń – „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”. Wymierny efekt realizacji programu stanowi przygotowanie kadry instruktorów i realizatorów programów i szkoleń, która ma możliwość wykorzystania zdobytej wiedzy i umiejętności w pracy ze szkołami. Powołano we wszystkich szkołach i placówkach koordynatorów ds. bezpieczeństwa integrujących działania wszystkich podmiotów szkolnych (nauczycieli, uczniów i rodziców) oraz współpracujących ze środowiskiem w zakresie bezpieczeństwa.

Upowszechniono pakiet materiałów pomocniczych dla szkół zawierający propozycje działań i narzędzi dotyczących przeciwdziałania zjawiskom agresji i przemocy w środowisku szkolnym, w tym procedury postępowania szkół i współpracy szkół z Policją w sytuacjach zagrożeń, a także poradnik metodyczny dla nauczycieli dotyczący przeciwdziałania przemocy w szkole pt. „Agresja i przemoc w szkolnych działaniach profilaktycznych”. Materiały te, w styczniu 2007 r., opublikowano na stronach internetowych Ministerstwa Edukacji Narodowej i Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli. Przekazano kuratorom, bibliotekom pedagogicznym oraz wizytatorom ds. bezpieczeństwa w szkołach poradnik dla dyrektorów szkół i nauczycieli „Kształtowanie i wychowanie młodzieży na rzecz bezpieczeństwa”. Opracowano materiały „Wspomaganie szkół i placówek w realizacji zadań wychowawczych i profilaktycznych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne”. Opublikowano serię artykułów na temat programu „Zero tolerancji dla przemocy w szkole” w czasopiśmie „Remedium” oraz poradnik dla rodziców w zakresie doskonalenia wiedzy prawnej i umiejętności wychowawczych „Moje dziecko w szkole”. Opracowano trzy raporty z przeprowadzonych ogólnopolskich badań porównawczych na temat zachowań agresywnych uczniów. Dokonano ewaluacji programu „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”.

W styczniu br. weszło w życie nowe rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie *szczegółowych zasad sprawowania nadzoru pedagogicznego, wykazu stanowisk wymagających kwalifikacji pedagogicznych, kwalifikacji niezbędnych do sprawowania nadzoru pedagogicznego, a także kwalifikacji niezbędnych do sprawowania nadzoru pedagogicznego, a także kwalifikacji osób, którym można zlecać prowadzenie badań i opracowywanie ekspertyz* (Dz. U. Nr 235, poz. 17). Intencją wprowadzonych zmian jest wzmocnienie i podniesienie poziomu skuteczności sprawowania nadzoru pedagogicznego, tak, aby stał się on rzeczywistym wsparciem dla szkół i placówek oświatowych.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 lutego 2007 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutow publicznego przedszkola oraz publicznych szkół* (Dz. U. z 27 lutego 2007 r. Nr 35, poz. 222) wprowadziło dodatkowe uregulowania, zobowiązujące organy szkoły do uzupełnienia statutow szkół o określenie zadań nauczycieli i obowiązków ucznia. Dyrektorzy zostali zobligowani do uzupełnienia zakresu zadań nauczycieli i innych pracowników o zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom oraz do uzupełnienia statutow szkół o takie obowiązki ucznia jak:

- uczęszczanie na zajęcia edukacyjne, należyte przygotowanie się do nich oraz aktywny udział w zajęciach, a także niezakłócanie przebiegu zajęć przez niewłaściwe zachowanie,
- przedstawianie pisemnego usprawiedliwiania nieobecności na zajęciach edukacyjnych,
- dbanie o schludny wygląd, a w przypadku, gdy w szkole wprowadzono jednolity strój uczniowski,
- noszenie tego stroju zgodnie z ustalonymi w szkole warunkami,
- przestrzeganie ustalonych warunków korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły,
- właściwe zwracanie się do nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz pozostałych uczniów.

Dyrektorzy i nauczyciele szkół i placówek mają prawny, a nie jak dotychczas społeczny obowiązek zawiadamiania Policji lub sądu o okolicznościach świadczących o demoralizacji nieletniego, w szczególności o naruszeniu przez niego zasad współżycia społecznego, popełnieniu czynu zabronionego, używaniu alkoholu lub innych środków odurzających oraz wnioskowania o ustanowienie przez sąd odpowiednich środków wychowawczych.

Nowelizacja przepisu art. 63 ustawy *Karta Nauczyciela*, wprowadzona ustawą z dnia 11 kwietnia 2007 r. *o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw* (Dz. U. Nr 80, poz. 542) zapewniła nauczycielom prawo do ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych. Istotą nowelizacji było wzmocnienie rangi zawodu nauczyciela poprzez zagwarantowanie nauczycielowi – podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych - ochrony przewidzianej w Kodeksie karnym dla funkcjonariuszy publicznych. Określone czyny zabronione, popełnione na szkodę nauczyciela, będą ścigane z urzędu, a nie – jak dotychczas – z oskarżenia prywatnego. Tego rodzaju czyny popełnione na szkodę nauczyciela, jako funkcjonariusza publicznego, będą wyczerpywały też znamiona przestępstw zagrożonych surowszą karą.

We wrześniu 2007 r. zaczęło obowiązywać rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie form i zakresu finansowego wspierania organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków

nauki, wychowania i opieki w publicznych szkołach i placówkach „Monitoring wizyjny w szkołach i placówkach. Dotacja ze środków budżetu państwa na zakup i instalację w szkołach i placówkach zestawów do monitoringu wizyjnego została udzielona jednostkom samorządu terytorialnego będącym organami prowadzącymi publiczne przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, zespoły szkół, placówki oświatowo-wychowawcze, placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem zamieszkania, Ochotnicze Hufce Pracy - w których obecnie uczy się lub przebywa nie mniej niż 200 uczniów lub wychowanków. Ponadto dotację otrzymały jednostki samorządu terytorialnego będące organami prowadzącymi młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze oraz specjalne ośrodki wychowawcze. Program będzie kontynuowany w latach następnych.

Ministerstwo Edukacji Narodowej w ramach realizacji zadań wynikających z Programu organizowało konferencje pn. „Bezpieczna i Dobra Szkoła Polska”. Uczestniczyli w niej nauczyciele, przedstawiciele nauki, znane autorytety w dziedzinie oświaty i wychowania. Konferencje stanowiły dogodną możliwość omówienia stanu bezpieczeństwa w szkołach w 14 państwach Unii Europejskiej oraz zaprezentowania środków zaradczych podjętych przez rządy tych państw w celu ograniczenia przemocy i agresji w szkołach. W trakcie konferencji poddano szczegółowej analizie teorie dotyczące funkcjonowania szkoły, omówiono zagadnienia związane z bezpieczeństwem w szkole w odniesieniu do czterech sfer: wychowawczej, programowej, etycznej i obyczajowej. Ponadto we współpracy z Centrum Metodycznym Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej zorganizowano konferencje: szkoleniową dla wizytatorów kuratoriów oświaty dotyczącą instrumentów interwencyjnych „Szkoła wobec uczniów zagrożonych demoralizacją”, „Psychoimmunologia – zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży” oraz „Stop przemocy”.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

Żołnierze Żandarmerii Wojskowej realizowali działania profilaktyczne w formie pogadek i pokazów multimedialnych z kadrą dydaktyczną oraz uczniami szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. W trakcie zajęć omawiano skutki zażywania narkotyków i alkoholu oraz tematykę zagrożeń bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Prowadzący rozpowszechniali materiały profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania narkomanii i alkoholizmowi oraz bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Przedsięwzięcia te cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród uczniów, w sumie w skali kraju przeprowadzono łącznie 580 takiego rodzaju czynności, w którym uczestniczyło 25276 uczniów.

WOJEWÓDZTWA

Województwo lubelskie

Realizacja rządowego programu „Razem Bezpieczniej” odbywała się w obszarze „Bezpieczeństwo w szkole” w dominującym zakresie przez właściwe Kuratorium Oświaty. Zrealizowano następujące przedsięwzięcia:

- wytypowano szkoły do spotkania uczniów z przedstawicielami prokuratury na temat odpowiedzialności prawnej nieletnich, zachowań ryzykownych, sposobów unikania zagrożeń,
- monitorowano frekwencję uczniów w szkołach oraz podejmowano działania w celu jej poprawy,
- prowadzono nadzór nad powoływaniem w szkołach koordynatorów do spraw bezpieczeństwa dzieci i młodzieży,
- monitorowano przypadki wykroczeń przeciwko zdrowiu i oraz wypadkowość mająca miejsce na terenie szkół,
- udzielano merytorycznej pomocy dyrektorom szkół w rozwiązywaniu problemów związanych z zagrożeniami bezpieczeństwa uczniów,
- prowadzono badania zapewnienia stanu bezpieczeństwa uczniów w szkołach (w ramach zgłaszania skarg i wniosków),
- przekazywano szkołom materiały pomocnicze na temat bezpieczeństwa oraz procedur postępowania na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa. Wyposażono szkoły i placówki w poradnik „Zapobieganie samobójstwom”, „Komputer i internet w domu”,

- kontrolowano realizację przez szkoły zadań w zakresie zapewniania bezpieczeństwa podczas przeprowadzanych wizytacji,
- opracowano organizację, dokonano przeglądów i kontroli miejsc wypoczynku dla dzieci i młodzieży. Przeglądów dokonywano we współdziałaniu z innymi organami uprawnionymi do kontroli,
- w ramach zwiększania skuteczności ochrony szkół, w tym ochrony dzieci i młodzieży przed agresją i innymi patologiami Lubelski Kurator Oświaty podjął działania zmierzające do wyposażenia osób odpowiedzialnych za wychowanie i opiekę dzieci i młodzieży w wiedzę i umiejętności niezbędne do przeciwdziałania tym zjawiskom polegające na edukacji pracowników oświaty:
 - Zorganizowano dla nauczycieli i dyrektorów szkół konferencji „Współczesne wychowanie a pedagogika klasyczna”,
 - Lubelski Kurator Oświaty był współorganizatorem lub we współdziałaniu z innymi podmiotami - wyższe uczelnie, fundacje itp., motywował nauczycieli do podnoszenia wiedzy i umiejętności niezbędnych do prawidłowego postępowania w sytuacjach trudnych, udzielania pomocy dzieciom i młodzieży zachęcając między innymi do udziału w doskonaleniu zewnętrznym np. organizowanej we współpracy z Wyższą Szkołą Humanistyczno - Ekonomiczną w Łodzi konferencji „Sprawny opiekun wobec młodzieży trudnej wychowawczo” (wrzesień 2007 rok),
 - zaplanowano uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w ramach „Zero tolerancji dla przemocy w szkole” na przykład: „Szkoła dla rodziców i wychowawców”, „Klimat społeczny w szkole”, „Szkoła wobec uczniów zagrożonych demoralizacją”, „Co się dzieje z agresją w szkole? – podsumowanie badań – Zachowania agresywne uczniów i ich uwarunkowania. Analizy porównawcze”.
 - przeszkolono pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych w zakresie stosowania metod przeciwdziałania agresji i przemocy w szkole (TZA - metoda ta jest wykorzystywana w pracy z klientami poradni), „Jak radzić sobie z trudnymi zachowaniami uczniów”, „Mediacje - Szkolenia dla pracowników punktów konsultacyjnych. W szkoleniach uczestniczyli pracownicy poradni z terenów, w których występuje większe zagrożenie agresją,
 - pracownicy Kuratorium uczestniczyli w szkoleniach i konferencjach związanych z bezpieczeństwem: „Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w internecie” zorganizowane przez Naukową i Akademicką Sieć Komputerową pod patronatem Komisarza Unii Europejskiej Do Spraw Internetu i Mediów, „Sytuacja kryzysowa w Szkole”,
- opracowano projekt pod nazwą „Przeciw agresji i przemocy w szkole” w ramach obszaru "Bezpieczeństwo w szkole" programu "Razem Bezpieczniej" i złożono wnioski o dofinansowanie na jego realizację,
- w każdej szkole powołano koordynatora do spraw bezpieczeństwa dzieci i młodzieży,
- opracowano zasady współdziałania z Policją, Strażą Miejską, Sądem dla nieletnich, Strażą Graniczną, Państwową Strażą Pożarną, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną,
- opracowano szkolne procedury postępowania w sytuacjach problemowych,
- w niektórych szkołach województwa lubelskiego zainstalowano monitoring,
- stworzono prawne gwarancje ochrony dzieci i młodzieży poprzez usprawnienie wewnętrznego systemu prawnego np. dokonano modyfikacji statutów w zakresie bezpiecznych warunków pracy i nauki, kryteriów stosowania kar i nagród,
- w szkołach zorganizowano spotkania uczniów, rodziców i nauczycieli z przedstawicielami organu nadzoru pedagogicznego, organu prowadzącego szkoły i Policji,
- propagowano podejmowane przez szkoły działań poprzez opracowywanie materiałów metodycznych, szkolenia rad pedagogicznych, pedagogizację rodziców,
- w szkołach realizowane są programy profilaktyczne, programy wychowawcze – zgodnie zaplanowanymi w tym zakresie działaniami, w większym stopniu zostały w nich uwzględnione możliwości działań szkoły na polu profilaktyki ze szczególnym zwróceniem uwagi na przeciwdziałanie agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży. W szkołach/placówkach rady

pedagogiczne sukcesywnie uaktualniają i wdrażają procedury postępowania w sytuacjach ryzyka i zagrożenia,

- w szkołach i placówkach realizuje się programy z zakresu profilaktyki uzależnień: „Dziękuję, nie”, „Trzeźwy umysł”, „Ja i inni”, oraz propagujące bezpieczeństwo: „Bezpieczna Szkoła”, „Puste ławki-stop!”, „Bezpieczny i zdrowy przedszkolak”, „Bezpieczna droga do szkoły”, „Żyj normalnie”, „Przeciwdziałanie absencji”, „Żyj zdrowo”, „Jak radzić sobie z stresem, jestem wzorowym uczestnikiem ruchu drogowego. Emocje na wodzy. Bezpiecznie z prądem”, „Szkoła bez przemocy”, „Uzależnienia problemem współczesnej młodzieży”, „Bezpieczeństwo dzieci w sieci komputerowej”,
- szkoły uczestniczą w akcjach propagandowych, wykorzystują związane z nimi materiały: „Lekcje przestrogi”, „Eksperyment”, „Krzyś”,
- w Kuratorium Oświaty w Lublinie zorganizowane zostały Sesje Parlamentu Dzieci i Młodzieży Województwa Lubelskiego. Omawiano na nich sprawy bezpieczeństwa w szkołach i placówkach, między innymi monitoringu w szkołach, sprawy uzależnień młodzieży. Sprawy bezpieczeństwa poruszano również na spotkaniu z Policją.

Województwo lubuskie

Zadania rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej” realizowane są przez grupę roboczą powołaną na podstawie § 8 Regulaminu organizacji pracy wojewódzkiego zespołu ds. Rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej”, stanowiącego załącznik do Zarządzenia Nr 107 Wojewody Lubuskiego z dnia 15 maja 2007 r.

Lubuski Kurator Oświaty, na podstawie art. 31 pkt 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.), Zarządzeniem nr 43/2007 z 24 maja 2007 roku powołał grupę ds. bezpieczeństwa w szkole. W skład grupy weszli pracownicy Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wlkp., a przewodniczenie powierzono Lubuskiemu Wicekuratorowi Oświaty.

Realizując zadania edukacji dla bezpieczeństwa Lubuski Kurator Oświaty ściśle współpracuje z lubuskimi placówkami doskonalenia nauczycieli. W ramach działalności wspomagającej nadzoru pedagogicznego, w wyniku przetargu nieograniczonego na usługi szkoleniowe, zrealizowane zostały szkolenia na temat:

- „Radzenie sobie ze stresem nauczycieli w szkole,”
- „Radzenie sobie ze stresem uczniów w szkole,”
- „Okres dojrzewania a próby samobójcze,”
- „Strategia i metody przeciwdziałania przemocy w środowisku szkolnym i pozaszkolnym,”
- „Budowanie skutecznych programów zapewniania bezpieczeństwa w szkole i placówce”,
- „Rozwiązywanie problemów międzyludzkich w szkole/placówce poprzez mediacje i negocjacje”.

Województwo łódzkie

W ramach przeprowadzonych działań, w szczególności dotyczących zapobiegania narkomanii wśród młodzieży szkolnej, funkcjonariusze łódzkiej służby celnej przeprowadzali dwie serie szkoleń dotyczących szeroko pojętej profilaktyki narkotykowej. W trakcie prelekcji dla uczniów jak i wśród szkolnych pedagogów i nauczycieli szkół województwa łódzkiego, prezentowana była tematyka skutków społecznych, zdrowotnych oraz prawnych posiadania i używania narkotyków. W czasie zajęć odbywał się pokaz umiejętności psów służbowych do wykrywania narkotyków oraz prezentowany sprzęt do wykrywania narkotyków. Spotkania te cieszyły się dużym zainteresowaniem i popularnością zarówno wśród uczniów jak i nauczycieli.

Przy współpracy Regionalnego Centrum Polityki Społecznej, Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi, Kuratorium Oświaty typowało pedagogów z terenu województwa na szkolenie z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. Celem tego szkolenia było stworzenie zespołów interdyscyplinarnych w skład, których weszli przedstawiciele pracowników socjalnych, policjantów, kuratorów zawodowych, pielęgniarek medycyny szkolnej i pedagogów szkolnych.

W 2007 roku przeprowadzone zostało badanie w zakresie procedury postępowania nauczycieli i metod współpracy szkoły z Policją w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży przestępczością i demoralizacją. Współpracując z Centrum Metodycznym Pomocy Psychologicznej – Pedagogicznej w Warszawie zorganizowana została również konferencja dla koordynatorów ds. bezpieczeństwa i pedagogów na temat „Budowania systemu reagowania w sytuacjach zagrożenia niedostosowaniem i wykluczeniem społecznym”.

Województwo małopolskie

W ramach przeprowadzonych działań Małopolski Kurator Oświaty systematycznie prowadził współpracę z instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo, między innymi z jednostkami samorządu terytorialnego, Policją, Inspekcją Sanitarną, Strażą Graniczną, Państwową Strażą Pożarną. Współpraca z Policją dotyczyła szczególnie wymiany doświadczeń, spotkań z uczniami i nauczycielami, reagowaniu w sytuacjach zagrożenia demoralizacją i patologią, współpracy pedagogów szkolnych z Policją, itp. Współpraca ze Strażą Graniczną to organizacja spotkań młodzieży z przedstawicielami SG – prelekcje na temat zagrożeń związanych z narkomanią, bezpieczeństwem publicznym, przystąpieniem Polski do strefy Schengen, pokazy umiejętności psów przeszkolonych do wykrywania narkotyków.

Małopolski Kurator Oświaty zorganizował trzy konferencje, na których omawiano problemy związane z zapewnianiem uczniom bezpieczeństwa w szkołach i placówkach:

- „Dobra i bezpieczna szkoła – stan obecny i perspektywy” – dla nauczycieli przysposobienia obronnego,
- „Zarządzanie bezpieczeństwem w szkołach” – dla dyrektorów szkół,
- Konferencja skierowana do dyrektorów szkół i placówek, z zakresu przeciwdziałania przemocy w szkole oraz wymiany doświadczeń krajowych i międzynarodowych związanych ze zjawiskiem przemocy w szkole i rodzinie.

Województwo śląskie

Pełnomocnik Wojewody Śląskiego do spraw kobiet, rodziny oraz przeciwdziałania dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu, Śląski Kurator Oświaty oraz policjanci Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach przeprowadzili cykl szkoleń dla nauczycieli oraz pedagogów szkolnych na temat zagrożeń wynikających z korzystania z internetu przez dzieci i młodzież (omówiono problemy dot. pornografii dziecięcej, publikowania treści związanych z przemocą, narkotykami).

Województwo zachodniopomorskie

Na terenie województwa wdrożono do realizacji autorski program edukacyjny pn. „**Przyjaciele Gryfusia**”, którego celem było ograniczenie przestępczości, w tym przestępczości wśród nieletnich oraz promocja pozytywnych zachowań wśród najmłodszych. Program dofinansowany był przez Zachodniopomorski Urząd Marszałkowski w wysokości 60.000 zł.

Bezpieczeństwo w środkach komunikacji publicznej

SŁUŻBY NADZOROWANE PRZEZ MSWiA

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

W celu zapewnienia bezpieczeństwa na obszarach kolejowych podejmowane były działania w ramach prac Centralnego Zespołu ds. Bezpieczeństwa na Obszarach Kolejowych. Wystąpiono z inicjatywą wskazania jednego podmiotu ze strony przewoźnika do kontaktów w sprawach zabezpieczeń przejazdów uczestników imprez masowych środkami PKP.

Założeniem przedsięwzięcia jest pośredniczenie we wszelkich decyzjach z zakresu organizacji przejazdów uczestników imprez.

W ramach realizacji Harmonogramu prac *Centralnego Zespołu* w okresie maj-czerwiec oraz październik –listopad 2007 roku prowadzone były planowe czynności badawcze dotyczące sposobu realizacji zadań przez funkcjonariuszy/żołnierzy ŻW oraz służb uczestniczących w procesie zapewnienia bezpieczeństwa na obszarach kolejowych, a także pracowników drużyn konduktorskich. Przedmiotem badań była ocena sposobu realizacji zadań przez służby (Policję, Straż Graniczną, Żandarmerię Wojskową, Straż Ochrony Kolei), w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa na obszarach kolejowych, oraz drużyny konduktorskie pasażerskich przewoźników kolejowych.

Zasadniczym celem badań było sformułowanie wniosków zmierzających do optymalizacji sposobu realizacji zadań służbowych na obszarach kolejowych. Czynności badawcze realizowane były przez członków zespołów badawczych i polegały na prowadzeniu obserwacji funkcjonariuszy/żołnierzy/pracowników pełniących służbę lub wykonujących swoje obowiązki w konkretnie wskazanym pociągu i na dokładnie oznaczonym odcinku trasy lub dworcu kolejowym.

Z każdej czynności sporządzano protokół, a z każdej edycji czynności *Sprawozdanie z przeprowadzonych czynności badawczych*, które po zatwierdzeniu przez Przewodniczącego Centralnego Zespołu wraz z wnioskami przekazywane zostały Przewodniczącym wojewódzkich/Stołecznego Zespołów oraz służbom i podmiotom współpracującym.

Efektem przeprowadzonych badań było opracowanie konkretnych wniosków, które posłużyły do skierowania wystąpień do właściwych podmiotów.

Ponadto zgodnie z wytycznymi Komendanta Głównego Policji zawartymi w „*Planie współdziałania Komend Wojewódzkich Policji w prewencyjno-operacyjnym zabezpieczeniu pociągów w komunikacji krajowej i międzynarodowej, w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa podróży*”, kontynuowane były działania prewencyjne i operacyjne na głównych szlakach kolejowych PKP przebiegających przez teren kraju. Działania obejmują także teren dworców kolejowych.

Jednocześnie, zgodnie z *Porozumieniem w zakresie strategii zmierzającej do poprawy stanu bezpieczeństwa na obszarach kolejowych*, jakie zostało zawarte w dniu 6 lipca 2004 r. w Warszawie pomiędzy Komendantem Głównym Policji, Komendantem Głównym Straży Granicznej, Komendantem Głównym Żandarmerii Wojskowej a Spółką Polskie Koleje Państwowe S.A., jednostki Policji realizowały zadania wynikające ze *Strategii działań zmierzających do poprawy stanu bezpieczeństwa na Obszarach Kolejowych*.

Na terenie województw, w myśl postanowień *porozumienia*, działalność prowadzi Wojewódzkie/Stołeczny Zespoły ds. Bezpieczeństwa na obszarach kolejowych, kierowane przez przedstawicieli Komendantów Wojewódzkich/Stołecznego Policji. Prace prowadzi również Centralny Zespół ds. Bezpieczeństwa na obszarach kolejowych, kierowany przez przedstawiciela Komendanta Głównego Policji (Zastępcę Dyrektora BPiRD), w skład którego wchodzi także reprezentanci stron *Porozumienia* szczebla centralnego.

Działania podejmowane przez Policję przy współpracy Straży Ochrony Kolei, Żandarmerii Wojskowej, Straży Granicznej oraz spółek wchodzących w skład Grupy Spółek PKP, sprzyjają poprawie bezpieczeństwa na obszarach kolejowych, co potwierdzają policyjne statystyki. W ramach zadań poszczególne Komendy Wojewódzkie/Stołeczna Policji realizują następujące przedsięwzięcia wynikające z *Lokalnych Strategii działań* zmierzających do poprawy stanu bezpieczeństwa:

- organizują patrole operacyjno – prewencyjne w wytypowanych, najbardziej zagrożonych przestępczością pociągach pasażerskich oraz na dworcach kolejowych i w ich bezpośrednim sąsiedztwie,
- organizują wspólne patrole ze Strażą Ochrony Kolei, Strażą Graniczną i Żandarmerią Wojskową,
- zabezpieczają przejazdy pociągami uczestników imprez masowych, poborowych do jednostek wojskowych oraz żołnierzy zwalnianych do rezerwy,
- kierują patrole operacyjno – prewencyjne w miejsca zagrożone przestępczością w celu eliminowania przypadków kradzieży infrastruktury kolejowej,
- analizują stany zagrożenia przestępczością pozwalające na modyfikowanie przedsięwzięć w ramach opracowywanych planów działań,
- organizują przedsięwzięcia o charakterze profilaktyczno–zapobiegawczym, ukierunkowane na konkretne zagrożenia występujące na obszarach kolejowych,

- koordynują działania ościennych KWP w zabezpieczeniu pociągów relacji krajowych i międzynarodowych.

Niezwyczajnie istotnym elementem było przeprowadzenie w nocy z 17/18 października 2007 r. na terenie stacji i dworca kolejowego w Katowicach ćwiczenia dowódczo-sztabowego z fizycznym użyciem wydzielonych sił i środków Policji, SOK, ŻW, SG oraz podmiotów kolejowych, symulującego sytuację kryzysową związana z zagrożeniem terrorystycznym - kryptonim „Przemyt 2007”.

Poprawa stanu bezpieczeństwa podróżnych na obszarach kolejowych jest również efektem prowadzonych w 2007 r. działań operacyjnych w pociągach i na dworcach kolejowych przez policjantów pionu kryminalnego KWP i KSP. W omawianym okresie działania grup operacyjnych były realizowane w pociągach pasażerskich relacji krajowej i międzynarodowej, na pięciu najbardziej zagrożonych szlakach kolejowych: Terespol – Warszawa – Poznań – Rzepin; Warszawa – Katowice – Zebrzydowice; Warszawa – Kielce – Radom – Kielce – Kraków; Warszawa – Białystok ; Warszawa – Wrocław – Międzyzlesie. Działania te ukierunkowane były głównie na prowadzenie rozpoznania środowisk przestępczych oraz zatrzymywanie sprawców przestępstw na „gorącym uczynku” dokonania przestępstwa na szkodę osób podróżujących pociągami. Realizowane czynności przyniosły wymierne efekty w postaci zatrzymania członków grup przestępczych.

W ramach prac Centralnego Zespołu ds. Bezpieczeństwa na Obszarach Kolejowych, na bieżąco koordynowano i inicjowano działania operacyjne w pociągach i na dworcach kolejowych, mających na celu poprawę bezpieczeństwa podróżnych. Opracowywano analizy stanu zagrożenia przestępczością na obszarach kolejowych w poszczególnych województwach w oparciu o dane statystyczne KGP oraz dane przekazywane przez podmioty współpracujące, wskazywano kierunki występujących zagrożeń bezpieczeństwa podróżnych w pociągach pasażerskich i na terenie dworców kolejowych, inicjowano kierunkowe rozpoznanie przez KWP/KSP grup przestępczych działających w pociągach i na terenie dworców kolejowych.

Ponadto, we współpracy z przedstawicielami Straży Ochrony Kolei, Biuro Kryminalne KGP koordynowało przedsięwzięcia zapobiegawcze i wykrywcze w sprawach kradzieży sieci trakcyjnych na terenie woj.: zachodniopomorskiego, lubuskiego, wielkopolskiego, opolskiego i dolnośląskiego. W 2007 r. policjanci Wydziału Kryminalnego Biura Kryminalnego KGP oraz Wydziału Prewencji Biura prewencji i Ruchu Drogowego KGP uczestniczyli w pracach Grupy Roboczej COLPOFER „Metal Thefts”, realizującej zadania związane m. in. ze zwalczaniem kradzieży infrastruktury kolejowej na terenie państw Unii Europejskiej.

Zgodnie z postanowieniami *Decyzji nr 221/2007 z dnia 28 marca 2007 r.* Komendant Główny Policji zobowiązał Zastępcę Dyrektora BPiRD KGP do organizacji prac *Centralnego Zespołu ds. Bezpieczeństwa na Obszarach Kolejowych*. W 2007 roku zorganizowano 6 posiedzeń *Centralnego Zespołu* w następujących terminach: 8 lutego, 16 kwietnia, 18 czerwca, 18 września, 14 listopada, 17 grudnia. Z każdego posiedzenia sporządzano sprawozdanie zawierające wnioski, które realizowane są przez podmioty zaangażowane w realizację prac Centralnego Zespołu ds. Bezpieczeństwa na Obszarach Kolejowych (Policja, Straż Ochrony Kolei, Żandarmeria Wojskowa, spółki PKP. S.A.), a następnie opracowano *Sprawozdanie z realizacji prac Centralnego Zespołu ds. Bezpieczeństwa na Obszarach Kolejowych w 2007 roku*.

Ponadto, opracowano i przekazano podmiotom współdziałającym *Harmonogram wzmożonych działań prewencyjnych na obszarach kolejowych* na 2008 rok. W działaniach przewidziano współpracę podmiotów pozapolicyjnych takich jak; straż miejska/gminna, Straż Graniczna, Żandarmeria Wojskowa, Straż Ochrony Kolei.

Według Komendy Wojewódzkiej Policji w Gorzowie Wlkp., podstawą podejmowania wszelkich efektywnych działań w badanym obszarze jest dokonywanie rzetelnej analizy mającej na celu identyfikację występujących zagrożeń oraz istniejących oczekiwań społecznych.

Na terenie woj. lubuskiego, organizując służbę, w poszczególnych jednostkach Policji oparto się nie tylko na danych statystycznych, lecz przede wszystkim zmiernano do wypełnienia oczekiwań społecznych. Dlatego właśnie służby były organizowane adekwatnie do zidentyfikowanych zagrożeń, a efekty działań na bieżąco oceniano i dokonywano ewentualnych korekt.

Działania podejmowane w zakresie bezpieczeństwa w komunikacji publicznej zmierzały przede wszystkim do:

- ograniczania przestępczości pospolitej skierowanej głównie przeciwko mieniu zarówno na dworcach i przystankach komunikacji drogowej i kolejowej, jak również w samych środkach transportu;
- eliminacji zjawiska grupowania się i wybryków grup młodzieżowych na dworcach i w ich okolicy;
- eliminacji zjawiska agresji w tym werbalnej, wandalizmu oraz zjawiska spożywania alkoholu na obszarze dworców, przystanków i w środkach komunikacji publicznej.

STRAŻ GRANICZNA

W obszarze *Bezpieczeństwo w środkach komunikacji publicznej* Straż Graniczna na bieżąco analizuje zagrożenia występujące w tym zakresie realizując zapisy *Porozumienia Nr 9 o współdziałaniu w zakresie strategii zmierzającej do poprawy stanu bezpieczeństwa na obszarach kolejowych* zawartego w Warszawie dnia 6 lipca 2004 r. pomiędzy Komendantem Głównym Policji, Komendantem Głównym Straży Granicznej, Komendantem Głównym Żandarmerii Wojskowej a Spółką PKP S.A. Straż Graniczna realizowała działania w celu zapewnienia bezpieczeństwa w zakresie zagrożeń określonych w § 2 powyższego porozumienia.

Współpraca ze Strażą Ochrony Kolei opierała się przede wszystkim na: zapewnieniu ładu i porządku publicznego na stacjach kolejowych oraz w pociągach, sprawnym przeprowadzaniu kontroli granicznej pociągów osobowych i składów towarowych oraz ścisłej współpracy w zakresie zapobiegania nielegalnej migracji, dokonywaniu legitymowania osób podejrzanych, przeciwdziałanie, rozpoznawanie i neutralizowanie zagrożeń terrorystycznych oraz wykonywaniu innych czynności z zakresu uprawnień ustawowych Straży Granicznej i Policji.

Podczas organizowanych spotkań roboczych omawiano szereg zagadnień związanych między innymi z ochroną głównych szlaków komunikacji kolejowej oraz zacieśnieniem współpracy po akcesji Polski do Układu z Schengen. Z dniem 11 czerwca 2007 r. na Straż Graniczną nałożono nowe zadanie ustawowe - ochronę szlaków komunikacyjnych o szczególnym znaczeniu międzynarodowym przed przestępczością, której zwalczanie należy do właściwości Straży Granicznej. Bieszczadzki Oddział SG zorganizował działania pod kryptonimem, „Bezpieczna Kolej”.

PAŃSTWOWA STRAŻ POŻARNA

W ramach działania podzespołu ds. „Bezpieczeństwa w środkach komunikacji publicznej i bezpieczeństwa w ruchu drogowym” w roku 2007 przedstawiciele Komendy Wojewódzkiej PSP w Rzeszowie zorganizowali spotkania, na których omawiano m.in. zakres działań jednostek ochrony przeciwpożarowej podczas wypadków drogowych, przeszkolenie ratowników z zakresu ratownictwa przedmedycznego, a także wyposażenie jednostek Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczej Straży Pożarnej w sprzęt do ratownictwa technicznego i drogowego. Zwracano również uwagę na konieczność poprawy wymiany informacji i współpracy na miejscu zdarzenia, aby maksymalnie skrócić czas pomiędzy zaistnieniem wypadku drogowego a udzieleniem specjalistycznej pomocy medycznej.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

- W ramach poprawy bezpieczeństwa w środkach komunikacji publicznej, żandarmi we współpracy z Policją, Strażą Ochrony Kolei oraz przedstawicielami miejskich przedsiębiorstw komunikacyjnych realizowali wspólne działania, mające na celu zwiększenie poczucia bezpieczeństwa wśród pasażerów. Obecność patroli wielokrotnie zapobiegła objawom agresji ze strony będących często pod wpływem alkoholu pasażerów. Ogółem jednostki terenowe Żandarmerii Wojskowej w celu przeciwdziałania zakłóceniom porządku publicznego, popełniania przestępstw i wykroczeń w środkach komunikacji publicznej wystawiły 12123 patrole, w tym: z Policją – 5539, ze Strażą Ochrony Kolei – 6005, Strażą Miejską/Gminną - 177.
- Przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej uczestniczyli w posiedzeniach Centralnego Zespołu oraz Wojewódzkich Zespołów do Spraw Bezpieczeństwa na Obszarach Kolejowych, ogółem

uczestniczono w 120 takich spotkaniach. Przewodnim celem tych spotkań była poprawa bezpieczeństwa podróżnych przemieszczających się środkami komunikacji PKP.

Bezpieczeństwo w ruchu drogowym

SŁUŻBY NADZOROWANE PRZEZ MSWiA

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

Policjanci ruchu drogowego w każdym z województw realizowali cyklicznie następujące działania kontrolno-profilaktyczne inspirowane przez Biuro Prewencji i Ruchu Drogowego KGP poprzez:

1. Zwiększenie liczby patroli policyjnych na drogach, szczególnie w rejonach dużych miast intensyfikacja kontroli prędkości pojazdów

Wprowadzenie w 2007 roku miernika procentowego udziału w służbie policjantów ruchu drogowego skierowanych bezpośrednio do służby na drodze spowodowało zwiększenie liczby patroli. Ponieważ miernik ten został wprowadzony po raz pierwszy, to tym samym nie ma możliwości porównania danych z okresem wcześniejszym. Dlatego też w roku ubiegłym przedmiotowy wskaźnik był jedynie monitorowany. W 2007 roku średni wskaźnik ze wszystkich KWP/KSP udziału w służbie policjantów kierowanych bezpośrednio do służby na drodze wyniósł 43,73%. Wśród inicjatyw wymienić należy:

- a) Zmianę zarządzenia KGP nr 495.

W dniu 1 lipca 2007r. weszło w życie zarządzenie Komendanta Głównego Policji nr 609 w sprawie sposobu pełnienia służby na drogach przez policjantów. W dniu 5 lipca weszły w życie wytyczne nr 3 Komendanta Głównego Policji w sprawie postępowania policjantów na miejscu zdarzenia drogowego.

- b) Wprowadzenie zmian w taktyce kontroli statycznej prędkości pojazdów.

Komendant Główny Policji polecił komendantom wojewódzkim zintensyfikowanie działań policyjnych na głównych ciągach komunikacyjnych poprzez zwiększenie liczby patroli ruchu drogowego, kładąc szczególny nacisk na dynamiczną formę nadzoru. Polecono przeprowadzić tzw. *Kaskadowe pomiary prędkości* polegające na jednoczesnym ujawnianiu wykroczeń w sąsiadujących ze sobą miejscach, przez dwa lub więcej patroli, przy użyciu: fotoradaru, ręcznego miernika prędkości lub videorejestratora. Działania te pozwoliły zdyscyplinować kierujących nagminnie przekraczających dozwoloną prędkość, a tym samym ograniczyć potencjalne zagrożenie wypadkami drogowymi, co wpłynęło na stan bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

- c) Ciągłe wdrażanie nadzoru automatycznego nad ruchem drogowym. Zdynamizowanie działań Policji drogowej.

Zrealizowano montaż 162 urządzeń do automatycznego nadzoru nad przestrzeganiem limitu prędkości, pozostałe 88 czeka na montaż przewidziany w 2008 roku. Zakupiono i przekazano jednostkom terenowym 16 samochodów osobowych o podwyższonych parametrach technicznych wyposażonych w videorejestrator.

Przeprowadzono działania „PRĘDKOŚĆ” (19 razy) – ukierunkowane na egzekwowanie od kierujących ograniczeń prędkości. Wykorzystując ręczny miernik prędkości oraz videorejestrator ujawniono ogółem 153037 przypadków przekroczeń prędkości. Przy pomocy urządzeń automatycznych ujawniono – 64197 przypadków przekroczeń prędkości. Niedostosowanie prędkości do warunków jazdy było przyczyną 219 (14,6%) zaistniałych wypadków (w normalnej służbie w roku 2006 odsetek ten wynosił 29,4%).

Działania „PASY” (przeprowadzono 12 razy) – ukierunkowane na stosowanie się kierujących i pasażerów do obowiązku jazdy w pasach bezpieczeństwa oraz stosowanie urządzeń do przewozu dzieci. Efekty działań w tym okresie to 367040 skontrolowanych pojazdów i 82135 ujawnionych naruszeń w tym zakresie.

Przeprowadzono działania „NIECHRONIENI UCZESTNICY RUCHU DROGOWEGO” (11 razy) – ukierunkowane na zapewnienie bezpieczeństwa pieszym i rowerzystom oraz ich stosowanie się do przepisów ruchu drogowego. Podczas działań ujawniono 3797 naruszeń przepisów

popęlnionych przez kierujących pojazdami silnikowymi wobec pieszych, a także 41749 naruszeń spowodowanych przez pieszych, za które zastosowano 41524 środki prawne.

d) Zintensyfikowanie działań zmierzających do wykrywania substancji psychoaktywnych, a także do ujawniania i eliminowania z ruchu kierujących będących w stanie po użyciu alkoholu.

W dniu 19 lipca 2007r. zostało przesłane do wszystkich KWP zalecenie Pierwszego Zastępcy Komendanta Głównego Policji, aby podczas każdej kontroli drogowej przeprowadzać badanie stanu trzeźwości. Jednocześnie rozszerzono zakres pozyskiwanych danych dotyczących badania stanu trzeźwości w *Karcie czynności policjanta ruchu drogowego* stanowiącej załącznik do zarządzenia 609 KGP, wprowadzając liczbę przeprowadzonych badań. Komenda Główna Policji w analizowanym okresie czasu zakupiła 70 tys. narkotestów, służących do wykrywania w organizmie substancji psychoaktywnych. Testery zostały przekazane jednostkom terenowym.

Przeprowadzono działania „TRZEŻWOŚĆ” (12 razy) – ukierunkowane na eliminowanie z ruchu kierujących w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie nietrzeźwości bądź środków działających podobnie do alkoholu. W wyniku tych działań przebadano – 254032 kierujących na zawartość alkoholu w organizmie i 1823 kierujących na zawartość środków działających podobnie do alkoholu. Ujawniono 7558 kierujących pod wpływem alkoholu oraz 21 kierujących na zawartość środków działających podobnie do alkoholu.

Ponadto opracowano algorytm postępowania policjanta po ujawnieniu osoby znajdującej się pod wpływem środków działających podobnie do alkoholu (narkotyków) wśród kierujących - europejski projekt badawczy „DRUID”. Pilotażowy program został zrealizowany w maju 2007 roku w KPP w Kutnie. Od 26 września 2007 r. rozpoczęła się praktyczna realizacja działań na drodze w ramach tego przedsięwzięcia.

2. Usprawnienie działań z zakresu kontroli technicznej pojazdów

W ramach przedmiotowych działań przeprowadzono działania „TRUCK” (6 razy) – ukierunkowane na ujawnianie i eliminowanie nieprawidłowości związanych z wykonywaniem transportu drogowego osób i rzeczy. W trakcie działań skontrolowano 74463 pojazdy, w tym 3567 autobusów oraz 31847 samochodów ciężarowych. Ujawniono 29024 przypadki naruszeń przepisów ruchu drogowego oraz 875 naruszeń związanych z tachografem i 232 naruszenia związane z czasem pracy kierowcy. Nałożono 22837 mandatów karnych, zatrzymano 7357 dowodów rejestracyjnych.

Przeprowadzono działania „BUS” (6 razy) – polegające na ujawnianiu i eliminowaniu nieprawidłowości występujących w przewozie osób, w szczególności dzieci i młodzieży. W trakcie działań skontrolowano 73523 pojazdy, w tym 12029 autobusów oraz 15386 samochodów ciężarowych. Ujawniono 28597 przypadków naruszeń przepisów ruchu drogowego, w związku z czym nałożono 23567 mandatów karnych. Zatrzymano 5750 dowodów rejestracyjnych.

3. Intensyfikacja kontroli przewoźników pod względem przestrzegania przepisów ustawy o transporcie drogowym (współpraca Policji z Inspekcją Transportu Drogowego)

Wspólnie z MSWiA oraz przedstawicielami Związków Zawodowych Taksówkarzy podjęto prace nad koncepcją zmian systemowych (w tym zmian prawnych) mających na celu uporządkowanie i sankcjonowanie procedury nielegalnych usług taksówkowych wykonywanych przez nieuprawnione podmioty. Najskuteczniejszą metodą zwalczania nieuczciwej konkurencji, byłyby zmiany przepisów prawa dotyczące zarobkowego przewozu osób. Projekt zmian opracowano w Wydziale Profilaktyki w Ruchu Drogowym, a następnie skierowano do MSWiA. Wprowadzenie zaproponowanych rozwiązań prawnych spowodowałoby znaczne zmniejszenie skali problemu oraz skupienie intensywności działań Policji pionu ruchu drogowego na wykonywaniu zadań związanych z bezpieczeństwem ruchu drogowego, które jest podstawowym zadaniem tej formacji.

4. Edukacja w celu kształtowania świadomego i kulturalnego uczestnika ruchu drogowego, respektującego prawo i szanującego prawa innych uczestników tego ruchu

Realizacja Porozumienia zawartego pomiędzy Prezesem Polskiego Związku Motorowego, a Komendantem Głównym Policji, Ministrem Edukacji Narodowej i Ministrem Infrastruktury,

dotyczącego realizacji Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym dla dzieci szkół podstawowych i gimnazjalnych oraz Młodzieżowego Turnieju Motoryzacyjnego dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Turnieje mają charakter edukacyjny, przyczyniają się do podniesienia poziomu wiedzy i kwalifikacji młodych uczestników ruchu drogowego. Ich podstawowym założeniem organizacyjnym jest wieloetapowość, dzięki temu obejmują coraz większą liczbę dzieci i młodzieży, począwszy od etapu szkolnego, międzyszkolnego (gmina), powiatowego, wojewódzkiego aż do finałów ogólnopolskich. We wszystkich tych etapach aktywnie uczestniczą policjanci ruchu drogowego z KW/KMP/KPP.

Koordinowano i przeprowadzono turnieje edukacyjne dla dzieci i młodzieży, m.in.:

- Ogólnopolski Turniej Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym dla uczniów szkół podstawowych (od 10 roku życia) i gimnazjalnych.
- Ogólnopolski Turniej Motoryzacyjny dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych..

Celem tych przedsięwzięć jest podnoszenie wiedzy ze znajomości przepisów ruchu drogowego, jest przede wszystkim kształtowanie bezpiecznych i kulturalnych zachowań na drodze. Imprezy cieszą się bardzo dużym zainteresowaniem zarówno wśród uczniów jak i nauczycieli realizujących zajęcia z wychowania komunikacyjnego. Każdego roku bierze w nich udział około 20 0000 dzieci i młodzieży.

W 2007 roku przedstawiciele KGP brali udział w ponad 30 konferencjach i seminariach. Policja uczestnicząc w tego typu przedsięwzięciach pełni rolę opiniotwórczą. Dzięki temu może przekazywać wielu środowiskom informacje na temat występujących zagrożeń w ruchu drogowym. Były to m.in. następujące inicjatywy:

- „Prawno-ekonomiczne i techniczne aspekty bezpieczeństwa w ruchu drogowym” – konferencja pod patronatem Komendanta Głównego Policji zorganizowana przez Politechnikę Rzeszowską,
- międzynarodowe seminarium w Pułtusku nt. zintegrowanych systemów bezpieczeństwa transportu,
- międzynarodowe szkolenie w ramach CEPOL we Francji dotyczące działań Policji oraz regulacji prawnych w zakresie egzekwowania przepisów o dopuszczalnej prędkości, kierowaniu pod wpływem alkoholu lub podobnie działających środków, oraz o niechronionych uczestnikach ruchu drogowego,
- „Bezpieczeństwo na drogach – edukacja i diagnostyka kierujących pojazdami” – konferencja zorganizowana przez Stowarzyszenie na Rzecz Poprawy Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego „Droga i Bezpieczeństwo”,
- seminarium „Bezpieczny Przewóz Drogowy Towarów Niebezpiecznych”, zorganizowane przez Szkołę Aspirantów Państwowej Szkoły Pożarnej w Krakowie,
- Zjazd Sygnatariuszy Europejskiej Karty Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Polsce, zorganizowany przez Stowarzyszenie na rzecz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym „Droga i Bezpieczeństwo”,
- Konferencja „Ratownictwo medyczne, bezpieczeństwo w ruchu drogowym”,
- Seminarium „Niepełnosprawny kierowca w Polsce”,
- II Warsztaty projektu badawczego ZEUS „Zintegrowany System Bezpieczeństwa Transportu”.

5. Upowszechnienie zasad ratownictwa drogowego oraz z zakresu udzielenie pierwszej pomocy

Kontynuowano okresowe szkolenia z zakresu pomocy przedlekarskiej i uzupełniano wyposażenie radiowozów umożliwiające udzielanie pierwszej pomocy przedlekarskiej.

6. Promowanie działań na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym

Biuro Prewencji i Ruchu Drogowego KGP zainspirowało następujące działania, które były promowane i medialnie nagłaśniane przez Wydział Profilaktyki w Ruchu Drogowym:

- „PRĘDKOŚĆ” - celem ich jest egzekwowanie od kierujących stosowania się do ograniczeń prędkości.
- „ALKOHOL i NARKOTYKI” – eliminowanie z ruchu kierujących w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie nietrzeźwości bądź środków działających podobnie do alkoholu.

- „PASY” – egzekwowanie od kierujących i pasażerów jazdy.
- „NIECHRONIENI UCZESTNICY RUCHU DROGOWEGO” – zapewnienie bezpieczeństwa pieszym i rowerzystom oraz stosowanie się do przepisów ruchu drogowego.
- Działania „BEZPIECZNY WEEKEND” – celem działań jest nadzór nad bezpieczeństwem i porządkiem w ruchu drogowym podczas wzmożonych przejazdów wynikających z tzw. długich weekendów oraz:
- Działania „TRASA E-30” – ukierunkowane na poprawę bezpieczeństwa i przeciwdziałanie przestępczości, poprzez kompleksową kontrolę środków transportu drogowego na ciągu drogi E-30.
- W ramach akcji „Bezpieczne wakacje” zorganizowano w siedzibie KGP konferencję prasową dotyczącą zagrożeń w ruchu drogowym oraz działań Policji drogowej podejmowanych w okresie wakacji.

Ponadto przeprowadzono następujące przedsięwzięcia:

- Sporządzenie rocznej analizy na temat wypadków drogowych i ich przyczyn, celem opracowania podstawowych kierunków działań związanych z występującymi zagrożeniami. Upowszechnienie opracowania wśród instytucji i organizacji prowadzących przedsięwzięcia na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Roczne i miesięczne analizy są także opracowywane w Komendach Wojewódzkich Policji. W oparciu o te analizy organizowane są przedsięwzięcia profilaktyczne.
- Współpraca z instytucjami pozapolicyjnymi z zakresie problematyki ujętej w programie „Razem bezpieczniej”, w szczególności zagadnień takich jak: promowanie działań na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym, podnoszenie świadomości użytkowników dróg, edukacja i kształtowanie postaw uczestników ruchu drogowego. BPiRD KGP współpracowało w tym zakresie z: Ministerstwem Edukacji Narodowej, Ministerstwem Transportu, Krajową Radą Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad, Żandarmerią Wojskową, Polskim Związkiem Motorowym, firmami ubezpieczeniowymi, fundacjami, stowarzyszeniami a także firmami komercyjnymi, które podejmują działania na rzecz bezpieczeństwa na drogach.
- Podjęto działania mające na celu intensyfikację stanu technicznego pojazdów wykorzystywanych do przewozu osób i rzeczy oraz czasu pracy kierowców wykonujących transport drogowy.
- Opracowano i wydano drukiem publikację pt. „Wypadki drogowe w Polsce w 2006 roku”, analiza została także opublikowana na stronie internetowej KGP.
- Opracowano kompleksową analizę bezpieczeństwa dzieci w ruchu drogowym w roku 2006.
- Opracowano analizę nt. bezpieczeństwa w ruchu drogowym starszych użytkowników dróg (+65 lat).
- Opracowane zostały analizy bezpieczeństwa w ruchu drogowym na każdy miesiąc 2007 roku.
- Opracowano analizy wpływu masztów wraz z fotoradarami na poprawę BRD, za okres styczeń – czerwiec 2007.
- Opracowywano bieżące analizy problemowe w oparciu o dane z systemu SEWiK: „Droga krajowa nr 8”, Działania „Trzeźwość”, Akcja „Znicz”.

Projekty działań na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym organizowane przez Policję oraz podmioty pozapolicyjne, powstają w oparciu o ww. analizy.

7. Zaostrzenie przepisów prawa w stosunku do sprawców łamiących przepisy ruchu drogowego, których naruszanie jest przyczyną lub skutkiem najcięższych i najczęstszych wypadków drogowych (np. tych, którzy kierują pojazdem pod wpływem alkoholu lub środków odurzających, nie używają pasów bezpieczeństwa)

Współpracowano z DBP MSWiA w zakresie prac nad projektem automatycznego nadzoru nad ruchem drogowym (m.in. doszło do wizyty studyjnej we Francji celem zapoznania się z organizacją francuskiego systemu automatycznej kontroli prędkości w aspekcie organizacyjnym, technicznym i prawnym). Opracowano projekt rozporządzenia MSWiA w sprawie postępowania z kierowcami naruszającymi przepisy ruchu drogowego i skonsultowano z jednostkami wojewódzkimi Policji.

STRAŻ GRANICZNA

W obszarze *Bezpieczeństwo w ruchu drogowym* Straż Graniczna podejmując czynności opierała się na posiadanych przez siebie uprawnieniach określonych w art. 129 pkt 4 a, b ustawy Prawo o ruchu drogowym. W toku wykonywanych przez Straż Graniczną czynności jednym z istotnych zadań jest kontrola ruchu drogowego w zakresie określonym w ustawie. Pozwala to na eliminowanie ujawnionych przypadków naruszenia przepisów w tym zakresie. Niezależnie od powyższego realizowane są wspólne przedsięwzięcia z Inspekcją Transportu Drogowego w zakresie właściwości obu instytucji. Straż Graniczna zaangażowana jest głównie w rejonach przygranicznych na głównych szlakach komunikacyjnych, co wpływa na wymierne zwiększenie bezpieczeństwa w tym obszarze. W trakcie wspólnych działań „Granice 2007” funkcjonariusze Straży Granicznej i Policji: ujawniali i eliminowali z ruchu pojazdy niesprawne technicznie, sprawdzali wymagane przepisami uprawnienia do kierowania pojazdami, prawidłowość wymaganego oznakowania i wyposażenia oraz właściwe oświetlenie pojazdów, kontrolowali zasady przewożenia ładunków samochodami pod kątem przekraczania dopuszczalnej ładowności oraz rozmieszczenia, zamocowania i oznakowania przewożonych ładunków, eliminowali z ruchu pojazdy w istotny sposób naruszające przepisy dotyczące ochrony środowiska, ujawniali przypadki użycia oleju opałowego do celów napędowych w pojazdach.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości to:

- nadmierne zużycie ogumienia;
- niesprawność układu kierowniczego i hamulcowego;
- przekroczenie norm hałasu oraz emisji substancji szkodliwych w spalinach;
- niesprawne oświetlenie pojazdów.,
- brak obowiązkowego ubezpieczenia.

Funkcjonariusze Lubuskiego Oddziału Straży Granicznej wraz z funkcjonariuszami Policji w ramach lotów planowanych dokonywali rozpoznania i obserwacji wzmożonego ruchu samochodowego na głównych ciągach komunikacyjnych tj. drogach krajowych prowadzących do przejść granicznych w PSG w Olsztynie i PSG Świecku oraz na autostradach A4 i A2 , a także na drogach krajowych do nich przyległych.

PAŃSTWOWA STRAŻ POŻARNA

W ramach działań „**Bezpieczeństwo w ruchu drogowym**” podległe jednostki Komendy Wojewódzkiej PSP w Lublinie prowadziły działania edukacyjno – szkoleniowe obejmujące pokazy sprzętu, działań ratowniczych, prelekcje oraz pokazy multimedialne. Działania skierowane były do wszystkich grup wiekowych. Dzieciom w wieku przedszkolnym i szkolnym organizowane były wycieczki do strażnic PSP połączone z prezentacją sprzętu. Młodzież szkolna uczestniczyła w praktycznym sprawdzeniu warunków ewakuacji z obiektów szkolnych. W czasie tych działań omawiano warunki bezpiecznego zachowania się w ruchu drogowym i postępowania w przypadku zdarzeń w komunikacji, w tym zasady udzielania pierwszej pomocy. Ponadto podczas ćwiczeń na obiektach prowadzono szkolenia dla strażaków Ochotniczych Straży Pożarnych w zakresie pierwszej pomocy.

Jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej woj. mazowieckiego prowadziły następujące działania w obszarze „*bezpieczeństwo w ruchu drogowym*”:

- organizowano prelekcje i pogadanki dla dzieci i młodzieży /ogółem 154 razy/, gdzie omawiano między innymi prawidłowe zachowanie podczas wypadków drogowych, udzielanie pierwszej pomocy medycznej, zasady postępowania podczas pożarów w tym pojazdów mechanicznych,
- przeprowadzono konkursy plastyczne /w ilości 32/ pod hasłem „Kiedy dzwonię po straż pożarną”,
- przeprowadzono pokazy działań ratowniczych w szkołach, na festynach i uroczystościach lokalnych /167 razy/,
- przeprowadzono 39 turniejów wiedzy pożarniczej pod hasłem „Młodzież zapobiega pożarom” na szczeblu powiatowym i wojewódzkim. Nagrodami za udział w konkursach były między innymi kaski rowerowe, emblematy odblaskowe do ubrań i plecaków,

- w ramach „Otwartych strażnic” w czasie dni ochrony przeciwpożarowej, dzieci i młodzież zwiedzały strażnice zapoznając się z charakterystyką pracy strażaków oraz poznając sprzęt i narzędzia ratownicze używane przy wypadkach drogowych. Ogółem w województwie strażnice odwiedziło około 15 tys. dzieci,
- przeprowadzono 92 ćwiczenia z udziałem podmiotów ratowniczych między innymi na terenach szkół, gdzie sprawdzano sposób postępowania uczniów w przypadku zagrożeń, szczególnie kładziono nacisk na ewakuację z obiektów. W programie ćwiczeń przeprowadzono prelekcje i instruktaże,
- włączano się w organizację lokalnych festynów na których prowadzono quizy, konkursy plastyczne i sprawnościowe dla dzieci i młodzieży o tematyce pożarnej.

MINISTERSTWO ZDROWIA

- Państwowa Inspekcja Sanitarna aktywnie uczestniczyła w obchodach Światowego Tygodnia Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, które odbyły się w dniach 23-29 kwietnia 2007 r. pod hasłem „Wypadek to nie przypadek”. Na terenie całego kraju podjęte zostały następujące działania:
 - 1) wojewódzkie i powiatowe stacje sanitarno-epidemiologiczne opracowały i przekazały materiały informacyjne związane z hasłem przewodnim obchodów;
 - 2) w województwach w związku z obchodami ukazało się 88 artykułów prasowych, 33 informacje w telewizji lokalnej, 67 informacji w Internecie oraz odbyły się 35 audycje radiowe;
 - 3) przeprowadzono akcje edukacyjne wśród dzieci i młodzieży placówek oświatowo-wychowawczych w postaci prelekcji, pogadanek, instruktaży, pokazów i ćwiczeń;
 - 4) zorganizowano dla przedszkoli i szkół: imprezy, konkursy, projekcje filmów oraz gry i zabawy;
 - 5) zorganizowano punkty informacyjne, ekspozycje i wystawy przybliżające społeczeństwu wiedzę na temat bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Na terenie całego kraju wojewódzkie i powiatowe stacje sanitarno-epidemiologiczne oraz Policja starały się zaangażować do współpracy władze samorządowe, dyrektorów placówek oświatowo – wychowawczych, nauczycieli, rodziców, uczniów w wieku szkolnymi i dzieci w wieku przedszkolnym oraz społeczności lokalne do czynnego udziału w podnoszeniu poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego. Udział Państwowej Inspekcji Sanitarnej w obchodach Światowego Tygodnia Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego miał na celu poprawę bezpieczeństwa młodych ludzi na drogach, gdzie ważnym elementem było rozpowszechnianie zasad udzielania pierwszej pomocy.
- Z dniem 1 stycznia 2007 r. weszła w życie ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. Nr 191, poz. 1410 z późniejszymi zmianami), która pozwala na kształcenie dzieci i młodzieży w ramach edukacji szkolnej w zakresie udzielania pierwszej pomocy, zgodnie z art. 8 ww. ustawy i przygotowanie ich jako świadków zdarzenia do udzielenia pomocy, która może okazać się niezbędna dla podtrzymania funkcji życiowych człowieka potrzebującego pomocy (optymalizacja działań ratowniczych według tzw. „Łańcucha przeżycia”).

MINISTERSTWO INFRASTRUKTURY

W ramach realizacji zadań dotyczących *usprawnienia działań z zakresu kontroli technicznej pojazdów* w 2007 roku inspektorzy Inspekcji Transportu Drogowego skontrolowali **162 320** pojazdów pod kątem stanu technicznego. W wyniku stwierdzenia złego stanu technicznego kontrolowanych pojazdów, inspektorzy zatrzymali **9247** dowodów rejestracyjnych (w tym **7058** pojazdów krajowych oraz **2189** pojazdów zagranicznych), kierując niesprawne pojazdy na dodatkowe badania techniczne. Niezaprzeczalny wpływ na warunki i bezpieczeństwo ruchu drogowego ma również stan infrastruktury drogowej. Inspekcja Transportu Drogowego realizując zadanie kontroli masy, nacisków na osie i wymiarów pojazdów ma tym samym wpływ na poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Po pierwsze poprzez kontrolę w tym zakresie

ogranicza liczbę pojazdów przekraczających dopuszczalne normy, które poruszając się po drogach, stwarzają większe zagrożenie w ruchu. Po drugie przyczynia się do zastopowania procesu degradacji dróg, wywołwanego przez poruszanie się po nich przeładowanych pojazdów, wpływając pośrednio na poprawę bezpieczeństwa ruchu.

W ramach realizacji zadania pn. *Intensyfikacja kontroli przewoźników pod względem przestrzegania ustawy o transporcie drogowym*, zmniejszenia liczby przemęczonych kierowców uczestniczących w ruchu drogowym - inspektorzy transportu drogowego podczas każdej kontroli drogowej dokonywali sprawdzenia zapisów z urządzenia rejestrującego i weryfikują zachowanie przez kierowcę norm czasu prowadzenia pojazdu, obowiązkowych przerw i odpoczynków.

W wyniku przeprowadzonych kontroli drogowych inspektorzy transportu drogowego stwierdzili około **148 tys.** naruszeń przepisów sankcjonowanych zgodnie z załącznikiem do ustawy z dnia 6 września 2001r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2004r. Nr 204, poz. 2088 z późn. zm.). Ponad **67%** stwierdzonych naruszeń dotyczyło nieprzestrzegania przez kierowców przepisów dotyczących czasu prowadzenia pojazdów oraz obowiązkowych przerw i odpoczynków, około **15%** naruszeń związanych było z nieprawidłowym używaniem urządzeń rejestrujących.

Z ogólnej liczby ponad **100 tys.** naruszeń związanych z nieprzestrzeganiem przepisów w zakresie czasu pracy kierowców najczęściej spotykane jest niedozwolone skrócenie dziennego czasu odpoczynku, wydłużenie czasu jazdy bez wymaganej przerwy oraz czasu jazdy dziennej.

W zakresie przestrzegania przez kierowców i przedsiębiorców przepisów dotyczących stosowania urządzeń rejestrujących bardzo często spotykane są przypadki nieprawidłowego użytkowania przyrządu kontrolnego lub nieprawidłowego posługiwania się wykresówkami, które stanowią zapisy z urządzenia rejestrującego.

Ponadto inspektorzy nałożyli **17 473** mandaty karne (**10 113** – przewoźnicy krajowi, **7 360** – przewoźnicy zagraniczni) za naruszenia stwierdzone na podstawie przepisów ustawy o transporcie drogowym (w tym w szczególności za naruszenia dotyczące norm czasu prowadzenia pojazdów). Łączna wysokość kar nałożonych z tego tytułu wyniosła **2 174 tys. zł** (**1 352 tys. zł** – przewoźnicy krajowi, **822 tys. zł** – przewoźnicy zagraniczni).

Inspekcja Transportu Drogowego posiada ponadto uprawnienia do kontroli przedsiębiorstw wykonujących przewozy drogowe w ich siedzibach. W ramach realizacji tego zadania inspektorzy przeprowadzili **547** kontroli w przedsiębiorstwach wykonujących transport drogowy lub przewóz na potrzeby własne. W wyniku przeprowadzonych kontroli w przedsiębiorstwach wykonujących przewozy drogowe wydano **483** decyzje administracyjne o nałożeniu kar pieniężnych na łączną kwotę niemal **6 887 tys. zł**.

W wyniku kontroli przeprowadzonych na terenie przedsiębiorstw inspektorzy transportu drogowego stwierdzili ponad **65 tys.** naruszeń przepisów sankcjonowanych zgodnie z załącznikiem do ustawy o transporcie drogowym.

W rezultacie stwierdzenia rażących naruszeń w trakcie przeprowadzonych kontroli, w stosunku do **132** firm wystąpiono z wnioskami do organów wydających licencje o wszczęcie procedury określonej w art. 15 ust. 2¹ *ustawy o transporcie drogowym*, z tego **52** wnioski dotyczyły firm wykonujących międzynarodowy transport drogowy.

Wynikiem podjęcia działań w ramach tematu *Edukacja w celu kształtowania świadomego i kulturalnego uczestnika ruchu drogowego, respektującego prawo i szanującego prawa innych uczestników tego ruchu* było wydanie w styczniu 2007 r. przez Ministerstwo Infrastruktury poradnika dla kierowców „Bezpieczeństwo na drodze”. Broszura zawiera informacje o bezpieczeństwie ruchu drogowego w Polsce i obowiązujących przepisach, porady dla kierowców jak przygotować do podróży siebie oraz pasażerów, a także samochód i bagaż by podróżować bezpiecznie. Z poradnika można się dowiedzieć jak dbać o bezpieczeństwo swoje i dziecka jako pasażera, pieszego czy rowerzysty. Broszury przekazane Komendzie Głównej Policji były rozdawane kierowcom przez policjantów podczas rutynowych kontroli drogowych, a także można je pobrać ze strony www.KrajowejRadyBezpieczenstwaRuchuDrogowego.

Również w styczniu 2007 r. wydano nową wersję broszury „Witamy w Polsce” przeznaczoną szczególnie dla obcokrajowców odwiedzających nasz kraj. Zawiera ona podstawowe informacje na

temat przepisów ruchu drogowego obowiązujących na terenie Polski oraz innych zagadnień istotnych dla turystów.

W kwietniu 2007 został zorganizowany, przy współudziale Ministerstwa Infrastruktury „Pierwszy Światowy Tydzień Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego”. W trakcie tego Tygodnia, podjęto setki inicjatyw lokalnych i krajowych, organizowanych przez administrację różnego szczebla, organizacje pozarządowe, przedsiębiorstwa sektora prywatnego, fundacje i inne podmioty działające na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego. „Pierwszy Światowy Tydzień Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego” był skierowany do "młodych uczestników ruchu drogowego", którzy poruszają się po drogach w charakterze pieszych, rowerzystów, motocyklistów, początkujących kierowców i pasażerów.

Kontynuowany był ponadto, prowadzony przez Ministerstwo Infrastruktury, Program Likwidacji Miejsc Niebezpiecznych na Drogach w ramach *Promowanie działań na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego*. Został on podjęty w odpowiedzi na dużą liczbę wypadków, rannych i zabitych oraz kolizji na drogach zarządzanych przez jednostki samorządu terytorialnego jako element Krajowego Programu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego GAMBIT 2005. Program został zaplanowany na lata 2005-2009 i jest realizowany w formule partnerstwa pomiędzy centralną administracją rządową – Ministerstwem Infrastruktury, terenową administracją rządową - wojewodami oraz jednostkami samorządu terytorialnego – wojewódzkimi, powiatowymi, gminnymi i miejskimi.

Głównym celem Programu jest zmniejszenie liczby wypadków i kolizji w miejscach największego zagrożenia dla ruchu na sieci dróg samorządowych. Odbywa się to poprzez następujące działania:

- identyfikacja miejsc o największej liczbie ofiar wypadków i kolizji na drogach samorządowych;
- przebudowa tych miejsc poprzez wdrożenie najskuteczniejszych i najbardziej efektywnych ekonomicznie środków poprawy bezpieczeństwa;
- upowszechnienie wśród zarządców dróg bezpiecznych i sprawdzonych rozwiązań w dziedzinie infrastruktury i inżynierii ruchu.

W ramach Programu jednostki samorządu terytorialnego realizują zadania poprawy bezpieczeństwa ruchu zatwierdzone przez Ministerstwo Infrastruktury, a po zakończeniu otrzymują częściowy zwrot kosztów. Zadania są wybierane w drodze konkursu – spośród zgłoszonych projektów Ministerstwo wybiera do dofinansowania najbardziej skuteczne rozwiązania tzn. takie, które mogły doprowadzić do maksymalnej redukcji wypadków, rannych, zabitych oraz kolizji przy jak najniższych nakładach inwestycyjnych.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

- Żołnierze Żandarmerii Wojskowej realizowali wspólne działania patrolowe oraz profilaktyczne mające na celu poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym w oparciu o opracowany w Komendzie Głównej Żandarmerii Wojskowej w 2007 roku: „Program profilaktyczny Żandarmerii Wojskowej w zakresie bezpieczeństwa w ruchu drogowym na lata 2007-2009” oraz informacje z rozpoznania zagrożeń występujących na drogach. W sumie Żandarmeria Wojskowa wystawiła 10925 patroli, w tym 6541 z Policją. W toku działań patrolowych skontrolowano 28251 pojazdów i nałożono ogółem 11447 różnego rodzaju sankcji.
- Żandarmeria Wojskowa zrealizowała 3273 czynności profilaktycznych w formie pogadanek, spotkań, pokazów multimedialnych na tematy związane z bezpieczeństwem w ruchu drogowym.
- Do największych działań w zakresie bezpieczeństwa w ruchu drogowym, należało czynne uczestnictwo na terenie całego kraju w obchodach I Światowego Tygodnia Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego (23-29.04.2007 r.). W tych dniach jednostki terenowe Żandarmerii Wojskowej podjęły działania w zakresie podnoszenia świadomości przyczyn i skutków wypadków drogowych. Skierowane one były głównie do uczestników ruchu drogowego, którzy poruszają się po drogach w charakterze pieszych, rowerzystów, motocyklistów, początkujących kierowców oraz pasażerów. Ponadto prowadzono działania profilaktyczne mające na celu uświadomienie kierującym nieuchronność kary, za naruszenie przepisów ruchu drogowego skupiając się na odpowiedzialności za prowadzenie pojazdu mechanicznego pod wpływem alkoholu. W czasie I Światowego Tygodnia Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego jednostki terenowe ŻW przeprowadziły 745 zajęć i spotkań, które realizowane były w jednostkach

i instytucjach wojskowych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, a także w 108 szkołach wszystkich poziomów nauczania. Ponadto ŻW brała udział w realizacji akcji społecznej „Zatrzymaj się i żyj” (bezpieczeństwo na przejazdach kolejowych), kampanii „Klub Pancernika Klika w Fotelikach” oraz w Światowym Dniu Pamięci o Ofiarach Wypadków Drogowych w listopadzie 2007 roku.

WOJEWÓDZTWA

Województwo lubelskie

W związku z realizacją programu „Razem bezpieczniej” i koniecznością przeciwdziałania negatywnym zjawiskom, Wojewódzki Inspektorat Transportu Drogowego w Lublinie podjął kontrole drogowe, w toku których poddano kontroli wykonywanie przewozów drogowych towarów niebezpiecznych, szybko psujących się artykułów spożywczych, żywych zwierząt, odpadów i osób. Ponadto przy użyciu specjalistycznego sprzętu kontrolno – pomiarowego, będącego na wyposażeniu inspektorów transportu drogowego prowadzono:

- kontrolę pojazdów pod kątem mas, nacisków na osie i wymiarów,
- badania zadymienia spalin emitowanych do środowiska,
- badania poziom hałasu zewnętrznego pojazdów,
- kontrolę paliwa znajdującego się w zbiornikach eksploatowanych pojazdów,
- badania trzeźwości,

Przeprowadzono kontrole w przedsiębiorstwach wykonujących działalność transportową na terenie woj. lubelskiego, które miały na celu wykrycie rażących przypadków naruszania przez przedsiębiorców i kierowców przepisów regulujących czasy jazdy, przerw i odpoczynków,

Dyżurni Straży Miejskiej w Lublinie w 2007 roku przyjmowali od mieszkańców Lublina średnio ok. 20 dziennie dotyczących łamania przepisów ruchu drogowego, podczas gdy zgłoszeń interwencji o charakterze porządkowym było średnio ok. 8. Funkcjonariusze Straży Miejskiej zajmowali się również problemem nielegalnego poboru opłat parkingowych lub sprzedaży biletów parkingowych bez zezwolenia.

Województwo opolskie

Działania Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego na rzecz programu „Razem bezpieczniej” skierowane były i są na edukację dzieci, młodzieży, kandydatów na kierowców i kierowców w celu poprawy bezpieczeństwa na drogach. Zakres zrealizowanych działań w 2007 roku przez podmioty Rady to m.in.:

- Szkolenie i egzaminowanie dzieci na kartę rowerową i motorowerową przez pracowników WORD-u.
- Inauguracja działań wśród dzieci i młodzieży pod hasłem „Bądź widoczny na drodze”.
- Wojewódzki Turniej BRD w szkołach podstawowych i gimnazjach wspierany przez PZM i WORD Opole.
- Wojewódzki Turniej Motoryzacyjny w szkołach ponadgimnazjalnych. Drużyny rywalizowały ze sobą w dziedzinie znajomości przepisów ruchu drogowego, techniki kierowania motorowerem i udzielania pomocy ofiarom wypadków drogowych.
- Olimpiada Przedszkolaków pod patronatem WORD Opole i Kuratorium Oświaty – propagowanie bezpiecznego zachowania na drodze.
- Wojewódzki Turniej PCK – organizatorzy Oddział PCK w Opolu i WORD Opole.
- Olimpiada dla dzieci szkół specjalnych.
- Wojewódzka Inauguracja IV Światowego Tygodnia BRD.
- Promocja brd w obchodach „Dni Paczkowa” – Konkursy z przepisów ruchu drogowego, jazda sprawnościowa rowerem i motorowerem.
- „Rajd Maluchów” – ćwiczenia umiejętności jazdy rowerem dla dzieci w wieku szkolnym.
- Zorganizowano III Wojewódzką Konferencję dla dyrektorów Gimnazjum – temat „Wychowanie Komunikacyjne – Organizator WORD Opole i Kuratorium Oświaty w Opolu.

- Ogólnodostępne szkolenie dla kierowców – „pomoc ofiarom wypadków drogowych” – szkolenie teoretyczne i praktyczne.
- Spotkania w szkołach z dziećmi w celu propagowania bezpieczeństwa na drogach – zaopatrzenie szkół w książeczki „Bezpieczny rowerzysta” i opasek odblaskowych. Konkurs wśród dzieci „Znamy przepisy ruchu drogowego”.
- Posiedzenie Opolskiej Wojewódzkiej Rady BRD – Temat konferencji „Transport drogowy przyjazny środowisku”.

Województwo podlaskie

W 2007 roku utworzono Gminne Centra Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego /GCBRD/ w miejscowościach: Radziłów, Rajgród, Grabowo, Szumowo, Zbójna, Szepietowo i Lipsk. Porozumienie zawarte z samorządem dotyczące utworzenia GCBRD zawiera zapis o finansowaniu wychowania komunikacyjnego przez samorząd, jako odrębnego przedmiotu nauczania. Określono potrzeby szkoleniowe w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego dla nauczycieli prowadzących nauczanie w zakresie wychowania komunikacyjnego: „*Rola edukacji w procesie poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego*” i „*Szkolna edukacja motoryzacyjna dzieci i młodzieży*”. Przekazano do Liceów Ogólnokształcących materiały pomocnicze do lekcji wychowania komunikacyjnego – film pt. „*Eksperyment*”.

Województwo świętokrzyskie

Inicjatywą Wojewody świętokrzyskiego było zintensyfikowanie działań mających na celu poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Obok działań prewencyjno – profilaktycznych przeprowadzone zostały kontrole w związku z akcją „Szara Strefa”. Dotyczyły one kontroli autobusów i busów. Kontrole były przeprowadzane na terenie całego województwa.

Województwo warmińsko-mazurskie

Z inicjatywy Urzędu Wojewódzkiego przygotowano i zorganizowano konferencję pn. „Skuteczna edukacja i działania kontrolne warunkiem poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego w regionie” oraz seminarium pn. „Transport publiczny i bezpieczeństwo drogowe”. Spotkanie dotyczyło w szczególności zagadnień poświęconych wpływowi transportu publicznego na poprawę BRD w regionie. Duży w tym udział miały wystąpienia ekspertów z Belgii i Holandii. W rezultacie zidentyfikowano metody poprawy transportu publicznego w taki sposób, by zredukować liczbę samochodów na drogach, a tym samym zmniejszyć ilość wypadków. Ponadto w ramach działań prowadzono wycinki krzaków i koszenie poboczy oraz selektywna wycinka drzew przydrożnych /wycinka krzaków – 400 tys. m², koszenie poboczy – 691 tys. m², selektywna wycinka drzew – 211 sztuk/.

Województwo wielkopolskie

W kwietniu 2007 roku z inicjatywy II Wicewojewody Wielkopolskiego odbyło się spotkanie dotyczące bezpieczeństwa na drogach wielkopolski. Podczas spotkania omówiono zagadnienia związane z szeroko rozumianym przewozem towarów niebezpiecznych oraz bezpieczeństwem na drogach.

Województwo zachodniopomorskie

Na terenie województwa prowadzone były przedsięwzięcia w zakresie promowania bezpieczeństwa jazdy, a w tym szczególnie bezpiecznego przewożenia dzieci oraz zapinania pasów bezpieczeństwa; Zachodniopomorski Urząd Marszałkowski zakupił dla potrzeb programu symulator zderzeń, pokazujący skutki jazdy bez zapiętych pasów bezpieczeństwa

Bezpieczeństwo w działalności gospodarczej

SŁUŻBY NADZOROWANE PRZEZ MSWiA

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

Głównym celem podejmowanych przedsięwzięć w ramach realizacji problematyki poprawy bezpieczeństwa prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce, zawartej w rządowym programie ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem Bezpieczniej”, jest wzrost poczucia bezpieczeństwa przedsiębiorców oraz ograniczenie przestępczości występującej zwłaszcza w obszarze małych i średnich przedsiębiorstw. W ramach realizacji programu szczególną uwagę zwrócono na zorganizowanie przejrzystej komunikacji pomiędzy Policją a przedsiębiorcami poprzez włączanie przedstawicieli biznesu we wspólne przedsięwzięcia oraz identyfikację najistotniejszych problemów utrudniających prowadzenie uczciwej działalności gospodarczej. To także objęcie wzmożonym dozorem policyjnym miejsc, gdzie prowadzenie działalności gospodarczej jest szczególnie zagrożone. W trakcie programu planowane jest m.in. opracowywanie poradników profilaktycznych dla przedsiębiorców, organizowanie konferencji, sympozjów, forów dialogu i partnerstwa na rzecz bezpieczeństwa biznesu z udziałem organizacji gospodarczych, Policji, służb porządkowych i inspekcji.

Policja już od kilku lat w ramach podejmowanych działań z zakresu prewencji kryminalnej realizuje przedsięwzięcia mające na celu poprawę bezpieczeństwa prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce. W ramach tych działań KGP nawiązała współpracę z Brytyjsko Polską Izbą Handlową (BPCC) w celu wypracowania modelowych rozwiązań wdrażania programów zapobiegania przestępczości dla przedsiębiorców oraz cudzoziemców przebywających i pracujących w Polsce. Powyższe zagadnienia realizowane były w ramach pilotażowego programu „Bezpieczeństwo w Biznesie”.

W ramach realizacji ww. programu podejmowane były m.in. następujące przedsięwzięcia:

- organizowano specjalistyczne seminaria szkoleniowe poświęcone problematyce unikania zagrożeń oraz zapobiegania przestępczości skierowanej na przedsiębiorców oraz cudzoziemców przebywających w Polsce;
- realizowano dyżury ekspertów policyjnych w siedzibie Sekcji Handlowej Ambasady Wielkiej Brytanii i BPCC, obejmujące konsultacje i doradztwo z zakresu bezpieczeństwa;
- prowadzono działalność edukacyjno-promocyjną polegającą na opracowywaniu artykułów do magazynu „Contact Internacional Business Voice” oraz na stronę internetową BPCC.

Po zakończeniu programu pilotażowego „Bezpieczeństwo w Biznesie” opracowano, a następnie przeprowadzono wśród członków BPCC ankietę na temat oceny przedsięwzięć podejmowanych w ramach realizacji projektu, sugestii nowych działań oraz zainteresowania włączeniem się do programu w przyszłości. Celem badania było uzyskanie opinii czy program spełnił oczekiwania przedsiębiorców oraz jakie inne formy działalności powinny być realizowane w ramach projektu w przyszłości. Program „Bezpieczeństwo w Biznesie” został oceniony przez ankietowanych bardzo dobrze. W ankietach wskazywano również potrzebę dalszej jego kontynuacji.

KGP nawiązała współpracę z Polską Organizacją Handlu i Dystrybucji (POHiD) - jedną z silnych organizacji branżowych, skupiających firmy handlu wielkopowierzchniowego.

W trakcie spotkań z przedstawicielami Grupy Bezpieczeństwa Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji wyłoniły się obszary możliwej współpracy Policji z firmami zrzeszonymi w POHiD w zakresie poprawy bezpieczeństwa sieci handlowych. W trakcie spotkań z przedstawicielami Grupy Bezpieczeństwa Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji uzgodniono następujące obszary możliwej współpracy Policji z firmami zrzeszonymi w POHiD w zakresie poprawy bezpieczeństwa w sieciach handlowych:

- organizowanie szkoleń dla policjantów z zakresu nowych metod i trendów przestępczości występujących w sklepach;
- opracowanie założeń, a następnie wdrożenie projektu działań informacyjno-edukacyjnych, uświadamiających potencjalnym złodziejom sklepowym konsekwencje prawne dokonywania kradzieży;

- organizowanie spotkań policjantów z przedstawicielami sieci handlowych na temat sposobów zapobiegania zagrożeniom, zabezpieczania obiektów, a także postępowania z osobami zatrzymanymi na kradzieżach sklepowych;
- opracowanie zasad i algorytmu szybkiej wymiany informacji pomiędzy działami bezpieczeństwa sieci handlowych a jednostkami Policji, w zakresie nowych trendów przestępczości.

W trakcie spotkań, jak wynika z relacji przedstawicieli sieci handlowych oraz POHiD ustalono, że w sytuacji kiedy na terenie podległym jednostce Policji powstaje duże centrum handlowe, w krótkim czasie po jego powstaniu liczba przestępstw i wykroczeń radykalnie wzrasta. W takiej sytuacji, dobra współpraca jednostki Policji z przedstawicielami działów bezpieczeństwa sieci handlowych może w znaczący sposób poprawić poziom bezpieczeństwa w obiektach oraz przeciwdziałać przestępstwom i wykroczeniom.

KGP nawiązała również współpracę z powołanym przy Krajowej Izbie Gospodarczej Komitetem Bezpieczeństwa Biznesu, którego głównym zadaniem jest profesjonalne wsparcie, uwzględniające potrzeby przedsiębiorców oraz podmiotów gospodarczych w zakresie poprawy bezpieczeństwa prowadzenia działalności gospodarczej. W ramach Komitetu działa 8 zespołów problemowych, które specjalizują się w wypracowywaniu dla KIG stanowiska w szczegółowo określonej problematyce z zakresu bezpieczeństwa biznesu, to jest:

- a) Zespół I: „Strategii Bezpieczeństwa Biznesu i Monitorowania Zagrożeń”, zajmujący się problematyką całokształtu wiedzy w zakresie bezpieczeństwa biznesu, zbieraniem i przetwarzaniem informacji o nowych trendach przestępczości występujących podczas prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce, jak również propagowaniem wiedzy wśród przedsiębiorców o zagrożeniach i sposobach ich unikania.
- b) Zespół II: „Rozwoju Edukacji o Bezpieczeństwie Biznesu i Promowaniu Programów Studiów”, zajmujący się organizowaniem dokształcania na studiach podyplomowych pod patronatem KIG oraz opiniowaniem i oceną programów z zakresu bezpieczeństwa biznesu realizowanych na wyższych uczelniach.
- c) Zespół III: „Badania Wiarygodności Partnerów Biznesu”, zajmujący się inicjowaniem i oceną różnych form badania wiarygodności partnerów gospodarczych.
- d) Zespół IV: „Audytu Firm w Zakresie Bezpieczeństwa Biznesu”, zajmujący się udzielaniem pomocy przedsiębiorcom w organizowaniu i przeprowadzaniu ocen poziomu bezpieczeństwa prowadzonej działalności, organizowaniem audytów przez zespoły wiarygodnych rzeczoznawców i ekspertów z grona organizacji zrzeszonych w KIG.
- e) Zespół V: „Ochrony Prawnej Biznesu”, zajmujący się opiniowaniem aktualnych przepisów prawnych dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej oraz projektów ich nowelizacji pod kątem bezpieczeństwa biznesu i przygotowaniem opinii KIG dla Rządu i Sejmu w tym zakresie.
- f) Zespół VI: „Ochrony Ekonomicznej Biznesu”, zajmujący się problematyką zagrożeń i patologii występujących podczas prowadzenia działalności gospodarczej, analizą czynników korupcyjnych, efektywnością ubezpieczania działalności firm, oceną trendów przestępczości gospodarczej, a także współdziałaniem z organami ścigania oraz sądownictwa.
- g) Zespół VII: „Ochrony Technicznej i Fizycznej Biznesu”, zajmujący się oceną skuteczności stosowanych systemów ochrony osób i mienia, powiązaniem systemów zabezpieczeń z systemami ubezpieczeń mienia, pomocą i doradztwem dla przedsiębiorców w zakresie podnoszenia poziomu bezpieczeństwa poprzez zastosowanie środków ochrony technicznej i fizycznej.
- h) Zespół VIII: „Ochrony Informacji w Biznesie”, zajmujący się problematyką ochrony informacji przed nieuczciwą konkurencją i niełojalnością personelu, systemami ochrony danych w sieciach teleinformatycznych, upowszechnianiem wiedzy o zabezpieczeniach zasobów informatycznych przedsiębiorstw oraz prowadzeniem zajęć warsztatowych dla podmiotów gospodarczych.

Opisane powyżej przedsięwzięcia są przykładem możliwych do wdrożenia kierunków działań profilaktycznych skierowanych do trzech głównych grup docelowych biznesu (międzynarodowe, krajowe, a w tym regionalne i lokalne, a także branżowe organizacje gospodarcze). W KGP trwają obecnie prace nad zorganizowaniem przejrzystej komunikacji między Policją, a przedsiębiorcami poprzez nawiązywanie kontaktów z organizacjami gospodarczymi.

Dodatkowo z informacji przedstawionych przez Komendę Wojewódzką Policji w Gorzowie Wlkp. wynika, iż zadania, jakie swoim zakresem działania obejmuje pion do walki Przestępczością Gospodarczą /woj. lubuskiego/ to między innymi:

- przeciwdziałanie przestępczości zorganizowanej związanej z nielegalnym obrotem paliwami, wyrobami tytoniowymi i spirytusowymi,
- zdecydowana walka z przestępczością giełdową, bankową, ubezpieczeniową i skarbową,
- ograniczania naruszeń praw własność intelektualnej,
- ujawniania i zwalczania przestępstw komputerowych i telekomunikacyjnych.

W powyższych obszarach utrzymana jest wysoka efektywność działań i na bieżąco prowadzone jest rozpoznanie zjawisk sprzyjających popełnianiu przestępstw, także w nowych płaszczyznach, jak np. przestępstwa związane z obrotem biopaliwami, wobec wprowadzenia nowych regulacji prawnych oraz gospodarka i transgraniczne przemieszczanie odpadów po wejściu Polski do strefy Schengen. Duże znaczenie odgrywa również stała współpraca z instytucjami zaangażowanymi w ograniczanie i zwalczanie przestępczości: ARiMR, ARR, Lubuski Urząd Wojewódzki, WUP, Urząd Marszałkowski, Urzędy Celne, Urzędy Kontroli Skarbowej, WIIH, WIOŚ, WIF.

Ma to bezpośrednie przełożenie na podniesienie stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego:

- „czyste” paliwo i alkohol, które pochodzą z legalnych źródeł,
- wyeliminowanie z rynku „systemów argentyńskich”,
- ochrona praw własności intelektualnej,
- ściganie oszustów na aukcjach internetowych,
- bezpieczne konta bankowe.

MINISTERSTWO GOSPODARKI

W ramach realizacji zadania pt. „Zapewnienie dostępności i przejrzystości ewidencji działalności gospodarczej, procesu wydawania zezwoleń i licencji (np. przez wprowadzenie ewidencji internetowej – głównie jako zadanie administracji samorządowej), zostały przygotowane główne założenia do koncepcji wspólnego systemu Pojedynczych Punktów Konsultacyjnych (PPK) oraz Centralnej Informacji o Działalności Gospodarczej (CIDG). Ponadto trwają prace związane z uzgodnieniem i podpisaniem pre-umowy zgodnie z wytycznymi do PO Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 oraz umowy na przygotowanie studium wykonalności systemu CIDG/PPK.

Województwa

Województwo podkarpackie

Wspólnie z lokalnymi przedsiębiorcami jednostki powiatowe Policji uruchomiły w formie telefonicznej i internetowej system szybkiej wspólnej komunikacji, celem m.in. opracowania wykazu miejsc szczególnie zagrożonych przestępczością pospolitą skierowaną przeciwko działalności gospodarczej.. Przez cały 2007 rok monitorowano wdrażanie zadań określonych planem działania.

Natomiast nie udało się zrealizować uruchomienia internetowej ewidencji działalności gospodarczej we wszystkich gminach województwa. Z dotychczasowych doświadczeń wynika, że jest to zadanie prawie niemożliwe do zrealizowania. Główną przyczyną stojącą na przeszkodzie jest z reguły stanowisko zajmowane przez organy samorządowe uzasadniane brakiem środków finansowych.

Ochrona dziedzictwa narodowego

SŁUŻBY NADZOROWANE PRZEZ MSWiA

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

Działania Policji w przedmiotowym zakresie skupiły się głównie w ramach prac Krajowego Zespołu do zwalczania przestępstw przeciwko zabytkom. Do głównych zadań Krajowego Zespołu do zwalczania przestępstw przeciwko zabytkom należy m. in.:

- monitorowanie trendów oraz systematyczne analizowanie skali zagrożenia tego rodzaju przestępczością,
- utrzymywanie bieżących kontaktów z koordynatorami oraz komórkami organizacyjnymi szczebla wojewódzkiego, w celu monitorowania zjawiska na obszarze działania danego Komendanta Wojewódzkiego Policji/Komendanta Stołecznego Policji,
- wspomaganie realizacji spraw o znacznym stopniu skomplikowania, m.in. w celu zapewnienia kontaktów z międzynarodowymi podmiotami zwalczającymi tę przestępczość,
- koordynowanie organizacji procesu doskonalenia zawodowego koordynatorów i członków zespołów wojewódzkich zajmujących się zwalczaniem tego rodzaju przestępczości,
- inicjowanie działań Policji związanych ze ściganiem sprawców przestępstw przeciwko zabytkom i innych osób zajmujących się nielegalnym obrotem tymi przedmiotami w środowisku internetowym,
- - współpraca z Centralnym Biurem Śledczym KGP w zakresie zwalczania przestępczości przeciwko dobrom kultury narodowej.

Krajowy Zespół w cyklu kwartalnym opracowuje i wydaje biuletyn adresowany do wojewódzkich koordynatorów i członków zespołów ds. zwalczania przestępstw przeciwko zabytkom. Biuletyn służy systematycznemu przekazywaniu aktualnych informacji z zakresu niniejszej problematyki, w tym danych na temat zjawiska, także w ujęciu międzynarodowym. Od sierpnia 2007 r. funkcjonuje również skrzynka mailowa Krajowego Zespołu: dziedzictwonarodowe@policja.gov.pl, która w najbliższym czasie zostanie umieszczona na stronie internetowej Komendy Głównej Policji jako punkt kontaktowy służący przekazywaniu przez obywateli i instytucje wszelkich informacji związanych z szeroko rozumianą problematyką przestępczości przeciwko zabytkom.

Biuletyn służy także poprawie wymiany informacji o skradzionych i poszukiwanych zabytkach, w oparciu o przepis art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. We współpracy z przedstawicielami Biura Wywiadu Kryminalnego KGP i Biura Łączności i Informatyki KGP, kontynuowano czynności związane z ujednoliceniem systemu wymiany informacji pomiędzy Policją, a Generalnym Konserwatorem Zabytków poprzez dostosowanie bazy KSIP do Krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem, prowadzonego przez Ośrodek Ochrony Zbiorów Publicznych. Opracowano także aplikację KSIP dotyczącą rejestracji utraconych i odzyskanych dzieł sztuki (trwają prace nad jej uruchomieniem).

Przeprowadzono także działania zmierzające do utworzenia w strukturach organów ścigania - jednostkach Policji, specjalistycznych komórek do zwalczania przestępczości przeciwko zabytkom. Na podstawie polecenia Komendanta Głównego Policji w KWP w Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Łodzi i we Wrocławiu, a także w Komendzie Stołecznej Policji, utworzono etatowe struktury - kilkusobowe zespoły do zwalczania przestępstw przeciwko zabytkom, umiejscowione w wydziałach kryminalnych. W pozostałych jednostkach wyznaczeni zostali koordynatorzy, którzy ze względu na niższą skalę zagrożenia tym rodzajem przestępczości mogli realizować również inne zadania służbowe.

Policja sprawuje nadzór nad specjalistycznymi uzbrojonymi formacjami ochronnymi - chroniącymi obiekty ze zgromadzonymi dobrami kultury, bądź obiekty zabytkowe, umieszczone w ewidencji wojewody obszarów, obiektów lub urządzeń podlegających obowiązkowej ochronie.

Działanie to realizowane jest przez Wydział Nadzoru nad Formacjami Ochronnymi i Strażami Biura Prewencji i Ruchu Drogowego KGP poprzez:

- bezpośrednią kontrolę realizacji zadań wyżej wymienionych specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych przez funkcjonariuszy Komendy Głównej Policji. Działając z upoważnienia Komendanta Głównego Policji wynikającego z art. 43 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. *o ochronie osób i mienia* (Dz. U. z 2005 r. Nr 145 poz. 1221 ze zm.), funkcjonariusze Komendy Głównej Policji przeprowadzili kontrolę trzech wewnętrznych służb ochrony Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej MANGGHA w Krakowie pod nazwą: „Służba Ochrony MANGGHA”, Muzeum „STUTTHOF” w Sztutowie pod nazwą „Straż Muzealna”, Muzeum Archeologiczne w Poznaniu;
- analizę protokołów z kontroli obiektów ze zgromadzonymi dobrami kultury, bądź obiektów zabytkowych, umieszczonych w ewidencji wojewody obszarów, obiektów lub urządzeń podlegających obowiązkowej ochronie - dokonywanych przez pracowników Wydziałów Postępowań Administracyjnych komend wojewódzkich i Komendy Stołecznej Policji.

W ramach prowadzonych przez Wydział Nadzoru nad Formacjami Ochronnymi i Strażami BPiRD KGP badań wybranych zagadnień wykonywanych przez Wydziały Postępowań Administracyjnych komend wojewódzkich i Komendy Stołecznej Policji, w siedmiu województwach poddano ocenie protokoły kontroli obiektów ze zgromadzonymi dobrami kultury, bądź obiektów zabytkowych, umieszczonych w ewidencji wojewody obszarów, obiektów lub urządzeń podlegających obowiązkowej ochronie, nie stwierdzając rażących naruszeń w sposobie sprawowania ochrony. Nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli zostały usunięte, bądź naprawione w terminach wskazanych przez kontrolujących.

Ponadto:

- Biuro Kryminalne KGP, we współpracy z przedstawicielami Biura Wywiadu Kryminalnego KGP i Biura Łączności i Informatyki KGP, kontynuowało czynności związane z ujednoliceniem systemu wymiany informacji pomiędzy Policją a Generalnym Konserwatorem Zabytków poprzez dostosowanie bazy KSIP do Krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem. W tym celu opracowano m.in. aplikację KSIP, dzięki której możliwa będzie rejestracja utraconych i odzyskanych dzieł sztuki. Obecnie trwają prace nad jej uruchomieniem.
- W kwietniu 2007 roku w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie, w ramach współpracy z Biurem Kadr i Szkolenia KGP, Biurem Wywiadu Kryminalnego KGP oraz Ośrodkiem Ochrony Zbiorów Publicznych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, zorganizowano i przeprowadzono szkolenie, pn. *„Praktyczne aspekty zwalczania przestępczości przeciwko zabytkom”*. Adresatami przedmiotowego szkolenia byli przedstawiciele Komend Wojewódzkich i Komendy Stołecznej Policji, Izby Celnej oraz Straży Granicznej. Szkolenie obejmowało m.in. problematykę realizacji zadań związanych z rejestracją dóbr kultury w aplikacji KSIP.
- W dniu 9 maja 2007 r. w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji odbyło się robocze spotkanie, w trakcie którego przedstawiono koncepcję powołania struktury organizacyjnej mającej na celu skuteczne rozwiązywanie problemów związanych ze zwalczaniem przestępczości przeciwko dziedzictwu narodowemu. Ustalono, że priorytetem podejmowanych działań będzie monitorowanie i koordynowanie czynności ukierunkowanych na zwalczanie tego rodzaju przestępczości, współpraca organizacji międzyresortowych na terenie kraju oraz kontynuowanie i umacnianie współpracy na szczeblu międzynarodowym. W ramach struktury Biura Kryminalnego KGP utworzony został pięcioosobowy Krajowy Zespół do Walki z Przestępczością Przeciwko Dziedzictwu Narodowemu.
- W oparciu o aktualną analizę zagrożenia tego rodzaju przestępczością powołano struktury terenowe umiejscowione w Wydziałach Kryminalnych Komend Wojewódzkich Policji i Komendzie Stołecznej Policji. Największe zagrożenie przestępczością przeciwko zabytkom występuje na terenie działania KWP w Krakowie, KWP we Wrocławiu, KWP w Katowicach, KWP w Gdańsku, KWP w Łodzi i Komendy Stołecznej Policji, dlatego też w tych jednostkach zostały powołane zespoły liczące od 3 do 7 osób. Na terenie pozostałych KWP w Wydziałach Kryminalnych powołano koordynatorów do realizacji przedmiotowego zagadnienia.

W obszarze *Ochrona dziedzictwa narodowego* Straż Graniczna wykonuje zadania ustawowe. Współpraca oddziałów Straży Granicznej z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków odbywa się na podstawie porozumienia z dnia 3 listopada 2004 r. zawartego pomiędzy Ministrem Finansów, Ministrem Kultury, Komendantem Głównym Policji i Komendantem Głównym Straży Granicznej w sprawie współdziałania w zwalczaniu nielegalnego wywozu za granicę lub przywozu z zagranicy zabytków. Współpraca pomiędzy podmiotami w/w porozumienia odbywa się na zasadzie posiedzeń grup roboczych, w skład których wchodzi funkcjonariusze Wydziału Granicznego i Wydziału Operacyjno-Sledczego oraz Wojewódzki Konserwator Zabytków i Dyrektor Regionalnego Muzeum.

Funkcjonariusze placówek Straży Granicznej posiadają możliwość dokonania sprawdzeń w bazie danych Ośrodka Ochrony Zbiorów Publicznych (OOZP) Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Dostęp do *Krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem*, skutkowało licznymi przypadkami ujawnień cennych przedmiotów (obrazów, monet, ikon, starodruków, instrumentów muzycznych, zabytkowych samochodów).

W ramach realizacji Narodowego Programu Kultury „Ochrona zabytków i dziedzictwa narodowego na lata 2004 - 2013” we współdziałaniu z konserwatorami zabytków, regionalnymi muzeami przeprowadzonych zostało szereg szkoleń dla funkcjonariuszy Straży Granicznej, których tematyka obejmowała m.in. identyfikację zabytków i przedmiotów o cechach zabytku, interpretację pojęcia „dóbr kultury i dziedzictwa narodowego”, wymogi uzyskiwania pozwoleń na wywóz z Rzeczypospolitej Polskiej lub przywóz do kraju przedmiotów zabytkowych, tryb i zasady wydawania pozwoleń na prowadzenie prac archeologicznych (zasady postępowania w przypadku ujawnienia nielegalnego pozyskiwania zabytków), procedury wymiany bieżących informacji w zakresie identyfikacji przedmiotów i zagrożeń dotyczących ochrony zabytków. Kolejnym elementem były rozmowy z proboszczami lokalnych parafii, którym podlegają zabytkowe obiekty sakralne w kierunku zapewnienia ich skutecznego monitoringu i ochrony.

PAŃSTWOWA STRAŻ POŻARNA

Na terenie województwa lubelskiego funkcjonuje Wojewódzka Grupa Robocza ds. przeciwdziałania przestępczości zorganizowanej przeciwko dobrom kultury oraz przeciwpożarowego zabezpieczenia zabytków. W ramach działań grupy wykonano 29 czynności kontrolno – rozpoznawczych w obiektach zabytkowych przy współudziale pracowników Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków oraz funkcjonariuszy Policji. W czasie kontroli udzielano wszechstronnych informacji o sposobach i systemach zabezpieczeń przeciwpożarowych, ponadto prowadzono doradztwo w zakresie wymagań przeciwpożarowych w obiektach zabytkowych. Niezależnie od powyższych działań przeprowadzono czynności kontrolno – rozpoznawcze wynikające z planów kontroli w 64 obiektach.

W obszarze „ochrony dziedzictwa narodowego” mazowieckie komendy powiatowe / miejskie PSP prowadziły na terenie województwa działania kontrolno – rozpoznawcze w muzeach i obiektach zabytkowych wytypowanych przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do wykazu obiektów zobowiązanych do stosowania systemów sygnalizacji pożaru. Opracowane zestawienie obejmuje 90 obiektów wraz z weryfikacją wytypowanych obiektów, w których wg oceny komend powiatowych / miejskich PSP zasadne jest stosowanie systemów sygnalizacji pożaru wraz z podłączeniem do stacji monitoringu PSP. Przeprowadzono 22 kontrole obiektów sakralnych wpisanych do rejestru zabytków.

W marcu 2007 r. zostało zorganizowane i przeprowadzone szkolenie dotyczące zakresu ochrony i zapobiegania zagrożeniom w obiektach zabytkowych – na podstawie podpisanego porozumienia z Lubuskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. W grudniu 2007 r. na posiedzeniu Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego Lubuski Komendant Wojewódzkiej PSP przedstawił ocenę stanu zabezpieczenia przeciwpożarowego wybranych grup obiektów objętych ochroną konserwatorską na terenie województwa lubuskiego.

W ramach „podejmowania międzyinstytucjonalnych skoordynowanych inicjatyw w celu ochrony zabytków, prowadzono w woj. łódzkim m.in. wspólne inspekcje i kontrole obiektów ze

zgrupowanymi dobrami kultury prowadzone przez przedstawicieli Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Policji i Państwowej Straży Pożarnej”. Podjęto następujące działania:

- dokonano oceny zasadności instalacji Systemu Sygnalizacji Pożarowej w 159 obiektach z terenu województwa. W ocenie uwzględniono wartość historyczną oraz wymagania ochrony przeciwpożarowej w tym m.in.: czas dojazdu jednostek ochrony przeciwpożarowej, drogi pożarowe do obiektów, zaopatrzenie wodne do wewnętrznego i zewnętrznego gaszenia pożaru i realne szanse przeprowadzenia skutecznej akcji ratowniczo – gaśniczej w przypadku ewentualnego pożaru,
- przedstawiciele komend powiatowych/miejskich PSP wspólnie z przedstawicielami delegatur Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków i Policji przeprowadzili kontrole wybranych obiektów zabytkowych celem weryfikacji listy obiektów przewidzianych do wyposażenia w System Sygnalizacji Pożarowej.
- wygekwywano zainstalowanie i podłączenie do Systemu Sygnalizacji Pożarowej w obiektach 5 zabytkowych kościołów tj.:
 - Archikolegiata w Tumie pod Łęczycą, powiat łęczycki,
 - Kościół p.w. Marii Magdaleny w Gidlach, powiat radomski,
 - Kościół p.w. Św. Małgorzaty męczennicy w Janisławicach, powiat skierniewicki,
 - Kościół p.w. Św. Józefa, ul. Ogrodowa 16, Łódź,
 - Kościół p.w. Św. Anny w Brzezinach, powiat brzeziński.

W ramach „upowszechniania nowoczesnych środków zabezpieczeń (wraz z monitoringiem) zarówno na wypadek klęsk żywiołowych, jak i przestępczej działalności człowieka, np. kradzieży, dewastacji” m.in. na wyższych uczelniach pracownicy Wydziału Kontrolno - Rozpoznawczego KW PSP w Łodzi prowadzili szkolenia dla studentów m.in. z zakresu warunków techniczno - budowlanych obiektów, propagowania nowoczesnych technicznych środków zabezpieczeń i zasad ewakuacji.

W ramach działania podzespołu ds. „Ochrony dziedzictwa narodowego” w roku 2007, Komenda Wojewódzka PSP w Rzeszowie opracowała wykaz 45 zabytków nieruchomych przewidzianych do obowiązkowego wyposażenia w system sygnalizacji pożarowej oraz „Arkusze oceny zasadności wyposażenia w system sygnalizacji pożarowej obiektów zabytkowych”. Ponadto funkcjonariusze komend miejskich i powiatowych PSP wspólnie z przedstawicielami Policji, Kurii Biskupich, Delegatur Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków skontrolowali 36 obiektów zabytkowych.

W zakresie realizacji zadania dotyczącego ochrony obiektów dziedzictwa narodowego, organy Państwowej Straży Pożarnej woj. pomorskiego zrealizowały odpowiednio:

1. Kościoły – przeprowadzono 40 kontroli, w wyniku których wydano 3 decyzje administracyjne.
2. Muzea – przeprowadzono 5 kontroli, w wyniku których wydano 3 decyzje administracyjne.
3. Obiekty zabytkowe – przeprowadzono 20 kontroli, w wyniku których wydano 6 decyzji administracyjnych.

Grupa robocza ds. ochrony dziedzictwa narodowego woj. śląskiego, realizująca zapisy programu „Razem bezpieczniej” „Ochrona dziedzictwa narodowego”, spotkała się w 2007 roku 2 razy. Pierwsze spotkanie tejże grupy skupiało się na powołaniu składu grupy, wybraniu jej przewodniczącego oraz omówieniu zadań, którymi zajmować się będzie grupa. Pod koniec ubiegłego roku skontrolowano w województwie śląskim kilkadziesiąt zabytków i muzeów, w tym szczególnie drewnianych obiektów sakralnych. Kontrole związane były z planowanymi zmianami w wykazie obiektów zabytkowych i muzeów zobowiązanych do wyposażenia w system sygnalizacji pożaru. Do Urzędu Wojewódzkiego zgłoszono propozycję, aby na kolejne spotkania zespołu roboczego zaprosić, oprócz diecezjalnych konserwatorów zabytków, przedstawicieli kurii decydujących o przyznawaniu środków finansowych na zabezpieczanie zabytkowych kościołów oraz Dyrektora Zespołu Pałacowego w Pszczynie.

W celu upowszechnienia wiedzy z zakresu bezpieczeństwa pożarowego zabytków sakralnych, zadeklarowano opracowanie krótkiej ulotki informacyjnej skierowanej szczególnie do właścicieli/zarządców obiektów sakralnych. Zawierać będzie między innymi informacje

o obowiązkach wynikających z obowiązujących przepisów prawa, spoczywających na właścicielu lub zarządcy. Ulotka jest w trakcie opracowywania.

W drugim półroczu 2007 roku, podczas narady z pracownikami pionu kontrolno – rozpoznawczego, przedstawiono stan prawny dotyczący obiektów zabytkowych, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości pozyskania środków na zabezpieczenie przeciwpożarowe.

Działalność Państwowej Straży Pożarnej w Olsztynie w ramach grupy ds. Ochrony Dziedzictwa Narodowego związana była z:

- uczestnictwem przedstawiciela KW PSP w organizowanych raz na kwartał spotkaniach roboczych członków grupy, podczas których omawiano najważniejsze problemy dotyczące ochrony zabytków w tym również ochrony przeciwpożarowej,
- udziałem przedstawicieli komendy w szkoleniach i warsztatach szkoleniowych poświęconych sprawom bezpieczeństwa przeciwpożarowego zabytków i działaniom ratowniczym prowadzonym przez PSP w obiektach zabytkowych,
- prowadzeniem w ramach bieżącej działalności czynności kontrolno-rozpoznawczych w obiektach zabytkowych. Najważniejsze informacje i wnioski pokontrolne z tych działań przekazywano na forum grupy w skład której wchodziła Policja, służb ochrony zabytków, duchowieństwa i straży granicznej.

Z inicjatywy Komendy Wojewódzkiej w Poznaniu w zakresie ochrony dóbr kultury w ramach programu „Razem bezpieczniej”, w marcu 2007 r. została przekazana Wojewódzkiemu Urzędowi Ochrony Zabytków w Poznaniu lista kościołów drewnianych, które z punktu widzenia warunków ochrony przeciwpożarowej i skuteczności prowadzenia działań ratowniczych mają uzasadnienie do obowiązkowej realizacji obowiązku wyposażenia w system sygnalizacji pożarowej i podłączenia w monitoring pożarowy. Propozycja listy przedmiotowych obiektów powstała w wyniku przeprowadzonych przez komendy powiatowe działań kontrolnych we wszystkich kościołach drewnianych na terenie województwa wielkopolskiego. Ponadto wytypowano także na podstawie wcześniej przeprowadzonych działań kontrolnych w powiatach, listę najcenniejszych obiektów zabytkowych z punktu widzenia ochrony przeciwpożarowej, uzasadnionych do włączenia w monitoring pożarowy, którą przekazano Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków.

MINISTERSTWO KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Zadania obszaru *Ochrona dziedzictwa narodowego* w roku 2007 realizowane były w ramach działalności Ośrodka Ochrony Zbiorów Publicznych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

W 2007 roku dokonano 205 uzgodnień dokumentacji zabezpieczeń technicznych instalowanych w obiektach zabytkowych (obiekty sakralne – 128, muzea – 70, biblioteki – 2, inne – 5). Uzgodnienia dotyczyły systemów sygnalizacji włamania i napadu oraz systemów alarmu pożaru. W ramach działań wynikających z kompetencji Ośrodka Ochrony Zbiorów Publicznych:

1. Skoordynowano ochronę 89 transportów dóbr kultury we współpracy z Komendą Główną Policji.
2. Kontynuowano prowadzenie ewidencji zabezpieczeń zabytków i instytucji kultury (muzea i biblioteki). Wprowadzono do bazy danych 411 nowych formularzy.
3. Na prośbę Policji, służb celnych i wojewódzkich konserwatorów zabytków dokonano 491 sprawdzeń podejrzanych zabytków pod kątem ich występowania w krajowym wykazie zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem.
4. Opracowano i przekazano do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego raport za 2006 roku o stanie zabezpieczenia muzeów i innych jednostek organizacyjnych, podległych podporządkowanych lub nadzorowanych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Raport zawiera dane dotyczące 17 jednostek organizacyjnych bezpośredniej ochrony fizycznej oraz 5 jednostek organizacyjnych które są współfinansowane przez MKiDN.
5. Opracowano i wydano cztery numery kwartalnika „Cenne, bezcenne, utracone”, które zostały przekazane do dyspozycji Policji, służb celnych i Straży Granicznej.
6. Opracowano dwa filmy szkoleniowe dla administratorów obiektów sakralnych. Jeden dotyczy zagrożenia obiektów sakralnych przestępczością i pożarem, a drugi ich zabezpieczenia.

7. Rozpoczęto prace nad centralną ewidencją wydanych pozwoleń na wywóz zabytków za granicę. Prace zostały wstrzymane w związku z planowaną nowelizacją ustawy o *ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* z 2003, w ramach której w istotny sposób miały się zmienić przepisy dotyczące zasad wywozu zabytków z Polski.

Ośrodek Ochrony Zbiorów Publicznych zorganizował bądź brał udział w kilkudziesięciu seminariach i konferencjach poświęconych ochronie i zabezpieczeniu zabytków przed pożarem i przestępczością. Działania związane ze zmianami prawa w zakresie ochrony zabytków powinny się skoncentrować w tej chwili na nowelizacji ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w zakresie przepisów dotyczących wywozu zabytków.

Niestety nie poprawił się w sposób znaczący system przekazywania danych przez Policję do krajowego wykazu skradzionych zabytków zgodnie z art.23 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. W roku 2007 przekazano 85 informacji dotyczących utraconych zabytków.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

- Nawiązano i kontynuowano współpracę z przedstawicielami Wojewódzkich Urzędów Ochrony Zabytków celem omówienia funkcjonowania i realizacji programu w poszczególnych województwach. W trakcie spotkań dokonano ustaleń dotyczących przekazania przez instytucję zajmującą się ochroną zabytków danych o ilości zabytków, znajdujących się na terenach wojskowych. W sumie w ubiegłym roku żołnierze Żandarmerii Wojskowej uczestniczyli w 77 spotkaniach dotyczących problematyki ochrony dziedzictwa narodowego.

Województwa

Województwo lubelskie

Na terenie województwa, w związku z przypadkami niszczenia dziedzictwa narodowego, na skutek - nie tylko destrukcyjnych działań sił natury, ale przede wszystkim człowieka, uznano za konieczne podjęcie działań zapewniających właściwą ochronę dóbr kultury na terenie województwa lubelskiego.

Analizując dotychczas prowadzoną działalność, a także dostępne siły i środki do realizacji zadań wskazanych w programie „*Razem bezpieczniej*” – Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków dobrze ocenia realizację w/w programu, wskazując na słabe strony wynikające z braku wystarczających sił i środków na pełną realizację zadania.

LWKZ pełni funkcję koordynatora Wojewódzkiej Grupy Roboczej ds. przeciwdziałania przestępczości zorganizowanej przeciwko dobrom kultury oraz przeciwpożarowego zabezpieczenia zabytków, która wypełnia jednocześnie zadania z w/w rządowego programu. Należy przy tym zaznaczyć, iż LWKZ posiada ograniczone siły i środki na przeprowadzanie corocznych kontroli obiektów zabytkowych w ramach działania w/w grupy. Z kontroli wynika, iż opiekunowie zabytków nie posiadają dostatecznych środków finansowych na montaż instalacji przeciwpożarowej i przeciwwłamaniowej. Mając na uwadze powyższe, LWKZ widzi celowość przeznaczenia zwiększonych funduszy z dotacji na dofinansowanie prac związanych z zakupem i montażem odpowiedniej instalacji alarmowej przeciwpożarowej i antywłamaniowej w obiektach zabytkowych.

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie posiada własny program komputerowy z wykazem zabytków wpisanych do rejestru, lecz bez możliwości zastosowania w tym programie serwisu fotograficznego (wymaga to sprzętu wyższej jakości i możliwości technicznych. Zabytków ruchomych wpisanych do rejestru w skali województw jest ok. 20.000, a zabytków nieruchomych ponad 3.500). Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Warszawie przygotowuje program komputerowej bazy danych o zabytkach wpisanych do rejestru lub ujętych w ewidencji – z programu tego będą mogły korzystać urzędy konserwatorskie. Zorganizowano spotkanie robocze z udziałem Policji, które ujawniło także szereg technicznych problemów w zakresie znakowania zabytków (dobór sposobu znakowania, możliwości wykonania znakowania biorąc pod uwagę

różnorodność materiałów z których wykonane są zabytki i dostęp do elementów kubaturowych) oraz organizacyjnych (pokrycie kosztów przedsięwzięcia). Podjęcie działań w tym zakresie wymaga ustaleń na szczeblu władz zwierzchnich poszczególnych służb mających uczestniczyć w akcji.

WUOZ w Lublinie corocznie publikuje kolejne tomy „Wiadomości Konserwatorskich Województwa Lubelskiego”. Publikacje te zawierają informacje o bieżących wydarzeniach związanych z pracami badawczymi, konserwatorskimi, restauratorskimi i robotami budowlanymi przy zabytkach ulokowanych na terenie województwa lubelskiego. Problematyka obejmuje swym zakresem zabytki ruchome, nieruchome oraz archeologiczne. Ponadto WUOZ w Lublinie organizuje lub współorganizuje szkolenia dotyczące ochrony zabytków.

Wypracowany został system szybkiego reagowania i przepływu informacji w sprawie skradzionych oraz poszukiwanych zabytków. Organy ścigania i służby konserwatorskie, którym zgłoszony zostaje fakt kradzieży zabytku, przesyłają informacje do Ośrodka Ochrony Zbiorów Publicznych w Warszawie. Obiekt skradziony zostaje niezwłocznie wprowadzony do rejestru prowadzonego przez Ośrodek i dostępnego na stronach internetowych dla wszystkich zainteresowanych. W przypadku prowadzenia dochodzeń dotyczących odnalezienia zabytków lub zatrzymania na granicy zabytków, organy ścigania i WUOZ wymieniają się informacjami dotyczącymi rozpoznania, identyfikacji obiektów, co umożliwia podjęcie decyzji dotyczących dalszych losów zatrzymanych zabytków.

LWKZ na bieżąco współpracuje z Ośrodkiem Ochrony Zbiorów Publicznych w Warszawie. Informacje dotyczące wydanych pozwoleń wywozowych przekazywane są w sprawozdaniach do OOZP w Warszawie, prowadzącego sprawy pozwoleń na wywóz na stałe oraz zestawienia wydanych przez WKZ pozwoleń czasowych. Ponadto Ośrodek prowadzi ewidencję rozprowadzania i ewidencjonowania druków dokumentów wywozowych, posiadających zabezpieczenia przed fałszowaniem.

W Komendzie Wojewódzkiej Policji w Lublinie – wyznaczono Wojewódzkiego Koordynatora ds. Walki z Przystępczością Przeciwko Dziedzictwu Narodowemu, który nadzoruje zagadnienia o charakterze prewencyjnym i utrzymuje bezpośredni kontakt z grupą roboczą ds. zwalczania przystępczości przeciwko zabytkom. Ponadto w Wydziale Kryminalnym KWP w Lublinie wyznaczono osobę odpowiedzialną za czynności podejmowane w zakresie zwalczania przystępczości kryminalnej związanej z przedmiotowym zagadnieniem oraz utrzymywaniem kontaktu roboczego z Krajowym Zespołem do Walki z Przystępczością Przeciwko Dziedzictwu Narodowemu.

Województwo lubuskie

Województwo lubuskie jest obszarem o dużym nasyceniu szczególnie narażonych na kradzieże zabytków takich, jak ołtarze gotyckie, renesansowa kamieniarka. Ryzyko kradzieży dodatkowo podwyższa przygraniczne położenie województwa. Wobec powyższego **Lubuski Wojewódzki Konserwator Zabytków włączył się do programu „Razem bezpieczniej” w obszarze „Ochrona Dziedzictwa Narodowego”.**

Zadanie „Ochrona dziedzictwa narodowego przed kradzieżami, dewastacją i nielegalnym wywozem za granicę” w 2007 r. było realizowane przez Fundację Contra Crimen. Bezpośrednio zadanie było wykonywane przez Wydział Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Gorzowie Wlkp. Głównymi celami zadania były: rozwój współpracy pomiędzy instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo zabytków; podejmowanie międzyinstytucjonalnych, skoordynowanych inicjatyw w celu ochrony zabytków, wspólne inspekcje i kontrole obiektów ze zgromadzonymi zbiorami obiektów zabytkowych; rejestracja zasobów zabytków ruchomych.

W 2007 r. powołano Wojewódzką Grupę roboczą koordynującą działania w zakresie poprawy bezpieczeństwa zabytków. Przeprowadzono również szkolenia dla koordynatorów ds. zabytków z ramienia Policji, Straży Pożarnej, Straży Granicznej, Służby Celnej, Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, administratorów obiektów. Określono wymogi dotyczące identyfikacji obiektów zabytkowych, a także opracowano elektroniczny system gromadzenia danych. Przeprowadzono pilotażową kontrolę wyposażenia i wystroju kościoła pod wezwaniem św. Krzyża

w Gorzowie Wlkp. połączoną z wprowadzaniem danych do bazy danych „Karta zabytków” i wykonaniem profesjonalnej dokumentacji fotograficznej. Państwowa Straż Pożarna przeprowadziła kontrole dotyczące bezpieczeństwa przeciwpożarowego w wytypowanych kościołach województwa lubuskiego. Bezpośrednim efektem tych kontroli były nakazy na administratorów Parafii dotyczące poprawy bezpieczeństwa w kościołach.

Problemem w realizacji zadania ”Ochrona dziedzictwa narodowego przed kradzieżami, dewastacją i nielegalnym wywozem za granicę” okazał się brak możliwości oddelegowania pracowników Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Zielonej Górze (ze względu na dużą rotację kadrową) w celu sporządzania opisów zabytków. Problem ten częściowo rozwiązano, zapraszając do współpracy Regionalny Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Zielonej Górze.

Województwo łódzkie

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Łodzi w ramach wspólnych kontroli i inspekcji prowadzonych z przedstawicielami Policji, Państwowej Straży Pożarnej oraz Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi, skontrolował 34 obiekty zabytkowe. Przeglądy obiektów dokonywane były w zakresie ochrony zbiorów i budynków, systemów ochrony pożarowej, ochrony fizycznej, zabezpieczeń budowlanych i mechanicznych oraz ubezpieczenia zbiorów zabytkowych.

W ramach upowszechniania nowoczesnych technicznych środków zabezpieczeń, przeprowadzono akcję zmierzającą do poszerzenia listy obiektów zabytkowych, które obowiązkowo powinny być wyposażone w system sygnalizacji pożaru, z podłączeniem do najbliższej jednostki Państwowej Straży Pożarnej oraz egzekwowaniu wykonania zaleceń. W marcu ubiegłego roku lista przesłana została do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w celu akceptacji.

Kontynuowano również zadania dotyczące systemowej rejestracji zbiorów wraz z dokumentacją fotograficzną i opisową z uwzględnieniem znakowania obiektów ruchomych, realizowane wraz z Policją i Państwową Strażą Pożarną, tworząc Ewidencję Obiektów Sakralnych.

W czerwcu 2007 roku, przeprowadzone zostało szkolenie z udziałem pracowników służby celnej, Straży Granicznej i Policji na temat wywozu zabytków za granicę. W trakcie szkoleń omówiono podstawy prawne, rodzaje wydawanych dokumentów, rodzaje druków i ich zabezpieczenia, oraz sposoby oznaczania wywożonych zabytków.

Przy współpracy Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Łodzi, Izby Celnej oraz Placówki Straży Granicznej w Łodzi, opracowana została ulotka, zawierająca szczegółowe informacje oraz porady dla turystów, dotyczące procedury wywozu zabytków poza granice Polski.

Równolegle, Izba Celna w Łodzi wydała broszurę, która stanowi źródło informacji w zakresie ograniczeń obrotu towarowego za granicą kraju. Materiały zostały rozkolportowane do urzędów celnych, instytucji zajmujących się promocją miasta Łodzi oraz do galerii łódzkich zajmujących się sprzedażą sztuki.

Zbiór najważniejszych przepisów oraz katalog podstawowych porad i wskazówek, do których warto stosować się, aby uniknąć kłopotów wchodząc w posiadanie przedmiotów o charakterze zabytkowym, został zamieszczony na stronie internetowej Izby Celnej w Łodzi. Jest to działanie nie tylko informacyjne, ale także prewencyjne dla potencjalnych nabywców i podróżnych, oraz edukacyjne dla amatorów poszukiwania zabytków przy pomocy wykrywaczy metalu.

W ubiegłym roku wydano 7 jednokrotnych pozwoleń i 28 wielokrotnych pozwoleń indywidualnych na czasowy wywóz zabytków za granicę.

Specjaliści ds. ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Łodzi, wspólnie z przedstawicielami Komendy Wojewódzkiej Policji i Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi, w ubiegłym roku, przeprowadzili także, szkolenia dla dyrektorów jednostek organizacyjnych podległych Urzędowi Marszałkowskiemu, które posiadają obiekty zabytkowe wpisane do rejestru lub ewidencji zabytków.

W ramach współpracy i skutecznej wymiany informacji pomiędzy Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków i Nieetatowym Zespołem do Zwalczania Przestępczości przeciwko Zabytkom w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Łodzi, udało się zabezpieczyć i przekazać do zbiorów muzeum, zakupione w maju 2007 r., przez mieszkańca Łodzi, na aukcji internetowej Allegro.pl, zabytki archeologiczne.

W czerwcu ubiegłego roku Funkcjonariusze Placówki Straży Granicznej w Łodzi, zatrzymali podczas próby wywozu przez obywatela Kanady, bez zezwolenia, 9 obrazów mogących być oryginałami, bądź kopiami dzieł Malczewskiego, Fałata, Witkacego i Nikifora. W tym przypadku, zwrócono się do Muzeum Sztuki w Łodzi o wydanie opinii dotyczącej autentyczności tych płócien.

Województwo małopolskie

W ramach realizacji zadań w przedmiotowym obszarze zorganizowano cykl wykładów dla studentów Uniwersytetu Wrocławskiego na temat „Metody rejestracji utraconych dóbr kultury oraz identyfikacji odnalezionych zabytków”. W Instytucie Etnologii i Antropologii Kultury Uniwersytetu Jagiellońskiego przeprowadzono cykl szkoleń pt. „Ochrona muzeów przez przestępczością” dla studentów poddyplomowych studiów muzeologicznych. Nawiązano także bezpośrednie kontakty z Muzeum Narodowym w Krakowie i Kołem Dokumentacji i Ochrony Zabytków Uniwersytetu Wrocławskiego, w celu usprawnienia współpracy i przepływu informacji o zdarzeniach lub zjawiskach zagrażających zabytkom,

Województwo mazowieckie

Wspólnie z Zakładem Służby Kryminalnej Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie i Ośrodkiem Ochrony Zbiorów Publicznych w Warszawie zorganizowano cykl warsztatów szkoleniowych nt. „Wybrane aspekty zwalczania przestępstw przeciwko zabytkom”. Ponadto rozpropagowano możliwość oznakowania przedmiotów zabytkowych, które nader często są narażone na kradzieże. Znakowanie to odbywa się za pomocą mikrocząsteczek.

Województwo podlaskie

Najpilniejszymi działaniami z zakresu ochrony dóbr kultury było propagowanie wśród właścicieli, zarządców i użytkowników obiektów zabytkowych instalowania systemów sygnalizacji włamania oraz systemów sygnalizacji pożaru (dotyczy to szczególnie drewnianych obiektów sakralnych). Na terenie Podlasia jest 114 takich obiektów, z czego tylko 3 obiekty znajdują się na wykazie muzeum i zabytków budowlanych, w których wymagane jest stosowanie systemu sygnalizacji pożarowej, wyznaczonych przez Generalnego Konserwatora Zabytków w uzgodnieniu z Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej. W wyniku przeprowadzonych kontroli i inspekcji oraz w porozumieniu z Komendantem Wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej w Białymstoku wytypowano dodatkowo 25 obiektów, w których wskazane jest instalowanie systemów sygnalizacji pożaru, a wnioski przedstawiono Generalnemu Konserwatorowi Zabytków.

Ustalono 12 obiektów zabytkowych, w których nie dokonano jeszcze znakowania zabytków ruchomych (około 1000 zabytków ruchomych) i we współdziałaniu z Policją i Państwową Strażą Pożarną planuje się oznakowanie zabytków ruchomych oraz wykonanie dokumentacji fotograficznej. Harmonogram oględzin obiektów zabytkowych jest w trakcie uzgodnień.

Kierownik grupy ds. ochrony dziedzictwa narodowego przeprowadził szkolenie z proboszczami Diecezji Białostockiej, Drohiczyńskiej i Łomżyńskiej, będących zarządcami zabytkowych obiektów sakralnych, w zakresie zabezpieczeń na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych. W czasie szkolenia szczególną uwagę zwrócono na zabezpieczenie przed włamaniami i zabezpieczeniem przeciwpożarowym. Przedstawiono niedociągnięcia stwierdzone w czasie kontroli w tym zakresie oraz przedstawiono sposoby ich usunięcia wskazując możliwe źródła finansowania.

Województwo zachodniopomorskie

Starostwo Powiatowe w Sławnie opracowało program pn. „Ochrona dziedzictwa kulturowego powiatu sławieńskiego”, którego celem było inicjowanie działań mających za zadanie ochronę zabytków oraz promowanie nowoczesnych technicznych środków zabezpieczenia, zarówno na wypadek klęsk żywiołowych jak i przestępczej działalności człowieka.